

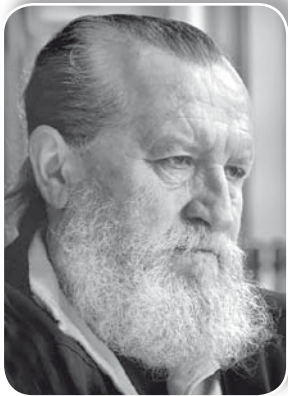
66. évf., 2012. I. 19., ára 100 dinár

1-2

Jó Pajtás

65 éves a Jó Pajtás!

1947. január 1-én jelent meg lapunk első száma Pionírújság néven

Lennert
Géza

Koccintsunk, és gondolkodjunk.

Gyermeklapot csinálni nem üzlet, kisebb-ségit pedig pláne nem az. Nem üzlet, hiszen a befogadó közönség, azaz a lehetséges vásárlók száma annyira korlátozott, hogy kisebbségi gyermeklapot csak kétféleképpen lehet csinálni – legalábbis ezt mutatja a Kárpát-medence magyar gyermeklapjai sorsának alakulása az utóbbi 20 évben, Burgenlandtól Szlovákián és Ukrainán keresztül Szlovénián és Horvátországon, no meg Szerbián át Romániáig.

Az egyik mód az, hogy egy nagy kiadó melléktevékenységként, kikerülhetetlen rosszként eltartják, megengedik neki, hogy legyen. „Minél szerényebb, vékonyabb, minél kevesebben készítik, annál jobb” alapon.

A másik mód az, hogy a többi kisebbségi tájékoztatói eszközhöz hasonlóan a politika a gyermeklapot is beépíti a nemzetiségi tájékoztatói rendszerbe, kialakítva (vagy megőrizve, mint esetünkben) ezzel a nemzetiségi sajtóban az összefüggő tájékoztató és oktató-nevelő lapok láncát óvodától az általános és középiskolán át a felnőttkorig. Hiszen a Jó Pajtás (és „kisöccse”, a Mézeka-lács) – nem titok – nem egy „menő” üzleti vállalkozás. Gyermeklapot készíteni a többségi nemzet nyelvén sem üzlet, sajnálatos példa erre a teljes magyarországi gyermek-

Hatvanöt éves a Jó Pajtás!

Ünnepnapig gondolatok

sajtó, de a szerbiai szerb gyermeklapok is óriási nehézségekkel küzdenek. Kisebbségi nyelven meg pláne nem az, hanem politika. Ezt a politikát nálunk most úgy hívják: Tájékoztatói stratégia. Meglátjuk, hogy mi lesz belőle, de az elképzelés kétségtelenül jó, és ami szintén nagyon lényeges: ráérez a gyermek- és ifjúsági sajtó fontosságára.

Erre koccintsunk most, az új év kezdetén, meg arra, hogy a Jó Pajtás – mely jelenleg sajnos a világ egyetlen magyar gyermek-hetilapja – betöltötte hatvanötödik évét!

Jogelődje, a Pionírújság ugyanis pontosan 1947. január 1-jén jelent meg. Ünnepelni majd tavasszal fogunk, vannak ezzel kapcsolatos terveink, de erről majd később.

Közben vegyük számba testvérlapjainkat: azokat is, amelyeket saját országaik magyar vezetői már sínre állítottak, s azokat is, amelyek már nincsenek velünk. Az utóbbi néhány évben sajnos ismét csökkent a Kárpát-medencei magyar gyermeklapok száma: néhány évvel ezelőtt megszűnt a Burgenlandban (Ausztria) sok éven át megjelenő Hírhozó, s (többször is, de reméljük nem végleg) elbúcsúzott olvasóitól a szegedi Kincskereső című irodalmi gyermekfolyóirat is (túlzás nélkül állíthatjuk: a magyar nyelvterület legjobb gyermekirodalmi lapja), mindkettő a megoldatlan pénzelés – végső soron a pénzforrások fölött hatalmat gyakorolók érdektelensége – miatt. Nagy veszteség ez, mert amely kisebbségi médium, intézmény elsorvad, megszűnik, nehezen indul újra, általában soha.

Már korábban megszűnt a lendvai (Szlovénia) Kelepelő, helyét egy lapmelléklet,

a Népújsághoz havonta mellékelte Ifi próbálja betölteni (óvodás kortól egyetemista korig, all-in-one módon!), nos: nem igazán gyermeklap... Reméljük, föltámad egy nap a Kelepelő, s az egykor Mézeskalácson és Jó Pajtáson szocializálódott szülők gyermekei, unokái még sokáig kézbe vehetik saját kisújságjukat (is, tesszük hozzá: az utóbbi időben ui. ismét kapható a Jó Pajtás és a Mézeskalács Lendván, a Bánffy könyvesboltban).

S közben továbbra is ápoljuk testvérlapi kapcsolatunkat a Kárpát-medencében megjelenő magyar gyermeklapokkal: az említett szlovéniai mellett ezek a Tábortűz és a Tücsök (Pozsony, Szlovákia); Irka (Beregszász, Ukrajna); Napsugár, Szivárvány, Diákbrak és Génusz (Kolozsvár, Románia); Szemfüles (Nagyvárad–Déva, Románia); Cimbor (Sepsiszentgyörgy, Románia); Barkóca (Eszék, Horvátország). Állandó együttműködő, koordinációs feladatokat is magára vállaló partnerünk a Szivárvány Gyermekház (Pécs, Magyarország). További együttműködő partnereink pedig a Szerbiában megjelenő más nyelvű gyermeklapok: Zahradka (rutén, Újvidék, a Jó Pajtásnál is „öregebb”); Zornjička (szlovák, Petrőc); Neven és Mali Neven (szerb, Újvidék); Dečje Novine (szerb, Gornji Milanovac); Bucuria Copiilor (román, Pancsova) és Drugarce (bolgár, Dimitrovgrad). Mindezekkel a felsoroltakkal egy a közös célunk: gyermekeinket anyanyelvi kultúrájuk befogadására és gyakorlására szórakoztatva és tanítva nevelni, a mindent elárasztó giccsel és igénytelenséggel szemben!

Isten éltesse mindannyiukat, mindannyiunkat, és viszlát továbbra is minden csütörtökön!

A Magyar Katolikus Püspöki Kar 2011-et a Család évévé nyilvánította. Ebből az alkalomból a Váci Egyházmegye nemzetközi novella- és rajzpályázatot hirdetett, melyen sikeresen szerepeltek a szabadkai tanulók. A bírálóbizottság több korcsoportban is több egyenrangú díjat osztott ki. A legeredményesebbek a következő gyerekek voltak: Mamuzsity Annamária és Doris Dulic óvodások (EmArt Műhely), Nikolics Blanka alsós (J. J. Zmaj iskola), Tót Emese,

Jenei Dorina, Jurcsák Hajnalka és Jurcsák Tímea (EmArt Műhely), valamint Gunić Jelena (Népkőr) felsősök. Oklevelet és ajándékcsomagot kaptak, s munkájuk megjelent a Család Éve kincsei a Váci Egyházmegyében című könyvben. A díjkiosztóra december 17-én került sor a váci székesegyházban.

EMI

Dulic Doris

Mamuzsity Annamária

Jurcsák Hajnalka

Nikolics Blanka

Jenei Dorina

Jurcsák Tímea

Tóth Emese

Már hagyománnyá vált, hogy karácsony előtt pár száz magyarországi és határon túli gyerek az Országházban karácsonyozhat. A gyerekek magyarországi, erdélyi, felvidéki, horvátországi és vajdasági településekről utaztak az Országgyűlés és a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat által szervezett ünnepségre.

Összesen 804 gyermek érkezett december 18-án Budapestre, az Országházba.

Kövér László, az Országgyűlés elnöke és Edvi Péter, az NGYSZ elnöke fogadta a parlament fölépcsőjénél kialakított színpadon a gyerekeket, majd egy napra jelképesen átadták az Országház kulcsát, így az „irányítást” is a gyermekházelnököknek és -alelnököknek.

Tavaly az óbecsei Petőfi Sándor iskola ötödikese, **Kiskomáromi Zsombor** volt a házelnök, az idén pedig alelnök lehetett.

Elmondja nekünk, miként jutott el erre a rendezvényre.

– Valójában Kiss Igor, az óbecsei Magyar Ifjúsági Akció Polgári Egyesület nevű civilszervezet elnöke kapott meghívást Budapestről a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatól. Mivel már négy éve járok a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörbe néptáncolni, Ricz Róbert, a kultúrkör elnöke engem is bevásárolt a küldöttségbe, így jutottam el Budapestre. Az idén már második alkalommal mentünk erre a rendezvényre, főleg kultúrkörösök. Óbecséről huszonötön utaztunk, meg tizenötön jötték Temerinből.

– Tavaly elnököknek választottak.

– Igen, nagy megtiszteltetés volt ez számomra. Emlékszem, a nyitóbeszédemben többek között kakaót, virsli, zenét és táncot kívántam mindenkinek.

Mindenki karácsonya

– Gyakran szerepelsz a szavaló- és népmesemondó versenyeken. Úgy hallottam, hogy a parlament közönségét is meglepted valamivel.

– Igen. Szeretek szavalni, s megkértem Kövér Lászlót – akivel nagyon is megbarátkoztam –, engedje meg, hogy elmondhassam Petőfi Sándor Szülőföldemen című versét. A felkészítőt a magyartanárnom, Benák Erzsébet volt. A néptáncosi öltözékemben szavaltam, és nagy sikert arattam

– Milyen műsorral fogadtak titeket?

– Szinetár Dóra és Dolhai Attila, az Operett-színház előadói a nagy sikerű Rómeó és Júlia musical legismertebb, a Szívből szeretni című betétdalát énekeltek, majd hallhattuk Bereczki Zoltánt, Tolvai Renátát, Kallai Saunders Andrást, Patai Annát, Kökény Attilát is.

A délután során számos színes, játékos programon vehettünk részt. A parlament felsőházi termében például Gubás Gabi és zenekarának a Bio-Meseconcert című előadását tekinthettük meg, a Vadászteremben pedig

kipróbálhattuk a Csodák Palotája és az Ability Park játékait és erőpróbáit. Megtapasztalhattuk, hogy milyen nehéz a mozgáskorlátozott gyerekeknek a kerekes székekben közlekedni... Fellépett a sérült előadókól álló Nemandomfel együttes is, s láthattuk a Kaláka együttes karácsonyi koncertjét is. Legendás sportolókkal, például Csapó Gábor olimpiai bajnok vízilabdázóval, Erdei Zsolt ökölvívóval, Páztory Dóra paralimpikon úszóbajnokkal és Béres Alexandra fitnessvilágbajnokkal is találkoztunk. Mindenkitől kaptam autogramot...

– Mi volt számokra a legnagyobb élmény ezen az ünnepségen?

– Természetesen, hogy találkozhattam és megbarátkozhattam Kövér Lászlóval és Edvi Péterrel, meg hogy közelről láhattam a Szent Koronát... Olyannyira hatással volt rám ez a látogatás, hogy lehet, hogy én is politikus leszek. Minden adottságom megvan hozzá, hisz szinkritűnő tanuló vagyok, és érdekel a politika...

Koncz Erzsébet

A Magyar Nyelvtudományi Társaság az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének támogatásával Kárpát-medencei helyesírási versenyt hirdet Magyarországon, valamint határon túli magyar lakta területeken, az általános iskolák felső tagozatos tanulói számára. A verseny vajdasági fordulóinak koordinátora az Újvidéki Módszertani Központ. A verseny határon túli főszervezője Tapiska Szilvia. Elérhetősége: 063/19-79-081.

A verseny három fordulóból áll:

1. iskolabajnokságból – iskolánként annyi diák juthat tovább a körzeti versenyre, ahány magyar tagozat van

Simonyi Zsigmond helyesírási verseny 2011/2012.

2. körzeti versenyből – a körzetekből a nyolc-nyolc legeredményesebb tanuló szerepet jogot a döntőn való részvétellel

3. tartományi döntőből – a nyolc legeredményesebb diák utazik Budapestre.

Az iskolabajnokságról továbbjutó tanulók eredményét és adatait 2012. január 31-ig kérem elküldeni a silvija@pzv.org.rs e-mail címmel.

A körzeti verseny szervezői:

1. körzet: Szabadka, Október 10. Általános Iskola (Közép-Bácska)

2. körzet: Zenta, Emlék Általános Iskola (Tisza mente)

3. körzet: Torda, Adi Endre Általános Iskola (Bánság)

4. körzet: Újvidék, Petőfi Sándor Általános Iskola (Dél-Bácska)

A körzeti versenyeket 2012. február 18-án (szombat) tartják, a tartományi döntőt pedig 2012. április 22-én (vasárnap) tartják Újvidéken a Petőfi Sándor Általános Iskolában (Bore Prodanović u.15/a).

Simonyi Zsigmond, született: Steiner (Veszprém, 1853. január 1. – Budapest, 1919. november 22.) nyelvtudós, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Budapesten, Lipcsében, Berlinben, majd Párizsban folytatott egyetemi tanulmányokat. Hazatérve 1877-ben Budapesten magántanár, 1878-tól helyettes tanár, majd 1889-től a Magyar Nyelvtudományi Társaság tanára. 1895-től a Magyar Nyelvőr, majd 1903-tól a

Nyelvészeti Füzetek szerkesztője. Balassa József segítségével német-magyar szótárt szerkesztett.

Négyévtizeden át nyelvészek új nemzedékét nevelte fel, és egyben tudósként is maradandót alkotott. Jelentősek a határozókról, kötőszókról, jelzőkről írt tanulmányai. Megteremtette az összehasonlító mondattant. A nyelvtudomány eredményeit az iskolai nyelvtanokban népszerűsítette. Foglalkozott a nyelvhelyesség kérdéseivel. 1903-ban a közoktatásügyi mi-

niszter megbízásából elkészítette az új iskolai helyesírást, amelyet csaknem az egész irodalmi élet is elfogadott. Mind tanárként, mind tudósként jelentőset alkotott.

1918-ban a Nemzetközi Nyelv Propaganda Bizottságának elnökhelyettesévé választották. Az 1919-es év elején az eszperantó nyelv egyetemi oktatásának bevezetésén dolgozott, melynek eredményeként 1919 júliusában megalakult a Nemzetközi Nyelvi Intézet, Budapesten.

József Attilára emlékeztek

Vetélkedővel emlékeztek Adán, a Cseh Károly iskolában József Attilára, halálának évfordulóján.

Ott kellett volna lennetek! Kár, hogy az adaiak közül is kevesen jöttek el, így nem hallhatták, hogy az iskolatársaik milyen szépen felkészültek a vetélkedőre. Pedig az ilyen versenyeken tanulni is lehet.

Az iskola bejáratánál lévő nagy falújság már jelezte, hogy itt nagyszabású verseny lesz. A versillusztrációk megtekintése után arra következtethettünk, hogy az adaiak nagyon jól ismerik József Attila költészetét.

A hétfordulós versenyen nyolc csapat versenyzett. Ezek a következők voltak: a Bohóc, a Józsika, a Tiszta szívvel, a Barapart, a Fattilák, a 6. e, a 6. c és a 7. c osztály csapata. Ugyanis nemcsak a központi iskolába járó tanulók, hanem a barapartiak is ott voltak a vetélkedőn.

A főszervező, Máriás Valéria magyartanár nő vezette a versenyt.

Az első fordulóban a megadott három felelet közül kellett kiválasztani a helyeset. Tehát nemcsak a költeményeit, a költő életrajzát is ismerniük kellett a versenyzőknek.

Ki volt a költő menyasszonya? – hangzott az első kérdés (Vágó Márta), majd: Mi volt a foglakozása Gyömrői Editnek? (Pszichológus volt.), Ki írta meg József Attila életrajzát, a Város peremémt? (József Jolán)...

Igaz vagy hamis? – volt a következő forduló címe. Igennel vagy nemmel kellett válaszolni a megadott állításra. Pl.: A mama torokgyulladásban halt meg. (Nem.); Juhász Gyula írta A szépség koldusa című verset. (Nem.); Etus volt Makai Ödön felesége? (Igen.); Gyömrői Edit Jolán húga. (Nem.); 1919-ben halt meg a Mama. (Igen.); József Attila Öcsödön járt első osztályba. (Igen.); A költő 1937-ben halt meg. (Igen.)

Szinte mindenki fölismerte a harmadik fordulóban a megadott képeken szereplő személyeket: Illyés Gyulát, Vágó Mártát, Makai Ödönt, Horger Antalt, Szántó Juditot...

A negyedik fordulóban ismert József Attila-idézeteket kellett fölismerni, és megmondani, melyik verséből valók. Pl.: „Ha örül Horger Antal úr, / hogy költőnk nem nyelvtant tanul...” (Születésnapomra); „Nem nyafognék, de most már késő, / most látom, milyen óriás ő” (Mama); „Harmadnapja nem eszek / se sokat, se keveset... (Tiszta szívvel); „Anyám volt, apró, korán meghalt” (Anyám)...

Az ötödik fordulóban a kakukktójást kellett a versenyzőknek megkeresniük. Pl.: Hol járt a költő egyetemre, melyik nem az ő verse, mely kötetek nem az ő kötetei...

Utolsó feladatként József Attila-verscímeiket írtak a versenyzők, rövid idő alatt minél többet.

A táblán lévő csoportok nevei mellett összegyűjtött pontszámok összehasonlításával eldől, hogy: 1. lett a 7. c, 2. a Bohóc, 3. a 6. e osztály csapata.

Végül a versenyzők közösen felolvasták József Attila: Keresek valakit című versét. Mindannyian köszönő oklevelet, a győztesek pedig könyvjutalmat kaptak. Köszönetül minden csoportot egy-egy tábla csokival lepte meg a tanárnőt...

Szép vetélkedő volt, gratulálunk!

K. E.

Vajon melyik a kakukktójás? – a 7. c. csapata

A baraparti iskola csapata munka közben

A boldog csapat

A könyvjutalmak kiosztása

Felismered-e?

2012

Amikor átlépünk egy újabb évbe, mindig felvetődik a kérdés, hogy vajon az új évszám és a napok milyen eseményeket hoznak majd magukkal. Néhány ilyen fordulattal már előre tudunk számolni, másokat megtervezünk, s igyekszünk megvalósítani, de a legtöbb dolog váratlanul történik, hiszen nem ismerjük a jövőt. Ebben persze próbálnak segíteni különféle jóslatok meg éves horoszkópok, amik igyekeznek előre figyelmeztetni, mit kerüljünk, vagy mire figyeljünk oda, de a nagy többség nem ez alapján éli meg a mindennapokat.

A szabadkai Majsai Úti iskola nyolcadikosait: **Piszanity Anitát, Szekeres Lenkét, Faragó Nikolettát, Kaszás Denielt és Csonka Ákost** arról faggattuk, milyen évre számítanak, mekkora hitelt adnak a horoszkópoknak, és elképzelhetőnek tartják-e, hogy az év végén eljön az ismételt beígért világvége.

Lenke egyre kevésbé hisz abban, hogy a különféle jóslatok valóra válhatnak, habár például Nostradamus néhány jóvendőlése igaznak bizonyult, ami kissé félelmetes.

– Nem hiszem, hogy vége lesz a világnak, inkább csak bizonyos téren lesznek változások. Láttam egy filmet a napkitörésekről, és ezek esetleg hatással lehetnek a bolygókra. Szerintem, ha biztosan tudhatnánk, hogy eljön a világvége, másként élnénk meg a mindennapokat. Egyébként elég nehéz lesz ez az év a felvételi meg az új iskola miatt, furcsa lesz elválni a többiektől, hiányozni fognak. Divattervező szakra szeretnék iratkozni, de rajtam kívül senki sem választja ezt az iskolát, úgyhogy kicsit rémisztő és izgalmas is egyben, hogy mit hoz a jövő. Jönnek majd új barátok, a régi kapcsolatok nagy része viszont felbomlik, de én bizakodva nézek az év elé.

Nikoletta úgy vette észre, hogy a páros évszámok általában szerencsésebbek, ezért 2012-ben is inkább pozitív eseményekre számolt.

– Remélem, ez az év jó tanulmányi eredményt hoz, esetleg egy nyaralást, és szeretném kihasználni a középiskola előtti időt. A második félév persze nem lesz olyan laza, tele lesz tanulással, itt lesz a ballagás, a felvételi, aztán az új iskola. Várom is, meg nem is, hogy túl legyek rajta, főleg a felvételeit lenne jó mielőbb lerázni. Mindenképpen pozitív dologként élem meg, hogy az új iskola sok újdonságot hoz magával, de azért igyekszem majd a régi barátságokat is őrizni. Feltételezem, hogy már az első naptól kezdve keményen kell tanulni, ez lesz a legnehezebb része, és tartok egy kicsit az új tanároktól is, de az új osztálytársaktól nem félek. Kíváncsiságból többnyire elolvasom a horoszkópomat, de nem veszem túl komolyan. A világvégében meg nem hiszek, szerintem az még messze van.

– Láttam egy filmet a küszöbönálló világvégéről, és ha az valóban bekövetkezne, az

éleg félelmetes lenne – mondja Deniel. – Tudományos műsorokban is mutatták, hogy mi minden történhet, és bár elképzelhető, hogy bekövetkezik egyszer, de én nem hiszem, hogy az az idén lesz. Úgyhogy én inkább a felvételeire koncentrálok, meg még el kell döntenem, hogy gimnáziumba vagy inkább a zeneiskolába iratkozzak. Gondolom, sok új élményben lesz részem, és megpróbálok alkalmazkodni az újdonságokhoz. Nem félek a változástól, szerintem csak az elején lesz furcsa. Nem szoktam követni a horoszkópokat, bár ha rábukkanok, elolvasom, de nem nagyon veszem komolyan, mert nem hiszek a jóslatokban.

Anita is úgy véli, hogy a világvége nem fog bekövetkezni, vagy legalábbis nem 2012-ben.

– Általában elolvasom a horoszkópot, habár nem nagyon hiszek benne, mert az események inkább az embertől függenek, és nem attól, hogy mit ír a horoszkóp. Ránk mindenképpen nagy változások várnak az idén, de jó lenne, ha a világban kezdene szünni a válság, és jobban élnénk. A környezetszennyezés is legfeljebb csak egy kicsit fog csökkenni, úgyhogy nem hiszem, hogy nagy változások lesznek. Félek a felvételtől, mint ahogy attól a változástól is, amit a középiskola hoz. Nem na-

gyon várom, jó lenne még egy kicsit nyolcadikosnak maradni. Gondolom, az év hoz majd új barátságokat, akár szerelmet is, ez majd kiderül, de addig szeretném minél jobban kihasználni azt az időt, amit a barátaimmal tölthetek, mert később már nem lesz rá lehetőségünk, és remélem, hogy a nyáron a családnak sikerül elmennie a tengerre is.

Ákost nem befolyásolják az évszámok, szerinte nem ettől függ, hogy milyen éve lesz. A világvégét is már sokszor megjósolták, és ahogy korábban sem, szerinte most sem következnek be.

– Az interneten azért utánanéztam, és azt olvastam, hogy csak arról van szó, hogy a májak naptárában véget ér egy ciklus, és kezdődik egy új. Hogy ez hogyan hat majd ki a világra, azt nem tudom, mert nem vagyok jós. Azt azért elképzelhetőnek tartom, hogy néhányan képesek előre látni dolgokat. Az idén nekem is a felvételi a legfontosabb, hogy bekerüljek a gimnáziumba, mert végiggondoltam, mi lenne, ha nem sikerülne... Hát az nem lenne túl jó, úgyhogy időben elkezdek tanulni és pozitívan gondolkodni. Az egész évhez így állok hozzá, és szerintem hamar alkalmazkodni tudok majd a változásokhoz.

Sztojánovity Livia

Január 19.

Sára, Mária, Veronika, Sarolta, Absa és Margit napja.

Sára: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: fejedelemlő, hercegnő, uralkodó asszony. A Sarolta névhez nincs köze.

Sarolta: Török, magyar eredetű, egy másik magyarítás szerint, a Charlotte név magyarosítása. Jelentése: fehér menyét.

1736. I. 19. – 276 éve történt

Skóciában megszületett James Watt. Watt – akit a gőzgép feltalálójaként szoktunk emlegetni – az ipari forradalom kulcsfigurája volt. Valójában nem Watt építette elsőként gőzgépet. Hasonló szerkezetet ír le az alexandriai Hérón az 1. évszázadban. 1698-ban Thomas Savery szabadalmaztatott egy gőzgépet, amelyet víz szivattyúzására használtak, 1712-ben pedig egy angol, Thomas Newcomen jelentett be szabadalmat egy némileg tökéletesített változatra. Newcomen gépe azonban olyan gyenge teljesítményű volt, hogy csak szénbányák víztelenítésére használták. Wattot 1764-ben kezdte érdekelni a gőzgép, amikor egy Newcomen-féle gépet javított. Noha csak egyéves gépgyártó kiképzésben részesült, nagy feltalálói tehetség volt. Az általa Newcomen gépén végrehajtott módosítások olyan nagy jelentőséggel bírtak, hogy indokolt Wattot az első, gyakorlatban is használható gőzgép feltalálójának tekintenünk.

Watt első jelentős továbbfejlesztése – amelyet 1789-ben szabadalmaztatott – az volt, hogy egy különálló gőzsűrítővel (kondenzátor) egészítette ki a gépet. Hőszigetelte a gőzhengert is, 1782-ben pedig feltalálta a kettős működésű expanziós gőzgépet. Néhány kisebb tökéletesítéssel együtt ezek az újítások több mint négyszeresére növelték a gőzgép teljesítményét. Ez a teljesítménynövekedés a gyakorlatban azt jelentette, hogy egy ügyes, ám nem igazán nagy hatásfokú szerkezetből egy, az iparban széles körben használható berendezés lett. Feltalálta egy fogaskerékrendszert is (1781), mely a dugattyú egyenes irányú mozgását forgómozgássá alakította. Ez a szerkezet nagyban megnövelte a gőzgép felhasználási körét. Feltalálta a centrifugális gőzszabályozót (centrifugális regulátor, 1784), amellyel a gőzgép sebességét automatikusan lehetett szabályozni, továbbá a nyomásmérőt (1790); a fordulatszámológót; a főtözelepet stb.; ezenfelül sok egyéb hasznos változtatást eszközölt a gépen. Wattnak nem volt jó üzleti érzéke. Viszont 1775-ben társult Matthew Boultonnal, aki gépész volt, s igen rátermett üzletember. A következő huszonöt évben a Watt és Boulton cég nagyszámú gőzgépet gyártott, s mindketten gazdagok lettek. A gőzgép létfontosságú volt az ipari forradalom szempontjából. A gőzgép feltalálásával nagy mennyiségű energia

állt a termelés rendelkezésére, mely ennek hatására mérhetetlenül megnövekedett.

1839. I. 19. – 173 éve történt

A franciaországi Aix-en-Provence-ban megszületett Paul Cézanne posztimpresszionista festő (Kék váza, Egy modern olympia, Nagy fürdőzők), a 19. századi festészeti irányzatokat radikálisan átalakító, a modernizmust megelőlegező posztimpresszionizmus jeles alakja. Az „aix-i remete”-ként is emlegették Cézanne ábrázolásmódja az 1880-as évek második felére érte el művészi csúcspontját, ekkor készültek legismertebb képei (A komód, 1887; Húshagyókedd, 1888; Kártyázók-ciklus, 1892–1895; Nagy fürdőzők-ciklus, befejezetlen, 1898–1906). Bár színkezelése az impresszionistákéval rokonítja művészetét, képszerűségi elveiket azonban elvetette. A körülvevő valóság nem oldódik fel a színek kavalkádjában, sőt, annak ellenére a témát, a teret alkotó formák és tömegek geometrikus szigorral jelennek meg kevésbé részletező képein. Ezzel a látványserkesztési elvvel Cézanne döntő hatást gyakorolt a 20. századi fauve-ok festőcsoportjára, az expresszionistákra és a kubistákra.

Január 20.

Fábián, Sebestyén, Tímea, Özséb és Sebő napja.

Fábián: A latin Fabianus névből származik. Jelentése: a Fabius nemzetséghez tartozó férfi.

Sebestyén: A latin Sebastianus név rövidülésének a megmagyarosodott alakja. Jelentése: Szebaszte (latinosan Sebastia) városából való. A palesztinai város eredeti neve Szamaria volt, Heródes változtatta meg Augustus császár tiszteletére. A görög eredetű Szebaszte városnév jelentése akárcsak a császár nevéé: magasztos, fennkölt.

1612. I. 20. – 400 éve történt

Prágában 59 éves korában meghalt I. Rudolf magyar király, II. Rudolf néven német-római császár és cseh király. A politika helyett az asztrológia, az alkimia és a művészetek érdekelték. Prágai udvarában tette legfontosabb csillagászati felfedezéseit Johannes Kepler. Rudolf Bécsben született I. Miksa magyar király és Mária spanyol hercegnő fiaként. 1563-tól 1571-ig nagybátyja, II. Fülöp spanyol király udvarában nevelkedett. 1572. szeptember 8-án koronázták magyar királlyá Pozsonyban, 1575-ben cseh és római királlyá, 1576-ban pedig német-római császárrá. 1583-tól a prágai Hradzsínban élt, ahová áttette a birodalom kormányzati székhelyét is. Fokozatosan romlott az elmeállapota, gyűlölték a rokonai, és összeküvéseket szőttek ellene. Szembe kellett néznie a birodalmat fenyegető törökökkel és a vallási megosztottsággal. 1606-ban a Bocskai István vezette felkelők a bécsi béke megkötésére kényszerítették, amelyben le kellett mondania Erdélyről, biztosítania kellett a protestánsok szabad vallásgyakorlatát, és megerősítenie a rendi alkotmányt Magyarországon. 1608-ban II. Mátyásnak részben sikerült kiszorítania a hatalomból az osztrák, a magyar és a morva rendek segítségével. Minden tényleges hatalomtól megfosztva, bezárkózva élt a Hradzsínban, ahová meghívta a kor neves művészeit és tudósait. Korának legnagyobb műgyűjtője volt. A prágai Szent Vitus-székesegyházban temették el.

tember 8-án koronázták magyar királlyá Pozsonyban, 1575-ben cseh és római királlyá, 1576-ban pedig német-római császárrá. 1583-tól a prágai Hradzsínban élt, ahová áttette a birodalom kormányzati székhelyét is. Fokozatosan romlott az elmeállapota, gyűlölték a rokonai, és összeküvéseket szőttek ellene. Szembe kellett néznie a birodalmat fenyegető törökökkel és a vallási megosztottsággal. 1606-ban a Bocskai István vezette felkelők a bécsi béke megkötésére kényszerítették, amelyben le kellett mondania Erdélyről, biztosítania kellett a protestánsok szabad vallásgyakorlatát, és megerősítenie a rendi alkotmányt Magyarországon. 1608-ban II. Mátyásnak részben sikerült kiszorítania a hatalomból az osztrák, a magyar és a morva rendek segítségével. Minden tényleges hatalomtól megfosztva, bezárkózva élt a Hradzsínban, ahová meghívta a kor neves művészeit és tudósait. Korának legnagyobb műgyűjtője volt. A prágai Szent Vitus-székesegyházban temették el.

1910. I. 20. – 102 éve történt

Megszületett Joy Adamson osztrák születésű zoológus. Férjével élt Afrikában és ottani kalandjaikról és oroszlánokkal kötött barátságukról írt könyvet (Oroszlánhűség).

Január 21.

Ágnes és Inez napja.

Ágnes: Jelentése: szent, tiszta, szemérmes, szűzies. A középkorban a latin agnus (bárány) szóval azonosították, a hasonló hangzás és a bárány jelképes jelentése alapján. Ágnes szimbóluma ugyanis a bárány, Ágnes napján szokta a pápa a bárányokat megszentelni.

Inez: Az Ágnes spanyol megfelelője.

1823. I. 21. – 189 éve történt

Alsósztrégován (ma Szlovákiában) megszületett Madách Imre költő, író, ügyvéd, politikus, Az ember tragédiája szerzője, a reformkor egyik legnagyobb írója. Legkiemelkedőbb alkotása, Az ember tragédiája nemcsak a magyar irodalom egyik gyöngyszeme, de világsikert is aratott. Ismert műve még a Mózes és a Csák végnapjai. A hat idegen nyelven (német, francia, szlovák, angol, latin, ógörög) tudó Madách 1837 őszén került a Pesti Egyetemre. Az első két szemeszterben bölcsészetet, majd a harmadiktól jogot hallgatott. Figye-

lemmel kísérte a folyóiratokat, a kor legjelebb magyar költőinek műveit olvasta. Úszni, vívni, festeni, zongorázni tanult, részt vett az egyetemi ifjúság báljain, kirándulásain, színház- és koncertprogramjain, megismerkedett az Ifjú Magyarországgal, a radikális fiatalok csoportjával, és ezenkívül a faeszterga használatát is elsajátította.

1851. június 7-én megszületett lánya, Jolán. 1852-ben a halálra ítélt Rákóczy János szabadságharcos rejtegetése miatt Madách Imrét letartóztatták. A börtönben megírta Az ember tragédiája első változatát Lucifer címen. 1856 és 1857 között megírta Az ember tragédiája második változatát. 1859. február 17. és 1860. március 26. között készítette Az ember tragédiája egyetlen fennmaradt változatát. 1864 elején írta Tündéralom címen utolsó, befejezetlenül maradt művét. Október 5-én szívélegtelenségben elhunyt. Sírja az alsósztrégovai kastély parkjában áll.

1954. I. 21. – 58 éve történt

Útjáraindították az első atomtenger-alattjárót, a USS 571 Nautilus. Mamie Eisenhower, az Egyesült Államok first ladyje volt a „keresztanyja”.

Január 22.

Vince, Artúr, Cintia és Anasztáz napja.

Vince: A Vincentius latin név rövidüléséből származó Vince győztest, győzedelmest jelent.

Artúr: Egy kelta eredetű angol névből származik. Jelentése: erős, mint a kőszikla vagy medve. Más magyarítás szerint egy római nemzetségnévből származik.

1823. I. 22. – 189 éve történt

A magyar kultúra napja.

A magyar kultúra napját 1989 óta ünnepeljük meg január 22-én, annak emlékére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le Csekén a Himnusz kéziratát. Az évfordulóval kapcsolatos megemlékezések alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredek hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, felmutassuk és továbbadjuk a múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeinket.

1901. I. 22. – 111 éve történt

Nyolcvanegy éves korában meghalt Viktória angol királynő, az utolsó Hannover-házi uralkodó.

Viktória királynő (angolul: Queen Victoria of the United Kingdom, teljes nevén Alexandrina Victoria), Nagy-Britannia és Írország Egyesült Királyságának királynője 1837. június 20-ától, India császárnője 1876. május 1-jétől haláláig.

Eduárd kenti és strathearni herceg, III. György brit király negyedik fiának egyetlen gyermeke volt. A király és a kenti herceg is 1820-ban hunyt el, ezért Viktória német származású anyja, Viktória szász-coburg-saalfeldi hercegnő szigorú felügyelete alatt nevelkedett. Tizenennyolc évesen lépett trónra, miután nagybátyja, IV. Vilmos örökös nélkül hunyt el. Az Egyesült Királyság ekkor már alkotmányos monarchia volt, melyben az uralkodónak csak jelképes hatalma volt. Viktória mégis nagy befolyással rendelkezett, hiszen nyomást tudott gyakorolni a kormány politikájára, és beleszólt a miniszterek kinevezésébe.

Még életében nemzeti szimbólummá vált, és úgy tekintettek rá, mint a szigorú erkölcsi elvek megtestesítőjére. 1840-ben házasodott össze unokatestvérével, Albert szász-coburgi és gothai herceggel. Kilenc gyermekük és 34 unokájuk közül 26 a kontinens különböző országainak uralkodói és nemesi családjaiba házasodott be. Ezzel érdemelte ki Viktória királynő az Európa nagyanyja becenevet. Albert herceg 1861-ben bekövetkezett halála után Viktória mély depresszióba süllyedt, és kerülte a nyilvánosságot. Bezárkózása következtében a republikanizmus átmenetileg megerősödött, de uralkodása második felében megint népszerű lett. Trónra lépésének 50. és 60. évfordulóján (arany- és gyémántjubiläum) pompás fogadásokat és nyilvános ünnepeket rendeztek.

Hatvanhárom évig és 7 hónapig tartó királysága miatt a leghosszabb ideig uralkodó brit koronás fője és minden idők leghosszabb ideig trónon lévő

uralkodónője volt. Róla nevezték el az angol 19. századot viktoriánus kornak, amelyet az angol történészek az Egyesült Királyság fénykorának tekintenek. Ez volt az ipari, kulturális, politikai, tudományos és katonai változások kora az Egyesült Királyságban, amelyet a Brit Birodalom további terjeszkedése fémjelzett. Ennek során a birodalom területe megháromszorozódott, és elérte a 25 900 000 km²-t, fennhatósága alá összesen 410 millió ember tartozott. Az ipari forradalom alatt vált országá a világ vezető ipari hatalmává. Ő volt a Hannoveri-ház utolsó uralkodója. Fia és utódja, VII. Eduárd volt a Szász-Coburg-Gothai-ház megalapítója.

Január 23.

Zelma, Rajmund, János, Emese, Mária, Alfonz és Bertram napja.

Zelma: Női név, a német Selma névből származik, ez pedig a Salome és az Anselma becézője. Származtatják még a Szalome arab formájaként is. Jelentése: Sion békéje, az Istenség védelme alatt álló.

Alfonz: Germán eredetű név, jelentése: nemes, készséges, harcra kész.

1767. I. 23. – 245 éve történt

Mária Terézia császárnő „úrbírendelettel” szabályozta a magyarországi jobbágyság helyzetét. Az úrbíri rendelet célja a jobbágyság jobb állami adóképeségének biztosítása volt. Az urbárium felváltotta az addig részben szokásjogon, részben helyről helyre változó módon írásban rögzített úrbíri előírásokat, szabályozta a jobbágyság terhelő, földesurukat megillető szolgáltatásokat. Az egész telekkel rendelkező jobbágyság évi 52 nap ígás, vagy 104 nap kézi robot végzésére volt köteles. A rendelet a birodalom legtöbb részén enyhítette a korábbi jobbágyterheket, és csökkentette a jobbágyság kiszolgáltatottságát.

1898. I. 23. – 114 éve történt

Rigában megszületett Szergej Mihajlovics Eisenstein szovjet filmrendező (Patyomkin páncélos). A forradalom és az új társadalmi rend létrehozása állt az orosz filmek középpontjában. Az 1925. XII. 21-én Moszkvában be-

mutatott Patyomkin páncélos című némafilm az 1905-ben kitört lázadást ábrázolja, amely a Patyomkin páncélos cirkálóról áterjedt Odesszára is. Eisenstein kidolgozta a montázs sajátos formáját, ahol az egymással ellentétes képek gyors vágássorozatokban jelenítik meg a történetet. A film leghíresebb montázsjelenetével, amikor egy odesszai lépcsőn kozákok támadnak a tüntetőkre, a szovjet expresszionista film világhíret teremtette meg. Később Amerikába ment, de ott nem sikerült maradandót alkotnia. Ezután továbbállt Mexikóba, de az ott készült munkát sem sikerült vászonra vinnie, bár azt az anyagot később felhasználta. Hazatérése utáni filmjei A jégmezők lovagja és a Rettegett Iván.

Január 24.

Timót, Veronika, Ferenc, Erik, Xénia, Erika, Bertram, Taddeus, Szaléz, Szalók és Vera napja.

Timót: A görög Timotheosz név latinus Timotheus formájának rövidüléseként keletkezett a Timót férfinév. Jelentése: Isten becsülője, Isten tisztelő.

Xénia: Görög eredetű név, jelentése: vendég, vendégszerető. Az ókorban xenia volt a vendégnek nyújtott ajándék neve.

1458. I. 24. – 554 éve történt

V. László halála után az összegyűlt rendek I. (Corvin) Mátyást, Hunyadi János ifjabbik fiát választották a magyarok királyává. Hunyadi idősebb fiát, Lászlót 1457-ben V. László kivégeztette. Mátyás uralkodása alatt (1458–1490) kibékült III. Frigyes császárral 1464-ben, hogy visszakapja az 1440-ben elrabolt Szent Koronát, amellyel megkoronáztatta magát. Politikáját a nyugati irányú törekvések jellemezték. 1469-től Csehország királya volt, 1485-ben elfoglalta Bécset a III. Frigyes elleni háborúban, és oda tette át székhelyét. Halála után a bárók nem Corvin Jánost (Mátyás törvénytelen fiát), hanem Ulászló cseh királyt hívták meg a trónra. Az így létrejött cseh-magyar unió 1526-ig, a Jagellóház uralkodásáig tartott. A Mátyás által meghódított Morvaország és Szilézia visszakérült Csehországhoz, Ausztriát pedig Miksa, III. Frigyes fia foglalta vissza.

1965. I. 24. – 47 éve történt

Londonban 90 éves korában meghalt Sir Winston Churchill (teljes nevén: Sir Winston Leonard Spencer Churchill) brit államférfi, író és költő. A II. világháborús nagy koalíció miniszterelnöke volt, 1953-ban irodalmi Nobel-díjat kapott. 1900-tól konzervatív alsóházi képviselő volt, majd 1904-ben átpártolt a liberálisokhoz. Fényes politikai karrierje során 1908-ban kereskedelmi miniszterré, 1910-ben belügyminiszteré, 1917-ben fegyverkezési miniszteré, 1918-ban hadügyminiszteré és 1921-ben gyarmati miniszteré nevezték ki. A konzervatívokhoz visszatérve 1940. V. 10. és 1945. VII. 26. között miniszterelnökként és hadügyminiszterként vezette a (háborús) brit kormányt. 1951-től 1955-ig ismét a miniszterelnöki tisztséget töltötte be.

Január 25.

Pál, Henrietta, Péter és Henrik napja.

Pál: A latin Paulus névből származik. Jelentése: kicsi, kis termetű férfi.

Henrietta: Magyar, angol, szláv eredetű, a Henrik férfinév francia, kicsinyítő képzős női formája. Jelentése: körülkerített birtokán uralkodó. Más magyarázat szerint a német Hermina változata. Jelentése: hadi nő.

1900. I. 25. – 112 éve történt

Megszületett Fekete István író, költő (Tüskevár, Vuk), számos ifjúsági könyv és állattörténet írója. Barátjával, Csathó Kálmánnal együtt az „erdész-vadász irodalom” legismertebb művelője. Jókai mellett, minden idők legolvasottabb magyar írója. 2002 decemberéig legalább 8 700 000 példányban adták ki műveit magyar nyelven. Külföldön tíz nyelven, 12 országban, 45 kiadásban jelentek meg könyvei.

1826. I. 25. – 186 éve történt

Megszületett Gyulai Pál író, költő, kritikus, Petőfi Sándor sógora, a Kisfaludy Társaság elnöke. Felismerte, hogy a magyar irodalom fejlődésének kulcsa, ha nemzeti jellegét a népiesség teremti meg. Kiemelkedő regénye az Egy régi udvarház utolsó gazdája.

LEXIKON

NEVEM: Smit Alex.
BECENEVEM: Smit vagy Alex.
CÍMEM: Ada, Moša Pijade u. 54.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 6. c.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Pesznyák Erika.
ALSÓS TANÍTÓIM: Ürményi Erika, Barna Helga.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Horvát Alíz, titkár: Bajusz Árpád, pénztárosok: Apró Andrea, Illés Tamás.
KEDVENC TANTÁRGYAIM: Torna, angol.
AMI NEHEZEN MEGY: Német, zene.

KEDVENC TANÁRAIM:
 Pesznyák Erika, Máriás Valéria.
KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.
KEDVENC KÖNYVEM: A Gyűrűk Ura.
KEDVENC FILMJEIM: A Gyűrűk Ura, CSI Miami, NCIS.
MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAN?
 Szünet, tornaóra.
KEDVENC GÉPES JÁTÉKOM:
 Darksiders, TQIT.
HOBBIM: Gépelés.
KEDVENC SPORTJAIM: Karate, baranta.
KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Tankcsapda.
KEDVENC ÉNEKESEM: T-pain, Pitbull.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Spagetti, palacsinta, rakott krumpli, kóla, Fanta.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Palacsinta.
KEDVENC ÁLLATAIM: Kigyó, gyík, skorpió, pók, krokodil, aligátor.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Nem tudom.
NO ÉS A SZERELEM? Van.

NEVEM: Holló Tamás.
BECENEVEM: Tom.
CÍMEM: 24430 Ada, Halász József u. 41.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 6. f.
ALSÓS TANÍTÓM: Palusek Edit.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Krizsák Klára.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Holló Tamás, titkár: Döme Bettina, pénztáros: Györe Bernadett.
KEDVENC TANTÁRGYAIM: Torna, biológia, angol.
KEDVENC TANÁRAIM: Sípos Oszkár, Hugyik Ella, Krizsák Klára, Máriás Valéria.
TANTÁRGY, AMI NEHEZEN MEGY: Nincs.
KEDVENC KÖNYVEM: Vad foci banda.
KEDVENC ÚJSÁGOM: Jó Pajtás.

LEGGEDVESEBB OSZTÁLYTÁRSAIM: Peckó Edmond, Csuvik Roland, Boja Ferenc, Kovács Káli Krisztofer.
LEGÉRDEKESEBB ÓRÁK: Torna, biológia.
KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Rejtvényoldalak.
KEDVENC FILMJEIM:
 Transformers, Tron.
KEDVENC SZÍNÉSZEM: Chuck Norris.
KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Hillsong United.
KEDVENC ÉNEKESEM: Toby Mac.
KEDVENC SZÍNEIM: Zöld, fekete.
KEDVENC ÉVSZAKAIM: Nyár, ősz.
KEDVENC NAPJAIM A HÉTEN:
 Szombat, vasárnap.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Mexikói, pizza, hamburger, palacsinta, Pepsi, 7up, Coca-Cola.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Tea, palacsinta, puding.
KEDVENC ÁLLATAIM: Leopárd, tigris.
MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAN:
 Lukasóra, barátok, szünet.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Tornatanár.
NO ÉS A SZERELEM? Van, de nem árurom el.

NEVEM: Gyalog Szabrina.
BECENEVEM: Kicsi, Szabrina.
SZÜLETÉSI HELY, DÁTUM: Zenta, 1999. december 31.
HAJAM SZÍNE: Barna.
SZEMEM SZÍNE: Kék.
MAGASSÁGOM: 141 cm.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 6. b, Ada.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Solymosi Éva.
ALSÓS TANÍTÓIM: Berta Rózsa, Szügyi Lívia, Gergely Antal.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Vastag Nikolett, titkár: Gecső Ármin, pénztáros: Lehoczki Anna.
LEGGEDVESEBB OSZTÁLYTÁRSAIM: Horvát Henrietta, Vastag Nikolett, Béres Szandra, Kovács Dobák Orsolya, Bács Ágnes.
KEDVENC TANTERMEIM:
 Magyar, rajz, tört.

KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Magyar, kémia, zene, főci, torna.
TANTÁRGY, AMI NEHEZEN MEGY: Nincs olyan.
KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria, Solymosi Éva, Ambrus Éva, Pesznyák Erika.
KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.
KEDVENC KÖNYVEM:
 Vámpírnaplók.
KEDVENC FILMJEIM: Jóban, Rosszban; Barátok közt.
KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Tankcsapda.
KEDVENC ÉNEKESNŐIM:
 Rihanna, Tolvai Renáta.
HOBBIM: Biciklizés.
KEDVENC SPORTOM: Karate.
MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAN:
 A szünetet.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Pizza, hamburger, Coca-Cola, 7-Up, Fanta.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Palacsinta, fagyi, kávé, tea, húsleves, sült tojás.
KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya, macska, ló.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Tanárnő.
NO ÉS A SZERELEM? Van.

NEVEM: Holló Viktor.
BECENEVEM: Holló, Kisholló, Viki.
CÍMEM: 24430 Ada, Dimitrije Tucovića 40/A.
HAJAM SZÍNE: Szőke.
SZEMEM SZÍNE: Barna.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános iskola, 7. b.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Antal Melinda.
ALSÓS TANÍTÓM: Gergely Antal.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Barna Júlia, titkár: Volford Dávid, pénztáros: Farkas Anett.
SZÍVESEN OLVASOM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.

LEGGEDVESEBB OSZTÁLYTÁRSAIM: Boja Krisztofer, Ginder Tamás, Kitbi Sándor, Goncsi István.
KEDVENC TANTÁRGYAIM: Torna, rajz.
AMI NEHEZEN MEGY: Angol, szerb, magyar.
KEDVENC TANÁROM: Pesznyák Erika.
KEDVENC KÖNYVEM: Toldi.
HOBBIM: Kézilabda, tévé, komputer.
KEDVENC SPORTOM: Kézilabda.
KEDVENC EGYÜTTESEM: AC/DC.
KEDVENC DALOM: Kelemen Kabátban: Mc SooN – Fehér holló.
KEDVENC KOMPUTERJÁTÉKOM:
 Counter Strike 1.6 (Carbon 1.1).
KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Cseveg, saláták, Fanta, kóla.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Szendvics, palacsinta.
KEDVENC ÁLLATAIM: Holló, kutya.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Plasztikai sebész.
NO ÉS A SZERELEM? Van.

NEVEM: Rind Roland.
BECENEVEM: Roli.
CÍMEM, TELEFONSZÁMOM:
 24430 Ada, Varga János u.
 16.; tel.: 024/854-030.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola,
 6. c.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Pesznyák
 Erika.
ALSÓS TANÍTÓIM: Barna Helga,
 Ürményi Erika.
KEDVENC ÉTELEM, ITALOM:
 Pizza, Pepsi.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Tea,
 kávé, gríz, tejberizs.
**KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN:** Vicckupac.

AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Horvát Alíz,
 titkár: Bajusz Árpád,
 pénztáros: Apró Andrea.
KEDVENC TANTÁRGYAIM: Torna,
 földrajz.
AMI NEHEZEN MEGY: Földrajz.
KEDVENC TANÁRAIM: Matic
 Ilona, Sipos Oszkár, Pesznyák
 Erika, Raffai Magdolna.
MIT SZERETEK
AZ ISKOLÁBAN? Tornatermet,
 szünetet.
KEDVENC KÖNYVEM: Tom
 Sawyer.
KEDVENC FILMJEIM: Barátok
 közt, Helyszínelők.
**KEDVENC SZÁMÍTÓGÉPES
 JÁTÉKOM:** Fifa, nefa.
HOBBIJAIM: Tenisz, pecázás,
 foci, pingpong.
KEDVENC SPORTJAIM: Tenisz,
 pingpong.
KEDVENC ÁLLATAIM: Papagáj,
 kutya.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Kertész, földműves.
NO ÉS A SZERELEM? Van.

NEVEM: Tóth Orsolya.
BECENEVEM: Dezső, Orsi.
SZÜLETÉSI HELY ÉS DÁTUM:
 Zenta, 2000. április 4.
HAJAM SZÍNE: Barna.
SZEMEM SZÍNE: Kék.
MAGASSÁGOM: 145 cm.
CÍMEM: 24430 Ada,
 Felszabadulás tér 5.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola, 5. b.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Girizd Tóth
 Andrea.
ALSÓS TANÍTÓIM: Mészáros Éva,
 Lakatos Bolya Márta.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Deissinger Dániel,
 titkár: Urbán Nikolett,
 pénztáros: Nagypál Kata.
**LEGKEDVESEBB
 OSZTÁLYTÁRSAM:** Király
 Emese.

KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Biológia, földrajz, matek,
 történelem, képzőművészet,
 torna.
AMI NEHEZEN MEGY: Angol.
LEGKEDVELEBB TANTERMEIM:
 Biológia, földrajz.
KEDVENC TANÁRAIM: Girizd
 Tóth Andrea, Ambrus Éva,
 Matic Ilona, Solymosi Éva,
 Pesznyák Erika, Dobrotka
 Mária.
**KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN:** Vicckupac.
KEDVENC KÖNYVEIM: Narnia
 Krónikái, Robinson Crusoe.
HOBBIJAIM: Olvasás, karate,
 kompizás.
KEDVENC SPORTJAIM: Karate,
 foci.
KEDVENC FILMJEIM:
 Csúcsformában 1., 2., 3.; A
 függetlenség napja; Naruto;
 Taxi 1., 2., 3., 4.; Reszketsetek
 Betörők.
A LEGJOBB A SULIBAN:
 A haverokkal lógni.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Palacsinta, hamburger,
 spagetti, Sprite, Ice tea.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Csokis tej.
KEDVENC ÁLLATAIM: Gyík,
 gekkó, kutya, papagáj.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Még nem tudom.
NO ÉS A SZERELEM? Nincs.

NEVEM: Lakatos Ágnes.
BECENEVEM: Ági.
SZEMEM, HAJAM SZÍNE: Fekete.
CÍMEM: 24430 Ada, Zentai út 1.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola,
 7. b.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Antal
 Melinda.
ALSÓS TANÍTÓM: Gergely Antal.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Barna Júlia,
 titkár: Volford Dávid,
 pénztáros: Farkas Anett.
KEDVENC TANTÁRGYAIM: Torna,
 matek, rajz, informatika,
 biológia.

AMI NEHEZEN MEGY: Német,
 angol, magyar, fizika, kémia,
 földrajz.
KEDVENC TANÁRAIM: Molnár
 Edit, Bacsí Dávid.
**KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN:** Vicckupac.
KEDVENC KÖNYVEIM: Tüskevár,
 Toldi.
HOBBIM: Zenehallgatás, sétálás.
KEDVENC FILMEM: Hetedik
 mennyország.
KEDVENC ÉNEKESEM: Milan
 Stanković.
KEDVENC EGYÜTTESEM:
 Tankcsapda.
KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Pizza, spagetti, hamburger,
 palacsinta, kóla, víz.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Leves, rántotta, szendvics,
 spagetti.
KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya,
 macska.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Nem tudom.
NO ÉS A SZERELEM? Nem
 tartozik rátok!

NEVEM: Illés Tamás.
BECENEVEM: Tomi.
CÍMEM: 24430 Ada, Szőlőskert
 18.
ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola, 6. c.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Pesznyák
 Erika.
ALSÓS TANÍTÓIM: Ürményi
 Erika, Barna Helga.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Horvát Alíz, titkár:
 Bajusz Árpád, pénztárosok:
 Apró Andrea, Illés Tamás.

KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Matek, magyar, torna, rajz,
 biosz... soroljam tovább?
AMI NEHEZEN MEGY: Német.
**KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN:** Vicckupac.
KEDVENC KÖNYVEM: Sárga
 villámcsapás.
HOBBIM: Pecázás.
KEDVENC SPORTOM: Baranta.
KEDVENC EGYÜTTESEIM:
 Baraparty, AC/DC.
KEDVENC FILMEM: Így jártam
 anyáttal.
MIT SZERETEK AZ ISKOLÁBAN?
 A szünetet.
**KEDVENC SZÁMÍTÓGÉPES
 JÁTÉKOM:** COD2.
KEDVENC ÉTELEM, ITALOM:
 Bableves, bodzaszörp.
AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Tea,
 kávé, tojás.
KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya,
 macska.
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK?
 Nem tudom.
NO ÉS A SZERELEM? Nincs.

HOROG

Amikor harapnak a halak...

Egy verőfényes reggelen a keresztapám és én előszedtük a horgászfelszerelést, és biciklire pattantunk.

Már vagy a fél világot áttekertük, mire odaértünk a tóhoz, holtfáradtan. Alig vártam, hogy leheveredjek, vagy legalábbis leüljek, de a keresztapám, az a hiperaktív pecáros máris munkába fogott. Míg elő nem készítettünk mindent, nem volt szabad leülni. Mikor már a csalikkal teli horgot a vízbe hajtottuk, leültünk és sasszemmel figyeltük az úszókat. Már kezdtem elbóbiskolni, amikor az úszó elkezdett rángatózni.

– Gyerünk Dani, gyorsan! – kiáltott fel keresztapám. – Ránts az botot, nem lesz halászlé.

Hát a hal volt vagy tenyérnyi nagyságú, de ez volt életemben az első hal, amit kifogtam. Aztán egyedül kellett bedobnom a horgot. Először elég gyatrán sikerült, de később belejöttem. Igaz, egyszer

majdnem kifogtam a keresztapámat is. Amikor megtelt a vödör, összepakoltunk és indultunk haza. Mit mondhatnék? Ez az út még hosszabbnak tűnt, mint az idevezető. De még otthon jött a ráadás:

– Aki fogta, pucolja is meg! – mondták. Rengeteg hal volt.

Levontam a következtetést: ha harapnak a halak, jó sokat kell megpucolni.

Bozsity Dániel, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Horgász leszek!

Reggel ötkor keltünk, és mentünk öltözni meg a pecabotokat felőkészíteni.

Hatkor már a Dunánál voltunk, de elfelejtettük vinni a merítőhálót, így a nagybátyámnak vissza kellett mennie érte. Kerestünk egy jó helyet, és bevetettük a pecabotokat. Apu azt mondta, hogy ne beszéljek hangosan és ne szaladgáljak, mert elijesztem a halakat. Miközben ezt mondta, egy hal lehúzta az úszót, odaugrottam és kirántottam. Egy tenyér nagyságú keszeg volt. Nagyon megörültem, mert az enyém volt az első fogás. Aztán egymás után fogtuk a kisebb halakat. Mikor úgy gondoltuk, hogy van elég hal egy halászléhez, összecsomagoltunk, és elindultunk haza.

Nagyon jól éreztem magam, és alig várom, hogy ismét menjünk horgászni.

**Csala Norbert, 4. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye**

Horgászni voltam

Egy szombati napon reggel hat órakor mentünk pecázni. Dávid is eljött, és együtt indultunk.

Mire kiértünk, már megvirradt, és egész világos lett. Elmentünk a megszokott helyünkre, és ott lepakoltunk. Kinyitottuk a pecabotokat, és megmértük a víz mélységét, hogy tudjuk hova bedobni a botokat. Feltettük a csalit a horogra. A csalit főtt kukorica, főtt búza, gilisza és kész etetőanyag volt. Bedobtuk a botokat. Vártunk, és egyszer csak mozogni kezdett az úszó, majd el is tűnt. Rögtön kihúztam, egy nagy kárász volt rajta. A horogra most egy nagy gilisztát tettem, majd bedobtam. Ekkor egy fél kilós csukát fogtam. Dávid is sok halat fogott. Lajcsikának is sikerült egykilós csukát fogni, és kisebb halakat: kárászt és törpeharcsát.

Dél felé már nagyon meleg volt. A halzsák majdnem félig megtelt hallal. Összepakoltunk, és jöttünk haza. A csukákat és a nagyobb halakat megpucoltuk és megsütöttük, a kicsiket odaadtuk a macskáknak.

**Rajkovics Miklós, 4. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye**

HOROG

Egy nyári élményem

fekete pöttyökkel, a hasánál pedig varázslatos aranyárga. A másik botra is rámosolygott a szerencse, és avval is fogtunk egy példányt, de még hogy mekkorát! A súlya meghaladta a két kilót is. Annak négy bajusza volt, és alig-alig volt pikkelye, a neve pedig tükörponty. A nap éppen lemenőben volt, mikor a halak nagyon haraptak a csalira. Vegyes halakat fogtunk, kisebbektől kezdve a nagyokig, világsaktól a sötétekig, az elevenektől a lomhákig. Amikor már koromsötét volt, tüzet gyújtottunk. Akkor már a halak nem mentek a csalira. Ekkor az eget csodáltam. A csillagok ragyogtak, a hold fényt szórt a sötétségbe. Négy óra körül a halak ismét megéheztek, nem győztük a botokat kiemelni a vízből. Akkor a törpeharcsák foglalták el a trónt. Hajnaltájban szedelőzködni kezdtünk, mert erős szellőkések jöttek. Fél hatkor elindultunk haza.

Nagyon elégedett voltam, és örültem, hogy sikerült hét kiló halat a horogra csalni. Istenien éreztem magam, és remélem, egyszer újra átélhetem ugyanezt az érzést.

Szabó Lóránt, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Egy nap megbeszéltük a szüleimmel, hogy lemegyünk az Eoromi tóra szerencsét próbálni. Készülődünk a kivételesen szokatlan horgászásra, mivel éjszakára mentünk. Nekem az volt a dolgom, hogy csalit szerezzek. Mikor minden útra készen állt, elindultunk.

Egy óra kellett ahhoz, hogy odaérjünk a tóra. Kiszálltunk az autóból, majd kipakoltunk. Felcsalítottuk a horgokat, és bevetettük őket. Hamarosan jelzett a bot, hogy kapásunk van. Kiemeltük a szerelékét a kristálytisza vízből, és egy káprázatos halat sikerült a horogra csalni, aminek a neve szintén elbűvölő, mi csak naphalnak hívjuk. A halat a színéről nevezték el, mert a gerincénél szép égszínkék színű,

Még ha szerencsém is lett volna...

Egy kora reggel kezdődött, amikor pecáznai men-tünk. Előkészítettünk mindent, ami kellett, és elindultunk kedvenc horgászhelyünkhöz. Amikor odaértünk, kipakoltuk a pecákat, felcsalítottuk, majd bedobtuk a vízbe. Kis idő múlva elkezdtek kifogni a szebbnél szebb halakat, de sajnos nem túl nagyokat. Már régóta lent voltunk, amikor a társam kifogott az előbbiekhöz képest egy nagy halat. Kis idő múlva az én pecámra is ráharapott egy. Izgatottan húztam kifelé, ami nem volt olyan könnyű, így már tudtam, hogy nagy hallal lesz dolgom. Nagyon féltem, hogy elveszítem, mert a pecám eléggé meggömbült, és a zsinór is eléggé megnyúlt. Amikor már majdnem kihúztam, a botom eltört, és elvitte a hal zsinórustul, mindenestül.

Sajnos a halnak csak a farkát láttam, ami akkora volt, mint a tenyerem. Nem volt szerencsém, de legközelebb talán sikerül.

Kozma Dániel, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ragadj tollat, horgász!

Már huzamosabb ideje a horgászásban új szelek fújnak. Másutt régóta így van, tájainkon ez a gyakorlat az elmúlt évtized során hatalmasodott el. Angolul ezt **catch and release** mozgalomnak nevezik, magyar jelentése: **fogd meg és engedd vissza.**

Valójában nem arról van szó, hogy minden egyes kifogott halat vissza is engedünk. Vannak ugyanis halak, amelyeket nem kell, sőt nem is szabad visszaengedni. Sokkal inkább arról szól a történet, hogy nem feltétlenül kell minden kifogott halat megtartani, és hazavinni.

Persze azért horgászunk, hogy halat fogjunk. És ha már fogtunk, tehát zsákmányoltunk, a zsákmánnyal mi rendelkezünk. Nem hiba hazavinni, megtisztítani, elkészíteni, elfogyasztani. A halfogyasztást egyébként is ajánlják, hiszen számos tekintetben bajnoknak számít a falatok között. Csakcsupán azt kell eldöntenünk, mely halakat visszük haza, és melyek azok, amelyeket azonnal és helyben engedünk vissza. Ezt halismeretünk és az érvényes előírások határozzák meg, helyszüke miatt ezzel a témával pillanatnyilag nem foglalkozunk. Ugyanakkor felhívjuk a figyelmeteket azokra a dolgokra, amelyek a horgászásban legalább annyira fontosak, sőt fontosabbak is lehetnek a pusztá-

halfogásnál. A fogd meg és engedd vissza hozzáállásban benne van az is, hogy halunkat a visszaengedés előtt lefényképezzük, lefényképezkedünk vele. Hogy évek, évtizedek elmúltával is maradandó emlékünkhöz legyen. Aztán a fénykép láttán visszaemlékezhetünk, és akár újra át is élhetjük azokat az izgalmakat, amelyeket a hal fásasztása, zsákmányul ejtése nyújtott. Korunk sok műszaki lehetőséget nyújt ennek megvalósítására, hiszen ma már hozzáférhetőek a digitális fényképezőgépek, de telcsikkel is lehet jó fotót készíteni. Szóval megfogtuk, lefényképeztük, és egyelőre mellékes, hogy visszaengedtük-e vagy sem.

Ahhoz azonban, hogy visszaemlékezéseink is olyan tiszták és egyértelműek legyenek (és maradjanak!), mint amilyen a fénykép, élményeinket szavakban is ki kell fejezni. Akár papíron, akár számítógépből. Mert a fotó csak az eredményt örökíti meg, a sikerhez vezető útról nem szól. És arról sem, mi fordult meg a fejünkben, mi zajlott a lelkünkben, hogyan dobantotta meg szívünket az esemény. Nem is beszélve a szakmai előzményekről!

Tehát: fogd meg, fényképezd le – és akár visszaengedted, akár nem – ird meg. Ezért van a Horog! Jó fogást!

Misi

TARKA OLDAL

Keresztrejtvény

1	2		3	4	5		6	7	8	
9		★	10			★	11			
12						13			★	
14		★	15				★	16	17	
	★	18					19	★	20	
21	22		★	23		★	24	25		★
26		★	27	★	★	28				29
30		31		32	33		★	34		
							★		★	

- Ebbe ne üljön bele! - szól rá a teremőr a múzeumban Kovácsra.

- Ez XIV. Lajos széke.

- ...

(A választ megtudod a rejtvényből.)

Vízszintes sorok: 1. A csattanó első része, 9. Mese kezdete, 10. Apáca angolul, 11. Füzet, 12. Fővárosa Buenos Aires, 14. Jogar eleje, 15. A te tulajdonod, 16. Sok betűi, 18. A befejezés után, 20. Betű kiejtve, 21. Nem ül, 23. Részvénytársaság, 24. Az arc része (ék. f.), 26. Morzejel, 28. Egyházi méltóság, 30. Régi szűrőfegyver, 34. Mennyei.

Függőleges sorok: 2. Légi görögül, 3. Női név, 4. Ifjúsági (bajnokság), 5. Gógös, 6. A. I. N., 7. Szerbül sugár, 8. AAAAA, 13. Női név, 17. Had, 18. A végén elavul, 19. ...cső (mikroszkóp), 22. Bánáti paraszt, szerbül, 25. Srég betűi, 27. Bán betűi, 28. Kis Hédi, 29. Kicsi, 31. Amerícium, 32. Kábel egyneve, 33. Hangtalan Erik.

Betűrejtvények

1	2	3	4
SS	! MS	DEB A CS A	T Ü M

Skandináv rejtvény (1-2.)

Rejtvényünkben annak az egyházfőnek a nevét találsz, aki 1582-ben, 430 éve megreformálta a Julianus-naptárt, és bevezette a szökőévet.

	FŐVÁROS A BALKÁN-FÉLSZIGETEN 10	HÍM SZARVASMARHA GÖRÖG BETŰ	NŐI NÉV KALAPOS NÖVÉNY	HANGTALAN RIGÓK KORONG KÖZEPEN	RÉGI BÚTOR-DARAB EZ	PER BETŰI ANGOL IGEN (ÉK. F.)		
	MÓRICZ ZS. REGÉNYE				FORDÍTVA SZÖRME ÁZSIAI NÉP			
	KOZÁK PARANCSNOK				KÜLÖNBÖZIK TEMPUS		NÉVELŐ ÓDON	
MOHAMEDÁN PAP	MOZGÓ BARNABŐRŰ NÉP	NÁTRIUM ÚJVIDÉK	BETÉTI TÁRSASÁG ÉLETÉT VÉGIGÉLI	LAKOMA ÁLLÓKÉP		ZÉRÓ NÉMETH JÁNOS		DÉL
ÉGI ELEDEL NAGYOBB TELEPÜLÉS			LADA BETŰI AROMÁJA		BELGRÁDI HETILAP LEN BETŰI		500 ÁZSIAI SZARVASMARHA	
		HANGTALANUL SIET (ÉK. F.) KÉN		ÉNEKELT SZÖCSKA	AZ ING RÉSE MANGÁN			IGEN SZERBÜL
EBBŐL LESZ A NÖVÉNY		SZÉL EREJÉVEL ÖRÖL KELET				JUTTAT OXIGÉN		
	SZÉPTEVÉS		LENDÜLET		MESSZIRE	OROSZ FOLYÓ		

Óriásrejtvény

1. Rejtvényünkben a január 6-ától, azaz vízkeresztől hamvazószerdáig tartó népszokások és multságok, valamint egy jellegzetes édesség nevét rejtettük el.			◆	1/3	SZERVEZ TÖRÖK FŐVÁROS	▼	MOHÓN ESZIK FÜSZER (ÁSVÁNY)	▼	DECEMBER 21-ÉN VAN	DELUTÁNI AJÁTATOS- SÁG GRAMM	▼	NŐI NÉV DEHOGY!	▼	A. É.	◆		
			1/1														
			AFRIKAI ÁLLAM									TEMPUS OLLOS ÁLLAT		FAÁRU			
			FÜZET						KELETI TÁBLAJÁTEK		EURÓPAI FŐVÁROS EGY			G. K.			ZÉRÓ NÖVENYI TÁMASZTEK
◆	1/2	VAGONOK RENDEZÉSE RÁDIUSZ	▼	ÖV	↳								KÁNYÁDI SÁNDOR SETE				
TETŐ SZERBÜL KÖTŐSZÓ					FOLYÓ SPANYOLLUL			ILYEN ÖSSZE- FÜGGÉS IS VAN				HÜVELYES AMERIKAI ÁLLAM					
		FOLYADÉK MAJDNEM KIEV			NÉVELŐ RAGASZ- TÓFAJTA (ÉK. F.)		FÉLIG FORRAL	SUGÁR AMERIKAI HÍRÜGY- NÖKSÉG		AKARTA RÉGEN GONDOS, PONTOS							
ALARM					KIS BOLT							NÉVUTÓ					
..., MINT A GONOSZOK FORDÍTVA					REJTŐZKÖDIK BIRKA NYAKÁBA VALÓ							NŐTI KÁROLY		OXIGÉN			
◆	↳					KEVERT SZÍN BÁTOR						ADY ENDRE		KELET			
	ODON	SÜKÖSD MIHÁLY			OMSZK FOLYÓJA 50		NÁNDORKA	OPUS EZ				RITKA BETÜNK MULTSÁG		MARIKA	◆		
NÉMET NÉPCSO- PORT	2/1	CIPÉSZ- SZERSZÁM	NEM MELLETTÉ RAGADOZÓ- MADÁR						NEM KÉSİK EL (ÉK. H.) INDUL						ASZTALI- TENISZ		
					IDOMÉRO (É. H.) SZORONGÓ ERZÉS				SÁR BETŰI POÉTA			JELADÓ ESZKÖZ (ÉK. H.) NŐI NÉV					
ÍR TERROR- SZERVEZET				FÜST MILÁN MUZSIKÁL			KAN BETŰI MELLETTÉ				RIMINI ELEJE ODON		MARI EGYENEMŰI NOVEMBER- BEN				
VATIKÁN	2/2													NORD			
AUSZTRIA	◆	MESSZIRE DEVECSERI GÁBOR			NEM ENGEDÉLYEZ -... -RE,						NÉMET NÉVELŐ A MŰLT IDŐ JELE			GAUSS KERTI SZERSZÁM			
THAIFÖLD		IRÁNYADÓ FORDÍTVA NAPON- KÉNT					SPROT- FOGADÁS SZOMORU ZENEMŰ					JOGTALAN JÖVEDELEM OLASZ- ORSZÁG					
NŐI NÉV						KÖLTEKEZIK MEZEL RÁGCSÁLÓ KEVERVE						... MIKLÓS FESTŐMŰ- VÉSZ E.T.L.Ő.E.L					
R. A.		A FÖLD FELÉ			LÜKE EGYENEMŰI EGER ELEJE			FORDÍTVA TEGEZ	DARÁLT (ÉK. CSERE)	EME KÁLIUM		NEÓ BETŰI ÉSZAK					
LŐERŐ ANGOL RÖVIDÍTÉSE		OXIGÉN	2/3											GONG ELEJE			
POROLTÓ EGYENEMŰI				KELME KÖZEPE	FARMER- MÁRKA	ERRE BETŰI V. T. G.				50 ÉRD BETŰI							
V. N.		NEHEZEN, DE RÉVBÉ ERŐ CSERMELY															
BÍRÓI DÖNTÉS						GERLE BETŰI JAPÁN											
◆	↳																

2. Weöres Sándor egyik téllel kapcsolatos versének két sorát kell megtalálnod.

Kifut a tej

- Vigyázzon, Jean! Kifut a tej!
- Azt nem hiszem, uram. Az összes ajtót bezártam!

Csíkos kerítés

- Jean, miért nem festette csíkosra a kerítést, ahogy kértem?
- Mert nem kaptam csíkos festéket, uram.

Vadkacsa

- Jean, milyen magasan repült az a vadkacsa, amit az előbb lelőtt?
- 100 méter magasan, uram.
- Akkor ne pazarolja a lószert, ha ilyen magasról leesik, magától is megdöglik!

Balkezes

- Melyik az én bal kezem, Jean?
- Hát a szélső!
- De Jean, nekem mind a két kezem szélső!
- Akkor két bal keze van, uram.

Vízirendőrök

- A vízirendőröknél sorozás van, néhány újonc eljut a gyakorlati feladatokig. A főtörzs odaállítja az első jelöltet az úszómedence széléhez, és utasítja:
- Na, Kovács jelölt! Most azonnal ússzon le kétszáz métert!
 - Mire az:
 - Na de főtörzs! Hát ez a medence nincs is olyan mély!

Csontváz hangszere

- Mi a csontváz kedvenc hangszere?
- ???
- A sípcsonot.

Természetes halál

- A halottkém egy fejbe vert ember halotti bizonyítványára azt írta rá, hogy az illető természetes halállal halt meg. Amikor később felelősségre vonták, hogy miért írt természetes halált, ezt felelte:
- Hát természetes, hogy meghalt, ha így fejbe vágták!

Kéményseprőkaja

- Mi a kéményseprők kedvenc étele?
- ???
- A korompörkölt.

Tehén a buszmegállóban

- Áll egy tehén a buszmegállóban. Ha megjön a busz, hova fog felszállni?
- ???
- Legelőre.

Átlátszó fém

- Mi az, ami 100 százalék fém, mégis átlátszó?
- ???
- Drótkerítés.

Svédasztal

- Mit kér a szőke nő a svédasztalnál?
- ???
- Tolmácsot.

A zebrák ketrece

- A kis srác először jár az állatkertben. A zebrák ketrecén meglát egy táblát:
- Frissen mázolva!
 - Apu, apu, én azt hittem, ezek igazi csíkok!

Kovács lakás

- Halló! Kovács lakás?
- Nem kérem. Nekünk nincs is telefonunk!

Aranyfog, ezüstitömés

- A milliomos elmegy a fogorvoshoz. Az megnézi a fogait, majd így szól:
- Önnek semmi probléma a fogaival, gyönyörű aranyfogai, ezüstitömései vannak. Mégis miért jött, mit szeretne, hogy csináljak?
 - Hogyhogy mit? Egy riasztót szereljen be!

Fényt csinálni

- Hogyan lehet vízzel fényt csinálni?
- ???
- Le kell vele mosni az ablakot.

Esni fog a hó

- Pistike kérdezi a tanárnőtől:
- Tanárnő, hogyan esik a hó visszafelé?
 - Sehogy, miért kérdezel ilyen butaságokat?
 - Mert anya azt mondta, hogy vigyek magammal kabátot, mert lehet, hogy visszafelé esni fog a hó!

- Szeret egy pár falatot bekapni alvás előtt...

- Ha vannak gilisztái, jöhet velünk horgászni?

Hő hatására

- Mi áll meg hő hatására?
- ???
- A lovas kocsi.
- ???
- Hőőő!

Gyerekbicikli

- Drágám, mindjárt itt vannak a vendégek, tedd el a gyerekbiciklit az előszobából!
- Na de szívem, hát Lakatosék nem lopnak!
- Tudom. Csak nehogy felismerjék...

Szabadságon

- Hogy hívják a szabadságon lévő indiánt?
- ???
- Üdülő Bika.

Tarzan

- Hogy néz ki Tarzan, miután nekimegy a fának?
- ???
- Torzan!

Komp

- Szalad az utas a komp felé, hogy elérje. Bedobja a csomagjait, majd egy hatalmas ugrással egyenesen a kapitány előtt landol. A kapitány megjegyzi:
- Ez szép mutatvány volt, de nem ért volna rá akkor beszállni, ha már kikötöttünk?

Elveszett labda

- Apu, találtam egy elveszett labdát.
- Honnan tudod, hogy elveszett?
- Hát a gyerekek az udvaron még most is keresik...

Üres kapu

- A csatár sorozatban hagyja ki a jobbnál jobb helyzeteket. Amikor már tizedszer lő az üres kapu fölé két lépésről, szomorúan fordul a játékosársához:
- Úgy látszik, ma nincs szerencsém!
 - Dehogy nincs, ez a mi kapunk!

Abszolút rendőr

- Ki az abszolút rendőr?
- Aki letartóztatja a gyilkos galócát és a lopótököt is!

Teaház

- Arisztid és Tasziló ülnek egy teaházban. Esznek, isznak, jól mulatnak, míg végül csak két teasütemény marad. Egy kisebb és egy nagyobb. Elkezdik tukmálni egymásra. Vegyél te, Arisztid! Á, dehogy, vegyél te, Tasziló! Hosszas unszolás után Tasziló kiveszi a nagyobbat. Mire Arisztid megjegyzi:
- Tudod Tasziló, ez bunkóság volt.
 - Miért, te melyiket vetted volna el a helyemben?
 - Természetesen a kisebbiket.
 - Hát ott van.

Szépség vagy intelligencia

- Mondd, mit szeretsz rajtam jobban? A szépségemet vagy az intelligenciámat?
- A humorodat édes, a humorodat!

Autóvezetői vizsga

- No, hogy sikerült az autóvezetői vizsgád?
- Nem tudom, amikor kiengedtek a kórházból, a vizsgabiztos még eszméletlen volt.

Bolha

- Bolhairtó port árult a székely vásároszó, de valójában csak téglapor volt, szépen csomagolva. Vették is a népek, mint a cukrot.
- Aztán mondja csak, hogy kell használni ezt a bolhaport?
 - Meg kell fogni a bolhát, és az orrára kell tenni egy csipettel, attól felfordul.
 - Hogy mondja kend? Hiszen ha megfogom, már nem kell a por, mert agyonnyomom...
 - Agyonnyomni? - Az sem rossz módszer...

Dohány

- Az öreg székely ül a hintaszékében az udvaron. Egyszer csak egy limuzin gurul a ház elé. Kiszáll belőle egy öltönyös ember, és azt mondja:
- Emlékszel rám, apám, én vagyok a fiad, akit elküldtél 10 éve a városba dohányért. Azóta meggazdagodtam, megnősültem és híres lettem.
 - Jó, jó - mondja a székely -, de hol a dohány?

Origami

- Miért büntették meg a japán origami-művészt?
- ???
- Gyorshajtásért...

Focibaleset

- Kovács kérdi a haverját:
- Figyelj, te miért sántítasz?
 - Semmiség, egy szimpla focibaleset!
 - Nem is tudtam, hogy szoktál focizni.
 - Nem is. Csak tegnap kikapott a válogatot, és mérgemben belerúgtam a tévébe.

- Nem akar többé doktorosdit játszani, csak Harry Pottert!

- Hát nem csodálatos? Amikor a papa főz, mindig füstjeleket ereget.

A csimpánzok értik, mit beszélünk

Az emberek és a csimpánzok egyik korai őse valószínűleg már beszélhetett.

Egy 25 éves csimpánzon, Panzee-n bizonyították be a kutatók, hogy érti az emberi beszédet. Azaz nemcsak reagál egy adott személy hangjára vagy az abból leszűrhető érzelmekre, hanem feldolgozza azt, amit az ember mond neki.

Paneez már több mint 130 angol szót ért meg, sőt ezeket szinuszhullám formájában, egy mesterséges hangtól hallva is felismeri és feldolgozza.

„Az eredmények azt sugallják, hogy a csimpánzok és az emberek egy közös őse már képes volt érzékelni a beszédszerű hangokat, és a korai emberek kihasználták ezt a látens képességet” – állítja Lisa Heimbauer

a Georgia Állami Egyetem Nyelvi Központjának kutatója.

A csimpánzok és az emberfélék közös őse, egy a pliocén korban, 5–8 millió évvel ezelőtt élt ősi ember szabású tehát már rendelkezett az emberi nyelv neurobiológiai feltételeivel.

Az új eredmények cáfolják azt az elméletet, mely szerint az ember beszédértése egy speciális és a Földön egyedülálló kognitív folyamat lenne.

A csimpánzok az embergyerekekhez hasonlóan, csak akkor képesek elsajátítani a beszédértés képességét, ha már a legkorábbi életszakaszaikban folyamatosan beszédet hallanak maguk körül. Már korábban bebizonyosodott, hogy a főemlő-

sök speciális hangokat adnak ki bizonyos helyzetekben, de a kutatók szerint ezek a gesztusok még nem képeznek nyelvet. Mimikával, jelnyelvvél viszont az az agyterület aktivizálódik náluk, mely az emberi beszédképzésért felelős.

A tapasztalatgyűjtés és az oktatás a csimpánzokat jártassá teheti az emberi nyelv használatában. Így valamilyen fokig nemcsak hogy értik az emberi nyelvet, hanem képesek ki nem mondva, de „szavainkkal” kommunikálni érzelmeiket és vágyaikat.

Elolvad a jég a grönlandi fókák alól

Drámaian megnövekedett a grönlandi fókák halandósága az Atlanti-óceán északi részének felmelegedése miatt. A fókák szaporodóhelyén vékonyodó jég jelentősen veszélyezteti az állatok sikeres utódnevelését.

„A Kelet-Kanadában látott halandóság mértéke drámai. Egész korosztályok tűnhetnek el a populációkból a vékonyabb jegű években – ilyenkor szinte az összes fókaborjú elpusztul” – mondja David W. Johnston, a vizsgálatok vezetője.

A grönlandi fókáknak (*Pagophilus groenlandicus*) elengedhetetlen a szaporodáshoz a stabil téli jégtakaró. Ezen adnak életet kölykeiknek és szoptatják őket, amíg a borjak nem tanulnak meg úszni és vadászni. A nőstény fókák jellemzően a legvastagabb, legidősebb jégtáblákat keresik fel a szubarktikus vizeken minden februárban és márciusban. A tavaszi olvadáshoz szokatlanul rövid, 12 napos szoptatási időszakkal alkalmazkodtak.

A rendszeres műholdas jégtakaró-figyelés bevezetése, azaz 1979 óta azonban mintegy 6 százalékkal csökkent a szezonális jégtakaró vastagsága a grönlandi fókák szaporodóhelyein. Ez már jelentősen veszélyezteti a fókák sikeres utódnevelését.

Jelenleg még megválaszolatlan a kérdés, hogy a fókáknak sikerül-e alkalmazkodni a hosszú távú változásokhoz úgy, hogy új szaporodóhelyeket keresnek. Egyes grönlandi fókák új helyekre vándoroltak Grönland keleti partjai irányába. A többség azonban még mindig a Szent Lőrinc-öbölben, illetve az Új-Fundland partjai mentén található hagyományos szaporodóhelyekre igyekszik tavasszal.

Miről álmodnak a csigák?

Olyan egyszerű lények is, mint a csigák is el-elszenderednek néha.

Richard Stephenson és Vern Lewis, a kanadai Torontói Egyetem tudósai felfedezték, hogy a laborban tartott tartályaikban a nagy mocsári csigák – *Lymnaea stagnalis* – 10 százaléka el-elszunnyókál.

Ilyenkor ellazítják izmaikat, s csápjaikat is visszahúzzák. A puhatestűek alig reagálnak az ingerlésre. Amikor az egyik tudós megbökte az állatok fejét egy fémrúddal, lomhán visszahúzódtak házaikba.

Eltérően más állatoktól a csigák nem alszanak rendszeresen mindennap, csak két-három naponta „hunyják le a szemüket”.

Az állatok többet szunyókálnak, ha rendszeresen kell tárolniuk új emlékeket. A növényevő puhatestűek alvása a korai evolúciós fejlődés része. A csalánozó kockamedúzák szintén tudnak aludni, 600 millió évvel ezelőtt alakult ki ez a szokásuk.

1. A leggyorsabb autóablak-lehúzás egy kutyától

Magyarok által betanított border collie képes a legrövidebb idő alatt letekerni egy nem elektromos autóablakot. Striker mindössze 11,34 másodperc alatt teljesítette a feladatot. Az attrakció úgy született, hogy a gazdi véletlenül bezárta a kutyát a kulcsal együtt az autóba, de minkettőjük szerencséjére sikerült rávenni az okos kutyát, hogy a tappancsával és az orrával tekerje le az ablakot.

2. Micsoda fülek!

Nem csoda, ha az angol Nipper házaspár Geronimo névre hallgató, lógó fülű nyula mindig megbotlik a füleiben. A nem mindennapi nyuszifül ugyanis világcsúcstartó: teljes hossza több mint 76 centiméter! Geronimónak akad is elég baja a fülével, sokszor zavarja például evés közben.

3. Huszonnyolc macskaköröm!

Jake, a macska lábnymát látva alighanem még a biológusok is elcsodálkoznának. Ugyanis Jake-nek van a macskák közül a legtöbb lábujja a világon: mindegyik mancsára hét jut. Jake az úgynevezett sokujjúság következtében összesen 28 karmát eresztethi ki, azaz pont tíz-többet, mint egy átlagos macska.

4. Malac a vízben

Egy úszómedence láttán Missi Röfi szinte szárnyakat kap: a csaknem háromméteres (egészen pontosan 285 centiméter magas) dobogóról elrugaskodva csobban a 3,3 méterrel alatta lévő medencében. Ezzel ő tartja a malacműgrás világrekordját. Gazdája szerint más malacokkal ellentétben Miss Röfi nem fél a magasságtól. Talán annak is köszönheti a sikerét, hogy éjszaka légkondicionált óljában pihenheti ki fáradalmait.

5. A legnagyobb kutya

A világ legnehezebb kutyája Zorba, az angol masztiff, aki 1989-ben állította fel a

Állati rekordok

rekordot. Méretei lenyűgözők: az állat 143 kilogrammot nyomott akkor a mérlegen; magassága 93 centiméter volt. A kutya teljes hossza az orra hegyétől a farka tövéig mintegy 231 cm. Valószínűleg egyikünk sem szívesen futna össze Zorbával, amikor éppen éhes vagy nincs túl jó kedvében!

6. Egyensúlyozó kutya

Semmi különleges nincs abban, ha egy kutya leballag a lépcsőn. De Cukorborsó közben egy pohár vizet egyensúlyoz a fején! A border collie keverék képes felmászni a 15 fokos lépcsősor tetejére (vagy lejönni onnan) anélkül, hogy akár egy cseppet is kilötyintene a pohárban lévő egy deci vízből – ezzel ő tartja a kutyák világrekordját. Cukorborsó annyira ügyes, hogy a hátsó lábain is le tud jönni a lépcsőn – bár pohár nélkül.

7. A legnagyobb ugró malac

A világrekordot a magasugrásból a malacok között Kotetsu, a japán malac állította föl 2004. augusztus 22-én. Egy 70 cm magas akadályt ugrott át.

8. A leghosszabb fülű kutya

A leghosszabb fülek egy kutyán 34,9 és 34,2 cm hosszúak (jobb és bal füle). Tigger, a basset hound tartja 2004. szeptember 29-óta a rekordot.

9. A leghosszabb aranyhal

A világ leghosszabb aranyhalának a gazdája: Joris Gijsbers. A hal 47,4 cm hosszú, ez kb. 6-szor akkora, mint egy átlagos méretű aranyhal! A rekordot 2003 márciusában állította be.

10. A legtöbb teniszlabda egy kutya szájában

Ezt a rekordot 2003. június 6-án Augie, a golden retriever állította föl, aki egyszerre 5 teniszlabdát tartott a szájában! Gazdája.

Színkavalkád kacsacsőrrel

Lenyűgöző színpompás tollazata miatt a mandarinréce díszmadárként is egyre népszerűbb. A rendkívül szép formájú és tollazatú madár csodás látványt nyújt, főleg a gácsér, melynek jellemzője a vörös csőr, a szemek körüli fehér félhold alakú mintázat és a csőr alatti nagy terjedelmű vörös tollazat.

Többnyire a vízhez közeli lombos erdők lakója. A vadon élő populáció jócskán megcsappant, habár Japánban megközelítőleg 5000 pár él. Az utóbbi időkben a mesterséges telepítések révén Európában is elterjedőben van, itt körülbelül 7000 vadon élő párt tartanak nyilván.

Hímjének kivételesen díszes tollazata szolgálhat

magyaroztatul arra, hogy miért annyira kedvelt alanya a kínai és japán festőművészeknek. Főleg a párzási időszakban hívja föl magára a látogatót – és persze első-sorban a tojó – figyelmét szépségével és kifinomult udvarlási magatartásával.

Magvakkal, csigákkal, rovarokkal és kisebb halakkal táplálkoznak. Fészkeiket a víz fölé hajló ágak odvaiba rakják, tollal bélelik ki.

Valaha igen elterjedt volt Ázsia-szerte, de mára arrafelé sajnos veszélyeztetett fajjá vált.

Az ökológiai lábnyom

de a problémák világméretű, közös megoldásában az azóta eltelt negyed évszázadban sem következett be érdemi áttörés. Mindez szerepet játszott abban, hogy 1992-ben hetvenegy ország ezerhétven elkötelezett tudósa – köztük száznégy Nobel-díjas – fordult a világ közvéleményéhez, és még ebben az esztendőben sor került az ENSZ százhetvennyolc tagországának részvételével a „Riói csúcs” néven ismertté vált konferenciára. Ez számba vette és megtárgyalta a legfontosabbnak vélt teendőket, de érdemi áttörést ezen sem sikerült elérni. Ezért fogalmazták meg a tudósok öt év elmúltával újabb felhívásukat, amelyben megállapították, hogy a csúcs óta elért eredmények rendkívül csekélyek.

Az alaphelyzet pedig adott. Egyrészt a Földön kialakult bioszféra kiválóan működő ökológiai rendszer. Ez a rendszer növényekből és állatokból, gombákból, mikroorganizmusokból álló életközösségekből, idegen szóval biocönózisokból szerveződik. Legjellemzőbb tulajdonsága az anyag- és energiaáramlás. Ennek az a lényege, hogy a bioszféra autotróf szervezetei: a termelők, vagyis a zöld növények képesek arra, hogy energiát kössenek meg, és azt szerves anyagok felépítésére fordítsák, azokba beépítsék. Ily módon a rend-

A fogalmat két ökológus, Mathis Wackernagel és William Rees alkotta meg. Ennek ellenére sokak szerint inkább közgazdasági, mintsem ökológiai tartalmat hordoz. Megszületése és alkalmazásának szükségszerűsége azt jelzi, hogy az évtizedekkel ezelőtti intő jelzések, amelyek az ember és a bioszféra kapcsolatrendszerének felborulására hívták fel a figyelmet, nagyon is reális és előrelátó figyelmeztetések voltak. Kár, hogy nem sok foganatjuk lett.

A Római Klubot azzal a céllal alapították meg 1968-ban, hogy a civilizáció elé tárja az emberiség jövőjét fenyegető veszélyeket. A bolygónk minden tájáról, különböző kultúrkörből kikerült tudósok és kutatók elsőként hívták fel a figyelmet az egész Földet fenyegető (globális) veszélyekre. Ez volt az első jankijáltás, amely egyrészt megdöbbenést, másrészt értetlenséget váltott ki.

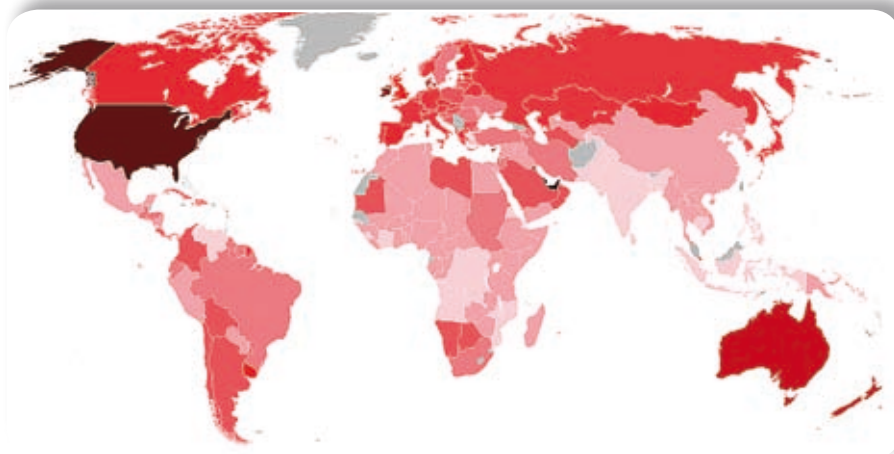
A növekedés határai címmel 1972-ben kiadott jelentésük középpontjába az emberiség létszámának rendkívül gyors ütemű növekedése és a Földünk eltartóképessége közötti ellentmondás került. Az összes globális méretű gond, a gazdasági fejlődés lehetőségei, az energia és az ipari nyersanyagok előteremtése, a vízellátás, a lakás, a városi életkörülmények, a foglalkoztatás, a közoktatás, az élelmezés, az egészségügyi ellátottság vagy éppen a természetes környezetre gyakorolt hatások alakulása ugyanis ennek a következménye.

Könnyen belátható volt, hogy az emberiségnek határoktól független, átfogó kihívásokkal kell szembenéznie. A felmerülő ökológiai és ökonómiai kérdésekre pedig csak a természeti folyamatokkal szoros harmóniában lehet tartós megoldásokat találni. Az ENSZ közgyűlése által 1983-ban létrehozott Kör-

nyezet és Fejlődés Világbizottság a környezet rohamos romlása és a gazdasági fejlődés meg a társadalmi jólét közötti kapcsolat vizsgálatára összpontosította erőit. Munkájának végeredményét 1987-ben hozta nyilvánosságra. A Közös jövőnk címmel közreadott jelentés az energiaellátás megoldásának lehetőségeit és a nagyvárosok számának gyarapodásával összefüggő kérdéseket vizsgálta.

Áttörés volt, hogy az addigiaknál sokkal inkább a természetes élőhelyek és a fajok, valamint az életközösségek védelmével foglalkozott. Ajánlásokat fogalmazott meg az ENSZ, a fejlett és a fejlődő országok számára egyaránt. Legfontosabb közülük, hogy a gazdasági növekedés bármely új korszakának jóval kevésbé energiaigényesnek kell lennie. Az iparnak és a mezőgazdaságnak kevesebb kell sokkal többet termelnie.

Szomorúan állapíthatjuk meg, hogy a jelentés ugyan jól elemezte a helyzetet, és a megoldásra tett javaslatai megszívlelendők,

Minél sötétebb a szín, annál nagyobb terhelő az ország

Az óbecsei Odri Levente sikere

Már 12. alkalommal rendezte meg decemberben az Észak-Bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete a Himnusz és Szózat szavalóversenyt Szabadkán. Harminc hetedik és nyolcadikos magyar diák vállalta a megmérettetést, nemcsak vajdaságiak, hanem Szegedről és a szlovákiai Szentpéterről is érkeztek versenyzők.

A zsűri tagjai Havas Judit budapesti előadóművész, irodalomtörténész, Jónás Gabriella színművésznő, az újvidéki Művészeti Akadémia tanára és Ágoston Pribilla Valéria, a szabadkai Városi Könyvtár igazgatóhelyettese, a zsűri elnöke voltak.

Azok közül, akik a Szózatot mondták, első helyezést ért el Antalovics Krisztián (Szilágyi), a második Dóczé Bálint Jonatán (Szentpéter), a harmadik helyen pedig **Odri Levente** (Petőfi Sándor iskola, Óbecse) és Faragó Nikoletta (Majsai Úti iskola, Szabadka) osztozott.

A Petőfi Sándor iskola könyvtárában találkoztunk Leventével. Elhozta a szép, királyokról szóló könyvet, hogy megmutassa nekünk, meg az emléklapot, amelyet a versenyen kapott jutalmul a harmadik helyezéért. Ez a helyezés szép eredmény. Magyar tanárnője, Benák Erzsébet is a legszebbeket tudja mondani tanítványáról.

– Levente okos, ügyes, jól értelmezte a verset. Sokat kutatott az interneten, könyvekben, hogy megismerje a kort, a hazafiaságot, hogy megértse, milyen nagy tett volt, hogy az életüket is föláldozták a hazáért az emberek. Ezenkívül nem először vettünk részt a Szózat és Himnusz vetélkedőn, s mindig hasznos gyakorlati tanácsokkal láttak el bennünket. S mi megfogadtuk mindazt, amit az évek során ott hallottunk. Örülünk a harmadik helyezésnek. Végül is Levente határozott, szép versmondást produkált a versenyen. Talán még a gyakorlások során sem szavalta el olyan szépen a Szózatot, mint Szabadkán.

– Sokat kellett gyakorolni? – fordulok Leventéhez.

– Igen – mondja –, már szeptember óta készültem a tanárnővel. Gyorsan megtanultam, de a vers értelmezése már nehezebb ment. Különben kedvelem a hazafias költeményeket.

– Milyen érzés volt díjat kapni, kik gratuláltak a szép eredményhez?

– Nagyon örültem. A verseny végén előbb a zsűritagok gratuláltak, majd a magyartanárnőm. Itthon meg persze, a szüleim és a barátaim...

– Anyukád tanítónő, ő szeretette meg veled a verseket?

– Már kiskoromban sokat olvastam nemcsak meséket, hanem verseket is. Első osztályban is ő tanított engem, s ő szerettette meg velem a verseket meg az olvasást is.

– Majdnem minden szavaló- és népmesemondó versenyen hallhattunk téged.

– Alsóban részt vettem a Nemes Nagy Ágnes szavalóversenyen, igaz, akkor nem értem el helyezést, de felsőben az óbecsei Népkönyvtár szavaló- és népmesemondó versenyén már igen. Emlékszem, a Petőfi szavalóversenyen Az egy estém otthon című verset mondtam, és különdíjat kaptam.

– Ki a kedvenc költőd?

– Petőfi Sándor, de most megszerettem Vörösmarty Mihály költeményeit is.

– A nyáron részt vettél a Szép Szó táborban is.

– Igen, Kishegyesen, a Kátai-tanyán. Az egyhetes táborban minden korosztálynak megvolt a csoportvezetője. Velünk Molnár Róbert színművész foglalkozott. A vasárnapi föllépésen József Attila: Milyen jó lenne nem ütni vissza című versét mondtam. Tetszett az új módszer, az árnyjáték, amit ott megtanultam. Kifeszítettek egy fehér vásznat, a szavalót pedig egy erős reflektorral világították meg, így a vásznon csak az árnyéka látszott... Különben sokat foglalkoztak ott velünk, s lehet, hogy ennek is köszönhetem ezt a harmadik helyezést.

– Nyolcadikos vagy. Kihatással van ez a siker a további tanulmányaidra?

– Az óbecsei gimnáziumba iratkozom majd, mert még nem tudom eldönteni, milyen pályát válasszak. Középpiskolásként is szeretnék szavalóversenyekre járni, hisz akkor már részt vehetek a KMV-n is.

– Jártál Újvidéken, a Gion-táborban is, ezek szerint olvasni is szeretsz.

– Persze. Gion Nándornak a kárókatónak még nem jöttek vissza és az Engem nem úgy hívnak című regényét kellett elolvasni.

– Ezt a szép, királyokról szóló jutalomkönyvet elolvastad már?

– Még nem. Eddig még nem volt rá időm. Nemrég a zeneiskolában szerepeltem. Zongorán játszom, s a koncertemre kellett készülnöm. Az iskolában is nagy a hajrá: dolgozatok, ellenőrzők, feleltetések.

– A szavalás, tanulás, zongorázás mellett jut még valami másra is idő?

– Hogyne, szeretek számítógépezni, focizni.

– Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?

– Ma, a számítógép világában is olvasnak verseket, regényeket, mert ez sokkal hasznosabb időtöltés, és ily módon is sok mindent megtudhatunk az életről, az emberekről. A szavalóversenyeken való részvétellel is szép élmény.

Gratulálunk Leventének, és további sok sikert kívánunk!

K. E.

Origami a könyvek között

A szabadkai Városi Könyvtár ismét gondolt azokra, akik a téli szünetidőt valamilyen érdekes programmal szeretnék volna felfeledni, ugyanis a szünet utolsó napjaiban a Könyvek világában címmel műhelymunkát szerveztek a gyerekeknek. Így hát a gyermekosztály polcainál felállított nagy asztalt ismét birtokba vették az ügyeskedni vágyók, hogy papírból csodaszép, felakasztható virágdíszet készítsenek. Persze, akinek kedve támadt a könyvespolcok között szétrézni és akár kikölcsönözni egy-két könyvet, az ezt is megtehetette, hiszen a foglalkozás célja többek között az volt, hogy a fiatalokhoz közelebb hozzák a könyveket, melyek lapjai nemcsak meséket, verseket vagy izgalmas történeteket rejtenek, hanem például a papírhajtogatás azaz az origami művészetét is elleshetjük belőlük.

Sótanyi Zsófia, a szabadkai Ivan Goran Kovačić iskola ötödikese nem először vett részt a Könyvtár foglalkozásain, sőt a téli szünetben már másodszor járt ott.

– Érdekes dolgokat csinálunk, és haza is vihetjük őket, emellett lehetőség van összebarátkozni a többiekkel. Most papírból készítettünk gömb alakú virágot. Először összehajtogatjuk a minta szerint, majd összeragasztjuk a darabokat, és végül egy nagy labdát kapunk. Otthon lehet, hogy még arany spray-vel is lefújom, hogy még szebb legyen. Örülök, hogy van ilyen program, mert feldobja a szünetet, és hasznosan töltjük az időnket. Jó dolognak tartom, hogy a Könyvtárban vagyunk, csak sajnos elfelejtettem visszahozni a könyveket, így ma nem tudok kivenni újabbakat. Nagyon szeretek olvasni, rendszeresen járok a könyvtárba is, főleg az ifjúsági regényeket szeretem, kedvenc íróm Nógrádi Gábor, az ő könyveit mindenkinek ajánlom.

Januskó Jázmin, a csantavéri Hunyadi János iskola negyedikese először vesz részt a Könyvtár programján. Zsófiával két évvel ezelőtt egy táborban ismerkedtek meg, azóta barátnők és tartják a kapcsolatot. Jázmin Zsófiától hallott a műhelymunkáról és elkísérte barátinjét a kreatív foglalkozásra.

– Nagyon jól érzem magam, szerintem nagyon szépek a virágok, amiket készítettünk. Nincs nagy kézügyességem, de elboldogultam a hajtogatással. Volt már a kezemben olyan könyv, amiben a papírhajtogatást mutatták be, néhányat meg is csináltam. Büszke vagyok magamra, amikor sikerül egy ilyet megalkotni. Én is nagyon szeretek olvasni, kedvenceim Weöres Sándor és Petőfi Sándor. A regényeket unalmasaknak tartom, míg a versek nagyon jók. Talán ha valaki ajánlana egy regényt, hogy az biztosan érdekes, azt

elolvasnám, de magamtól csak a verseket és a házi olvasmányt olvasom el. A téli szünet alatt sikerült kipihennem magam, játszottam a kutyámmal, számítógépeztem, tévéztem, és Zsófiával is találkoztam. Jó volt.

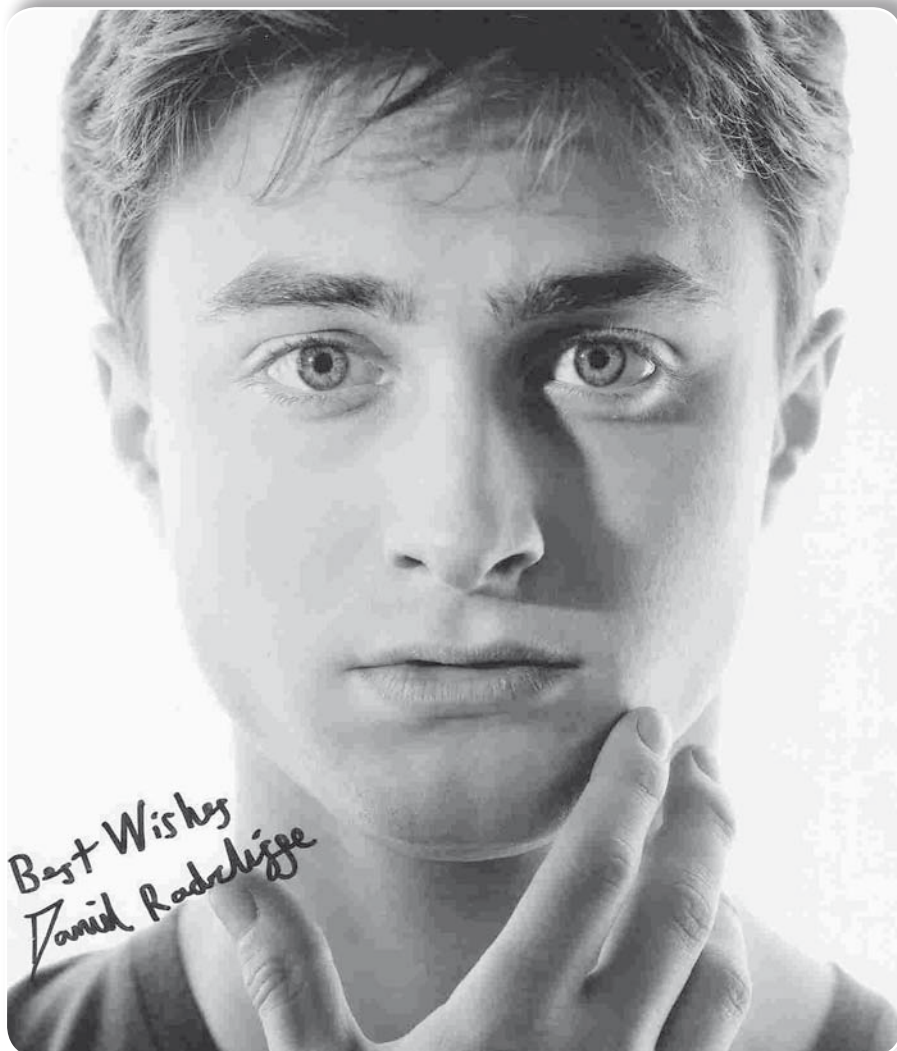
Papp Tamara Kishegyesről érkezett. Ő az Ady Endre Kísérleti Általános Iskola második tanulója. Tamarának az anyukája szólt a könyvtári programról.

– Nekem nagyon tetszik itt a könyvtárban, tavaly is voltam már itt, és akkor is jó dolgokat készítettünk, ezért amikor anyukám ismét kérdezte, hogy szeretnék-e jönni, igent mondtam. Szerintem ez a mai virágdíszkészítés nagyon könnyű, hamar megjegyeztem, hogyan kell hajtogatni, csak összeragasztani nehéz, de büszke vagyok a munkámra. Szeretek olvasni, és nagyon szeretem a meséket. Nem járok a könyvtárba, csak az ilyen programokra, de anyukám már mondta, hogy majd beírat, és akkor majd veszek ki könyveket is. Most a nagymamámhoz jöttem látogatóba három napra, és közben ide is eljöttem. Sajnos nem ismerek itt senkit, és nem is nagyon volt alkalmam összebarátkozni a többiekkel, talán ha többször találkoznék velük, akkor biztosan hamar barátokká válnánk.

Sz. L.

Harry Potter-mánia

Itt a vége, fuss el véle, nincs tovább – Egy sorozat egy évtized után már nem folytatódhat – Az utolsó eresztésben a mágia bölcsője romokban hevert, kezdetét vette Roxfort ostroma – Daniel Radcliffe nyilatkozik...

– Nem tudhatták, hogy a történet szerint az események legnagyobb része egy nap alatt esik meg... Azt sem sejtette senki, hogy a monumentális Roxfort-díszlet a forgatás alatt leégett, és újra kellett építeni... Egy fontos rég-új karakter, a Szürke Hölgy szerepére Kate Winsletet szerették volna megnyerni, de az ügynöke azelőtt nemet mondott, mielőtt Winslet átgondolhatta volna... Ron és Hermione csókjáról, régen várt csókjáról a színészek azt mondták, szörnyű élmény volt, s mindössze hatszor vették fel, szemben az én korábbi csókjaimmal, amiket körülbelül harmincszor...

• Most mi lesz veled?

– Tudod, Harryhez kötött minden, mindaz, ami gyermekkoromtól kezdve történt velem. Mind nagyon furcsán éreztük magunkat, amikor vége lett egy-egy forgatási periódusnak. Most még furcsább érzés lesz, hogy nem leszek betáblázva két évre előre. Vegyes érzelmekkel várom a jövőt. Remélem, izgalmas lesz.

• Mi történik, ha harminc év múlva remake-et készítenek a Harry Potter-filmekből?

– Akkor én Sirius lennék... vagy Dumbledore. De hát én már most nagyban dolgozom egy filmen, The Woman in Black a címe a misztikus mesének.

• Merre mennek a többiek?

– Emma Watson mindössze kilencéves volt, amikor kiválasztották Hermione szerepére. Ő már évek óta sikeres modell, jövőre diplomázik az Egyesült Államokban, a Brown Egyetemen. Játszott már egy tévéfilmben, és szerepel a May Week with Marilyn című mozifilmben is. Rupert Grint életét alaposan felfordította a Potter-mozi. Több filmben látható (Sofőrlecke, Cherrybomb, Wild Target, Comrade). Hát így... Emma visszasírja a forgatási napokat, Rupertnek erre nincs ideje, annyit forgat... én pedig... én – ezt tudod, átkerültem a Broadway színpadára is...

B. Z.

• Nos, Daniel.. ennek vége.

– Nagyszerű élmény volt ez az elmúlt tíz esztendő, boldog vagyok, hogy mindez velem történt meg, de le akarok számolni a nosztalgiával. Meg szeretném mutatni a világnak, hogy igazi, felnőtt színész vagyok. A mese végére pontot tettünk. Miss Rowling nem írja meg a folytatást.

• Mit látunk az utolsó epizódban, a Harry Potter – A Halál Erekllyei 2-ben?

– Ebben a részben megint vannak sárkányok, pókok és egy kalandos betörés a varázslóbankba, a Gringottsba, ami némileg visszahozza a korábbi filmek hangulatát. De ezúttal nagyobb a tét, mint bármikor. Javasolom, hogy sok-sok zsepit vigyünk a moziba. A fináléban ugyanis nagyszabású végső leszámolás látható, rengeteg áldozattal mindkét oldalon. Nekem ezt a végső csatát meg kellett vívnom. Szóval... én a barátaimmal nem menekülök tovább, szem-

beszallunk Voldemorttal és csatlósaival. Megkezdődik Roxfort ostroma...

• Te hiszel abban, hogy nem lesz folytatás?

– J. K. Rowling azt nyilatkozta, hogy a karakterek továbbra is vele maradnak... „Nem mondanám tehát, hogy vége a sorozatnak. Talán egyszer majd, mert imádtam írni ezeket a könyveket. Most úgy érzem, végeztem ezzel, de sosem tudhatod...” Ködös nyilatkozat... Lesz, ahogy lesz – én elbúcsúozom Harry Pottertől. Úgy érzem, ebből elég. Rowlingnak meg kellett írnia ezt a befejező részt. Képzeld csak el! Élete végéig erről faggatták volna! Mi lett Harryvel? Mi a történet vége? Most már rengeteg sminket viseltünk, minden meg volt rajtunk csinálva, de a nagy része CGI volt, szóval én is csak akkor fogom látni egészében a filmet, amikor a nagyközönség, gondoltam. Úgy is lett.

• Miről nem tudtak a nézők?

A gumiarcú és higanymozgású amerikai sztár, a nagy nevetető nem vált, megmarad a műfaja mellett: ismét egy vígjátékkal örvendezteti meg a rajongóit, a Mr. Poppins pingvinjeivel...

• **Mostanság nem sokat hallani rólad.**

– Elkészült az új filmem. Ez egy nagyon érdekes, mulatságos muri. Én, Mr. Poppins, a sikeres üzletember, mindent elértem, amit el lehet érni a szakmában. A szívem is a helyén volna, de a munka miatt elhanyagolom a családomat. A legrosszabb a dologban az, hogy azt is elfelejtem, mit jelent a szó: szeretet. Mindig csak a munka, a munka, a munka. Egy napon aztán minden megváltozik. Az ügyvédem ugyanis közli velem, hogy örököltem egy pingvint, vagyis egy tévedés folytán nem is egyet, hanem hatot. Fenekes-től felfordul az életem, ugyanis a sarkkőri, egyébként nagyon aranyos madarak egy fagyos túlélő kalanddá teszik a mindennapjaimat. Végül mégis megszokom a pingvineket, élvezni kezdem a dolgot, megszeretem a háziállatkákat, akik végül megtanítanak, hogy a szeretet a legfontosabb az életben.

• **Ez egy gyerekfilm?**

– Igen, elsősorban nekik szól, nekik szánta a rendező, Mark Waters. Én már az Ace Ventura című filmben is állatokkal mókáztam. Most azonban nehéz feladat előtt álltam, mert amíg igazi állatokkal dolgoztam, nagyon élveztem a forgatást. Nos, most jöttek az animált bábuk... gyakran azt sem tudtam, mit csinálok. Fura volt követni a távirányított mozgásukat. Gyakran rossz felé fordult a fejük, ezért is használtunk sok CGI-t utólag, de sok felvételnél dolgozhattam valódi pingvinekkel is, ami óriási élmény volt. Én nagyon igyekeztem, rengeteg saját poént pakoltam be a mesébe...

• **Most nem állsz le?**

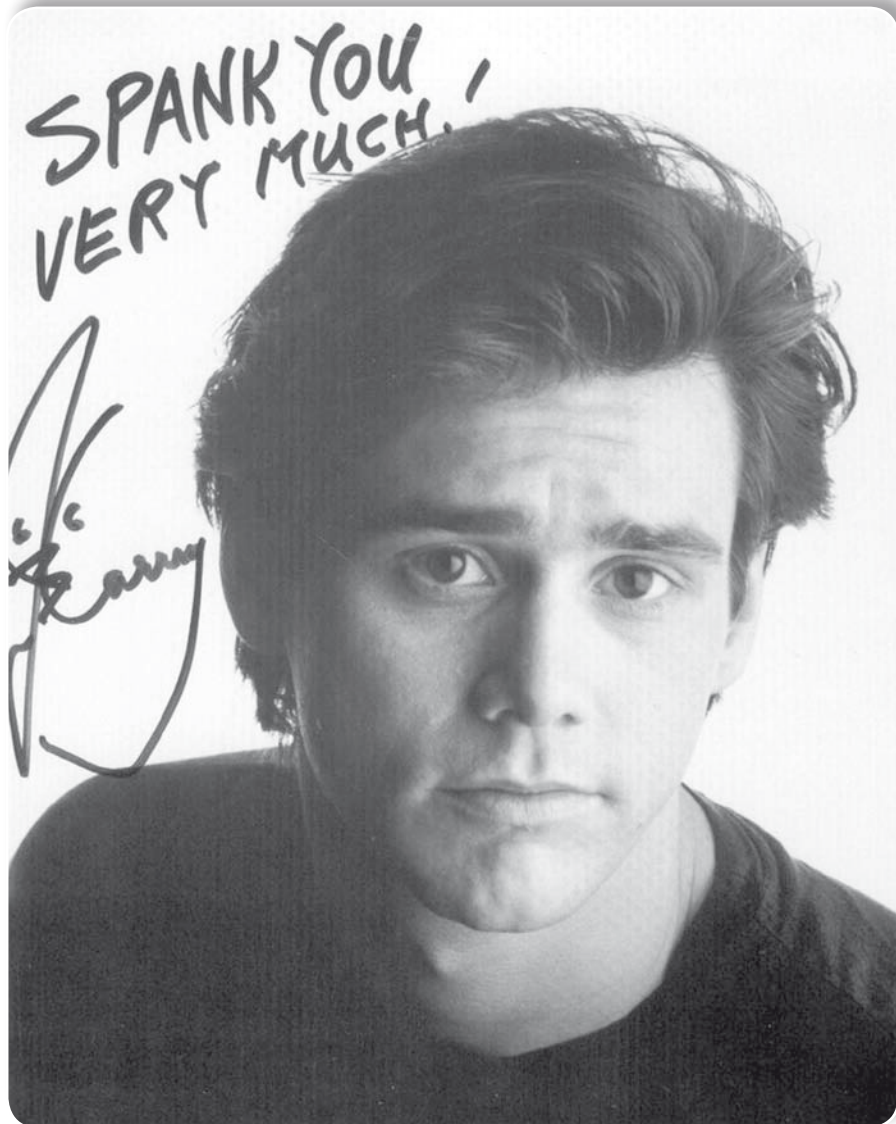
– Hát... azt a bizonyos „nagy dobást” még nem forgatom, de számos projektben láthatsz majd. Ezek közül az egyik legérdekesebb a Popeye remake-je lenne, amivel tovább lépkedhetek a Robin Williams-i örvényen. Egykoron ő alakította a tengerészt, aki mindig sponótot zabál.

• **Milyen volt a gyermekkorod?**

– Jaj, vacakul ment minden. Mindössze 13 éves voltam, amikor az apám elvesztette

MENŐ FEJEK

Jim Carrey

az állását. Ezután egy ősrégi Volkswagen lákókocsiban elégedéltünk, amelyben nem volt fűtés sem. Torontóban – azt tudod, hogy kanadai állampolgár voltam – nem én voltam a tantik kedvence. Tizenkilenc évesen kerültem Hollywoodba. Éveken keresztül a Sunset Boulevardon éltem. Az első fellépésem egy stand up comedy klubban utolérhetetlenül pocsék volt. A vendégek üres flaskókkal dobáltak meg, füttyültek is nekem. Visszavágytam akkor szülővárosomba, Ontarióba... A suliban sztár voltam. A tanárnóm mindennap felállított a padban, vagy a táblához hívott, hogy furcsa grimaszaimmal egy-egy negyedóra hosszát elszórakoztassam az osztálytársaimat...

• **De végül...**

– Végül minden összejött. A NBC egy show-műsort vezetett velem. Az egész családot Kanadából átköltöztettem Kali-

forniába. Voltak nehéz napjaim is. És akkor Clint Eastwood sietett a segítségemre, nála szerepelhettem. A rózsaszínű Cadillac című mozijában. Ő mondta: „Meglásd, Jim, egyszer majd minden mozdulatodat, minden grimaszodat arannyal fizetik meg Hollywoodban!”

• **Film filmet követett.**

– Igen... megnézhetted a Dilibogyókban, a Maszkban, az Ace Venturában, a Hív a természetben, a Mindörökké Batmanben, a Kábelbarátban, a Hanta boyban, a Turman Showban stb. Nagy siker volt a Turman Show. Ebben a szenzációs sztoriban nem is sejtettem, hogy a napnak 24 órájában életemet a televízió közvetíti. Dízletben mozogtam, ám erről nem volt tudomásom. Néhány szerepemet elbaltáztam, de sebaj. Megy velem a szekér...

RÜGYFAKADÁS

Karácsonyi történet

Számomra a karácsony a legszebb ünnep, mert ilyenkor együtt van a család.

Minden évben a takarítás a legelső dolog, amit elvégzünk, majd ezt követi a ház díszítése. Anyuval a ház belső részét karácsonyi hangulatúvá varázsoljuk, míg apa a ház külső részére csillogó-villogó égőket szerel, és este gyönyörű látványban részesülnek az utca járókelői. A konyhában is sok a tennivaló, míg elkészülnek a finom sütemények, amelyekkel a vendégeket kínáljuk meg. A karácsonyfát közösen díszíti fel a család, és azután alákerülnek az ajándékok. Mindenki nagy izgatottsággal várja az ajándékok kibontását. A szokások szerint december 24-én böjtölni kell, ami azt jelenti, nem kerülhet húsféle az asztalra. Bablevest eszünk fonott kaláccsal, diót, almát mézbe mártogatunk, az utolsó fogás pedig a mákos csík. Nekem nagyon tetszik ez a szokás, de vannak, akik nem tartják be, és butaságnak gondolják. Meglátogatjuk a nagymamámékat, ahol gyönyörű karácsonyfa fogad bennünket, az alatta lévő ajándékokkal, melyek gazdára várnak. Nekünk, gyerekeknek az ajándék kibontása nagy öröm, mert nem tudjuk, mit rejthet a csomagolás. Azután az unokatestvéreimmel jót játszunk vagy tévézünk.

Jó volna, ha többször lenne egy évben karácsony, mert ilyenkor mindenki megfedkezik a gondjairól, a felnőttek a mindennapos rohanásról, idegeskedésről, a gyerekek pedig a tanulás gyötrelmeiről!

Kozma Henrietta, 5. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Mi ez, ha nem szeretet...

*Mikor fájt nagyon valami,
ő megvigasztalt.
Mikor rossz jegyet hoztam haza,
ő nem haragudott érte, inkább vigasztalt:
– Kijavítod majd – mondta,
de én csak bólogattam.*

*Sírtam is, nevettem is,
ő is velem sírt s nevetett,
ő az én támaszom...
Ha szívért megbántottam,
fájt neki... de ő jó volt hozzám mindig,
mert rögtön megbocsátott!
Ha büntudatom volt, akkor is megvigasztalt.
Mi ez, ha nem szeretet?*

Fehér Viktor, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Mátyás király udvarában

Még mindig a történelemórán tanultak jártak a fejemben, pedig már régan elkezdődött a fizikaóra. Ábrándozni kezdtem. Mátyás király udvarában jártam. Őt szolgáltam. A trónteremben a király s a királyné fogadta alattvalóit. A királyom bal oldalán álltam, talpig páncélban. Vigyáztam a rendre. Éjjelenként a szobája ajtajában őrködtem.

Egyszer egy csaló merészkedett a király fenséges színe elé. Azt állította, hogy a családjának s neki sincs mit ennie, nincs hol lakniuk. A király morfondírozott egy cseppet, majd azt mondta, hogy ha a jövevény odaadón fogja őt szolgálni, akkor tesz valamit annak érdekében, hogy legyen mit ennie az idegennek, s legyen tető a feje fölött. Örült is a csaló, hogy a királyom közelébe férközhett. Az első hét nyugodtan telt el, de a második héten már több furcsa dolog is történt. Például az uram arany boroskupája fényét vesztette. Valószínű, hogy a csaló kicserélte egy hamisra. Másnap eltűntek nagyszonyom gyönyörű virágjai. Harmadnap a fák termései fogyatkoztak meg természetellenes módon. Ekkor királyom kérésére egész éjjel lesben álltam, hogy a csodát leleplezzem. Alig múltott éjfél, mikor az istálló felől nevetést hallottam. Odaosontam, s hirtelen berontottam a helyiségbe. A lovak felnyerítettek, dobogtak. A jászolban a szalmán pedig tetten értem a titkot. Az idegen heves borozgatás közepette erős kacagásban tobzódott. Másnap a király színe elé vezettem a csalót. Az uram kiróttá méltó büntetését a bűnösre: ötven botot meg egy kis munkát az istállóban. Ha ledolgozta a büntetését, mehet isten hírével. A Mátyás király udvarában való szolgálatom tovább tartott volna, ha az iskolacsengő nem berregett volna... De mivel megszólalt, nekem el kellett hallgatnom.

Péter Lea, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Légy jó mindhalálig

A jóság az egyik legnagyobb emberi érték, a szeretet mellett. A jóság belülről, a szívből fakad.

Legyünk jók mindhalálig, ez minden ember vágya. Ez azonban lehetetlen, hiszen nincs olyan ember, aki nem követ el hibát, vagy tesz rosszat életében legalább egyszer. A rossz, ami a világunkra nagyon jellemző, mindig váratlanul jön, és kellemetlenül érint bennünket.

A jó és a rossz harca mindenhol jelen van a filmekben, mesékben, regényekben és a való életben is. Szerintem harcolni kell a gonoszság ellen, amit pozitív példával és jó tettekkel érhetünk el. A rosszra csak jóval hatunk. A segítségnyújtás és megbocsátás a legjobb fegyver a gonoszság ellen, mert ezzel nemcsak magunknak szerzünk örömet, hanem embertársainknak is. Nem lehetünk önzők, segíteni kell másoknak, és igyekezni kell tisztességes módon helytállni az életben. Tudom, ez nem mindig sikerül, hibázunk és megbántunk másokat, még ha nem is akarjuk. Az a fontos, hogy belássuk hibáinkat és tévedéseinket, és megpróbáljuk jóvátenni. Ilyen eset volt a következő is.

Az iskolában sokszor kapunk témákat beszámoló készítéséhez. Zenéből is így volt. Egy témát többen dolgoztunk fel. Eljött a nap, amikor be kellett számolni. A barátom az iskolában jött rá, hogy nem hozta el a füzetét, amiben leírta a beszámolót. Hangosan kinevettem, és gúnyos megjegyzést vettem felé:

– Te lúzer, nem lennék a helyedben!

Ő megszeppelve ült le a helyére. Kétségbeesett arca megérintette lelkiismeretemet, és egy mentő ötlettel álltam elé. Az én beszámolómat adtuk át, mint közös munkát. Jó érzés volt segíteni és kihúzni a barátomat a bajból. Természetesen nem maradt hálátlan, azóta is kölcsönösen segítünk egymásnak. Jó érzés, ha van, akire számíthatunk.

Még a közmondás is úgy mondja: Jó tett helyébe jót várj! Én is próbálok mindig jó lenni másokkal, és remélem, hogy ezt értékelik, és velem szemben is így cselekszenek. Hinni kell a jóban és az emberi jóságban, mert csak így tudunk felülkerekedni a gonoszúságon.

Alijević Ádám, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Önvallomás

*„Itt születtem én ezen a tájon,
Az alföldi szép nagy rónaságon,
Ez a város születésem helye,
Mintha dajkám dalával vón tele.”
[...]
(Petőfi Sándor: Szülőföldemen)*

Újvidéki vagyok, ez a rónaság déli határa. Sokszor gondoltam már arra, van-e olyan város, ahol igazán otthon érezhetném magam.

Utaztam sokfelé, voltam külföldön, nézem a tétét, és ennek alapján kijelenthetem: igen, lehet jobb, lehet szebb ország, van fejlettebb is. Engem a szívem mégis hazahúz. Hol kezdődik az én életem? 1997. március 30-án születtem, egy szép szombati napon. Azt hittem, az óvoda csak játék, de csalódnom kellett. Éreztem a barátság ízét, a jó társaságot, de sokszor kellett sírva bújni a sarokba, ha nem úgy alakult a játék, ahogy szerettem volna. Otthon sokkal jobb volt. Elsősnek lenni nagy izgalom volt. Más mint az óvoda, de azt hittem, ez csupa móka és kacagás lesz. Nem így volt. Sokkal többet kaptam a móka mellett, most már igazi tudományt, igaz barátokat szereztem. Így indul az élet. Minden egyes osztály, minden év új kihívás, de új eredményt is hozott. Az iskola mellett pedig sok a lehetőség. Néptáncra is járok. Először a táncházban ismerkedtem vele, most már egyenesen imádom. Mint a motorozást. Ha ráülsz, érzed, hogy hatalmad van a gép felett. Beindítod, és már hangos morgással jelzi, útra kész. Padlógáz, és indulás a jövő felé, mint én az élet útján. Hát jogsim még nincs, de talán jó lenne szerezni egyet.

Hogyan tovább? Ez az igazi kérdés. Nyolcadikos vagyok, most indul az életem. Itt ezen az alföldi szép nagy rónaságon. Tele vagyok tudással, indulattal, önbecsüléssel, jóakarattal. Minden szeretnék lenni, mert most minden vagyok. Dönteni? Nekem kell, de adjatok még egy pár hónapot! Az igazi életrajzom az év végén már meg kell írnom.

Pece Krisztina, 8. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Élet a régi iskolában

– Keljél kisfiám, indulnod kell! – szólít édesanyám.

Valahogy ma nehezemre esik kibújni a meleg kuckóból. Megiszom a langyos tejet. Felhúszom a cipőmet, magamra terítem a subámat, magamhoz veszem az ábécékönyvem, a palatáblámat, palavesszőmet. Elindulok a szomszéd tanyára. Ebben az évben ott folyik a tanítás. Minden évben más gazda fogad fel tanítót gyermekei tanítására. Megengedi, hogy mi a szomszéd tanyáról is csatlakozzunk hozzájuk. A tanítás Szent Mihály napján kezdődik, és Szent György napjáig tart. Szeretek ide járni. Már megtanultam sok betűt, és olvasni is tudok.

Ma ebben a sártengerben nehezemre esik a menés, ólomsúlyú a lábam, a cipőm ragad a sártól. Eső áztatja a subámat.

Időben érkezek. Elfoglalom a helyemet a kemence padkján. Kibújok a cipőmből, hogy mire indulok haza, megszáradjon. Előbb leverem róla a sarat, így ismét könnyen lépkedhetek benne.

Kezdődik a tanítás. Mivel más-más korú gyerekek vagyunk, külön foglalkozik velünk a tanító. Először nekünk, legkisebbeknek ad számtani feladatot. Míg mi a palatáblán birkózunk a számokkal, addig a nagyobbak az olvasókönyvből a királyokról olvasnak.

Ebédidőben elfogyasztom az otthonról hozott zsíros kenyeret. Délután még hitoktatás van. Sötétedés előtt indulunk haza. Igyekszünk, hogy mindenki hazaérjen a sötétség beállta előtt. Van, aki öt-hat dülönnyi távolságra jön.

Egyedül bandukolok hazafelé. A nap már nyugovóra tért. Útközben megállapítom, hogy jó napom volt.

Ágoston Árpád, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Szilveszteri bohóságaim

Ilyenkor, december elején már nagy az izgalom. Közeledik a karácsony, de a háttérben már ott settenkedik a szilveszter.

Az egész szeptemberben kezdődött. Akkor beszéltünk először az év végéről a barátokkal. Ez nálunk szinte szokás, hogy mikor még azt sem tudjuk, kit engednek el, kit nem, szabad-e tűzijátékot venni magunknak, mi már szervezkedünk. Általában Dobó a szervező, a többiek pedig összeírják, mit szeretnének.

Később kicsit elcsendesedik a téma, de amint megérezzük a tél illatát, újból szóba hozzuk a dolgot. Immár komolyan. A készülődés elkezdődött. A tűzijátékok és petárdák készen állnak, várva a nagy napot. Általában én vagyok a „kameraman”. Mikor szólnak, minden mozdulatot felveszek telefontal. Közben Dobóék már a malacot is megvették a hagyományhoz híven. A szerpentinek kilövése készen. A „fütyülők” a hangjukat élesítik. Még harmincadika sincs, de óriási a feszültség.

Mikor eljön szilveszter napja, mindenki megnyugszik, hogy ezt is megéltük. A délelőtt olyan, mint egy teljesen átlagos nap. Délután öt körül viszont fokozódik az izgalom. Innentől a percek óráknak tűnnek. Általában pontosan ki van számolva a készülődés. Mikor elmegyek tusolni, az élet felgyorsul. Nagy a sürgős-forgás, sietség. A jól megszokott poénomat is elsütöm. Anyukán kivételem a használt zsebkendőket, de én inkább a jövő évre hagyom.

A házibuli helyszíne felé igyekezve már érzem a sültet illatát, hallok a „fütyülők” hangját, a B. ú. é. k.!-et. Kis számológépezés után kimegyünk hócsatázni és tűzijátékokat lövődözünk. Egyre gyorsabban múlik az idő. A felséges vacsorával is végeztünk. Még egy perc. Az emberek a még aktuális év örömeit, bánatait elevenítik fel. Megszólal az első nagy tűzijáték. A pezsgők kicsordulnak. Az emberek szívéből melegség árad.

Közben én is gondolkodtam. Az újévi terveimen, kívánságaimon. A sötét éjszakában pedig itt vigyorog a reményekkel teli valami. Az új év.

Apró Ádám, 7. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

Tél

*Itt a tél,
Hol a tél?*

Nemsokára ideér.

Mikulás bácsi hozza az ajándékokat,

Puttonyában van minden, de a legtöbb az édesség.

Minden gyerek várja már, legjobban én.

Dér Ákos, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

RÜGYFAKADÁS

A hétpecsétes titok

Mátyás királlyal már kiskoromban összeharagultam. Van sok könyvem, melyben róla szóló mesék és mondák találhatóak. Ezeket a történeteket esztéknék anyukám olvasta fel nekem.

Szeretem a magyar történelmet, főleg azt a részét, ahol Mátyás király a főszereplő. Felnézek rá, hiszen a magyarok igazságos királyává avatták. Tisztelettel vagyok iránta, mert nem tett különbséget szegények és gazdagok között, mindenki felett egyformán ítélkezett.

Két évvel ezelőtt, mikor a tanító néni mesélt Magyarország történelméről, álomban Hunyadi Mátyásnál jártam. Örömmel fogadott a palotájában, a szakácsaival finom ebédet főzött. Azt a nagy ebédlőasztalnál fogyasztottuk el. Számomra érdekes volt minden, a régi ezüstözött evőeszközök, a kehely, amiből vörösbort ittunk. Délután kísértünk a palota kertjébe, és a hűvös adó lombok alatt a padon ülve beszélgettünk. Mesélt a régmúlt időről, a bátor apjáról, gyermekkoráról és trónra kerüléséről. Közelebbi barátságba kerültünk, olyannyira, hogy a fülemből sügta a „hétpecsétes titkát”. Még a pacsirtától és a fülemülétől is őrizte e titkot, akik a fán szép csengő hangjukkal szórakoztattak bennünket.

– Mit gondoltok, miről lehet szó?... Nem tudjátok?... Ti voltatok már szerelmesek?...

– Igen?... Sejtitek már?...

Hát, Mátyásnak is volt szerelme. Szerelmének a nevét egy hétpecsétes pergamenen őrizte, bezárva a trón mögötti szekrénybe. Besétáltunk a hatalmas helyiségbe, és kivette az összehajtott pergament. Óvatosan körülnézett, s mivel a kalitkában levő madara sem figyelt rá, így szétnyitotta...

Majd elájultam, egy gyönyörű leány képe került elém... Ő csak mesélt és mesélt... Ebben az iratban láttam meg, hogy volt egy törvénytelen fia is ettől a polgárleánytól. Elismerete, de nem ő, hanem Szilágyi Erzsébet nevelte. Az írásba belefoglalta azt is, hogy szeretné ezt a fiút kinevezni örökösének, ha vele történne valami... Reám bízta ezt a nagy titkot. Kiszáradt torokkal ígértem meg, hogy hallgatni fogok.

Hosszú, izgalmas utamból, a múltból hirtelen tértem vissza. Felébredtem.

Hogy mi történt Mátyás királlyal és hétpecsétes titkával, megtudhatjátok, ha elolvassátok Marczali Henrik: Magyarország története című könyvét.

Csernyák Huba, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A magyarcsernyei hetedikesek gondolatai a karácsonyról

„A boldogságot és a szeretetet jelképezi. A sok édesség is eszembe jut, a csillogó díszek és a tündöklő hópipék.” (Golic Jagoda)

„A karácsony a legszebb ünnep. Ilyenkor a család együtt van. Ez mindennél fontosabb.” (Bába Emese)

„A karácsony szent ünnep. Ilyenkor mindenki kedvesebb, s örömmel idézzük fel a régi hagyományokat. Az a legjobb benne, hogy az egész család együtt ünnepli a kis Jézuska születését.” (Hoffmann Delilla)

„Ha a karácsonyra gondolok, boldogság önt el, és idéződik bennem az elmaradhatatlan kóringyálás. Nem törődünk a hideggel, s házról házra járunk – hirdetve Jézus születését.” (Kiss József)

„Minden évben várom a karácsonyt. Nem is annyira az ajándékok, hanem a betlehemi játékok végett. Remélem, az idén is sikerülni fog a betlehemezés. Mi így emlékezünk Jézus születésére.” (Palatinus Oszkár)

Kicsi sarok

Kakukktojás

3	5	1
6	4	8
8	6	7
1	5	2

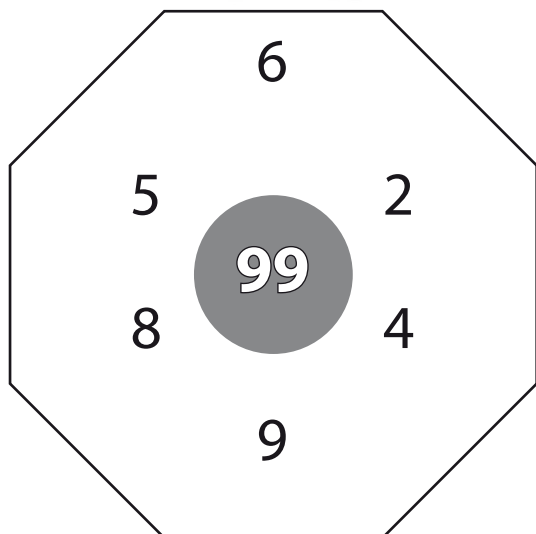
A számos dominók közül egy nem illik a sorba. Vajon melyik?

Miniszudoku

4	2		
		3	2

1, 2, 3, 4.
A megadott számok segítségével töltsd ki az üres négyzeteket úgy, hogy minden négyzetben, minden sorban és oszlopban minden szám csak egyszer forduljon elő.

Hatszögű egyenlet

A hatszögben levő számok felhasználásával alkoss egy olyan számtani egyenletet, amelynek a végeredménye 99.

Lóugrásban

K	Á	K	E	V
Ö	A	E	K	E
S	O	Y	N	Z
K	S	C	N	T
N	Z	U	S	O

A megfejtés egy közmondás. A bal felső sarokból indulj, és a lóugrás szabályai szerint haladj!

Ábécében

						AÁIKRS
						IIKKNP
						EELLSZ
						ELLŐSZ
						CSEÉPT
						AÁRSVZ

Alkoss szavakat az ábécérendbe szedett betűkből, és írd be őket a mellettük levő sorba. Az átlóban egy téli sport nevének kell kialakulnia.

Betűcsere

- TETŐ –
- LÁDA –
- JANUÁR –
- MÁLNA –
- MÁK –
- MÉZ –

Cseréld fel a felsorolt kifejezések egy-egy betűjét úgy, hogy a keletkezett szavak mindegyike állatnév legyen.

Keresztszavak

	K	K	K					
	O	R	Ó					
	R	É	R					
F	É	R			U	N	K	A
D	I	Ó		Z		E	L	É
F	E	L	O			T	O	D

Pótold a hiányzó betűket úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is értelmes szavakat kapj.

L	E	E
Y	L	N
A	É	E

Anagramma

RUMBA

SUGÁR

LAKÁS

CSÓKA

JÁNOS

MÁSOL

LEMÉR

TÁRUL

TISZA

A megadott szavak betűinek átrendezésével alkoss új szavakat. A kiemelt oszlopban egy mohácsi farsangi szokás nevét találd.

Csigavonalban

	2		3
4	=	24	
	4		6
8		9	▶

Írj az üres mezőkbe alapműveleti jeleket úgy, hogy a végeredmény 24 legyen.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Szókihúzó

P	A	L	A	K	A
É	T	E	L	B	H
K	O	R	L	Á	T
R	M	A	Ó	E	M
E	K	E	Ő	B	E
T	Á	S	K	A	R

ABLAK
ATOM
EKE
ÉTEL
KALAP
KORLÁT
KŐ
TÁSKA
TÉRKÉP

Keresd meg, és húzd ki az ábrából a fenti szavakat, balról jobbra, jobbról balra, fentről le, letről fel és az átlók irányában. (Olvasd össze a megmaradt betűket.)

Mesélő dominók

K	Á	C
V	Á	I
U	S	S
T	N	S

Ha helyes sorrendbe rakod a dominókat, egy magyar meseíró nevét kapod.

A 38–39. szám megfejtései

Berakós rejtvény

– A vendégek.

Betűrejtvények

1. aprópénz, 2. egyveleg, 3. eső után, 4. délelőtt, . évelő.

Karácsonyi keresztrejtvény

Karácsony Párizsban

Óriásrejtvény

1. KARÁCSONYI MADONNA,
2. KARÁCSONYI ÉNEK

Anagramma

Luca széke

Szókihúzó

mandarin

Körszámtan

60 – Az első körcíkkben levő számot megszorozzuk 3-mal,

az így kapott összegből kivonunk 19-et, és így folytatjuk.

Betűpótlás

Mikulás-nap

A 37. skandináv rejtvény megfejtése

1. PULYKA- VAGY KACSASÜLT,
2. MÁKOS ÉS DIÓS BEJGLI

Könyvjutalmat kap

Bicskei Friderika, Orom

Modern közmondások

Közmondások a modern kor emberei számára:
 – Amit felinstalláltak estig, összeomlott reggelig...
 – Egy több ezer oldalas szörfőzés is egy egyszerű kattintással kezdődik.
 – Ép hardverben ép szoftver.
 – Játssz vele, mint internetező az egérrel.
 – Ember tervez, Windows lefagy.

Kedvenc tárgy

Pistikét a suliról faggatja a szomszéd néni:
 – És melyik a kedvenc tárgyad az iskolában?
 – A csengő.

Északi-sarkon

Az iskolában a tanár nő a következő kérdést teszi fel:
 – Mondjatok gyerekek öt olyan állatot, amelyik az Északi-sarkon él!
 Móricka majdnem kiesik a padból, úgy jeltkezik.
 – No, Móricka?
 – Egy foka és négy jegesmedve.

Vasaló

Hazamegy a férj, a felesége büntudatosan megy elé:
 – Ne haragudj, drágám, de ki akartam vasalni a nadrágodat, véletlenül rajta felejtettem a vasalót, és egy nagy lyukat égettem a szárába.
 – Ne is törődj vele – mondja a férj. – Van még egy ugyanolyan.
 – Igen, ez nekem is eszembe jutott – mondja büszkén a feleség. – Abból foltoztam be a kiégetett lyukat!

Pöttyös labda

Móricka hazafelé az anyjának könyörög egy pöttyös labdáért. Az anyjának nincs kedve megvenni, de azt ígéri a gyereknek, hogy ha hazaérnek, azt játszanak, amit akar. Otthon Móricka azt kéri, hogy játszanak papás-mamást.
 A mama belegeyedik, mire Móricka így szól:
 – Öltözz asszony! Megyünk és veszünk a gyerekeknek egy pöttyös labdát!

Három szemüveg

– Mióta rosszul látok, álladón három szemüveget hordok magamnál.
 Egyet, amivel közelre látok, és egy másikat, amivel meg távolra.
 – És a harmadik?
 – Azzal keresem meg az első kettőt.

Hűtőszekrény

– Miért nem vesz a skót hűtőszekrényt?
 – Mert nem hiszi el, hogy elalszik a lámpa, ha becsukja az ajtaját.

Bakteriológus

– Mi a foglalkozása? – ordít rá az újoncra az őrmester.
 – Bakteriológus vagyok.
 – Ne cifrázza nekem, mondja nyugodtan, hogy vasutas!

I. András

Iskolában:
 – Pistike, ki volt I. András apja?
 – Nulladik András.

Indexlámpa

Baleset történt. A rendőr magyarázza a vezetőnek:
 – Hölgyem, ha nem működik az indexlámpa, akkor a kezével kell jeleznie.
 – Hiszen jeleztem a bal kezemmel, hogy kanyarodom.
 – Miért nem vette figyelembe, hogy a hölgy kanyarodik? – kérdezi a rendőr a másik autó vezetőjét.
 – Azt hittem, csak a körömlakkot szárítja. A feleségem is mindig így csinálja...

Kiejteni a szavakat

Az angol, a francia és a magyar arról beszélgetnek, hogy kinek a nyelvén bonyolultabb kiejteni a szavakat. Kezdi az angol:
 – Nálunk nagyon nehéz a kiejtés, például az asztalt úgy kell írni, hogy „table” és úgy ejtik, hogy „téből”.
 – Az semmi – mondja a francia. – Nálunk úgy kell írni, hogy „bonjour” és úgy ejtik, hogy „bonzsúr”.
 – Ugyan – mondja a magyar – az igazi nehéz kiejtés nálunk van. Úgy írják, hogy: „Mit tetszik mondani?”, és úgy ejtik, hogy: „He?”

Indián

– Hogy hívják a gyors indiánt?
 – ???
 – Igyek Szem.

Skót család

A skót család teázni készül, és átküldi a fiát a szomszédba, hogy kérjen cukrot. A fiú átmegy, de nemsokára üres kézzel visszajön, és mondja:
 – Azt mondta a szomszéd néni, hogy sajnos most nincsen cukra.
 – A vén zsugori, akkor hozzá két kockacukrot a miénkből.

Zenekar

A széky bácsi komor arccal vacsorázik az étteremben: zavarja a zenekar hangos játéka. Odahívhatja a pincért:
 – Mondja, főúr, meg lehet kérni a zenekart, hogy mit játszanak?
 – Igen, uram. Mi volna a kívánsága?
 – Szóljon nekik, hogy amíg ebédelek, játszanak inkább pókert.

Lufi

– Mit csinál a szóke nő, ha kilyukad a lufija?
 – ???
 – Megvarrja!

Rántott szelet

– Pincér! Legyen szíves! Már 35 perce várok arra a rántott szeletre!
 – Én is uram, mégsem idegeskedem!

Kínai kabáttolvaj

– Hogy hívják a kínai kabáttolvajt?
 – ???
 – Jackie-t Chan.

A falu orvosa

A falu orvosa iszonyatos sebességgel száguld végig a falu főutcáján.
 – Lassabban vezess – figyelmezteti a felesége –, mert megállít a rendőr!
 – Nem hiszem. Megmondtam neki, hogy egész nap maradjon az ágyban!

Mateklecke

A tanító néni a gyerekhez:
 – Pistike, az volt a feladat, hogy ha valaki öt kilométert tesz meg gyalog egy óra alatt, akkor mennyi időre van szüksége 18 kilométer megtételéhez? Miért nem csináltad meg a leckét?
 – A papám segít benne, de még mindig úton van.

Kutya, macska, ló

Az iskolában azt kéri a tanár a gyerekektől, hogy mondjanak különböző állatokat.
 – Macska – mondja Kati.
 – Ló – mondja Pistike.
 – Kutya – mondja Józsi.
 – Kutya – válaszol Móricka.
 – Kutya? De hiszen az már volt.
 – Tudom, de ez egy másik kutya.

Új úszómester

Az újdonsült úszómester lelkesedve meséli:
 – Milyen kedvesek ezen a strandon a fürdőzők! Ma már vagy nyolcan integettek nekem a vízből!

Gion Nándor olvasási verseny

Anyáron lezajlott sikeres irodalmi tábor után a szervezők úgy vélték, folytatni kell az olvasás népszerűsítését az általános iskolás korosztály körében. Ezért hirdette meg még szeptemberben az újvidéki Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete Nagy Margit és Kollár Mária szervezésében a Gion Nándor olvasási versenyt. A versenyre eleinte csak néhány iskola jelentkezett, novemberre viszont már kiderült, hogy iskolai bajnokságot kell szervezni a túljelentkezés miatt.

Minden benevezett tanulónak három könyvet kellett kiolvasnia: két tetszőlegesen kiválasztottat az olvasmányjegyzékről, s egy kötelezőt (Gion-művet). A csapatversenyen két korosztály vehetett részt: az 5. és 6. osztályosok, valamint a 7. és 8. osztályosok. Az újvidéki döntőre a benevezett vajdasági magyar iskolákból legfeljebb két csapat utazhatott.

Az olvasási verseny döntője 2011. december 17-én, szombaton zajlott az újvidéki Apáczai Diákotthonban. Főszerzője Kollár Mária nyugdíjas magyarszakos tanárnő volt. Szervezők voltak még Viola Lujza, Dulka Gyöngyi és Brindza Ildikó tanárnők. Összesen negyvennyolc gyerek vett részt a döntőn.

Zombori (György Mária tanárnő tanítványai), úrményházi (Viola Lujza tanárnő tanítványai), temerini (Gergely Gizella és Nemes Ildikó tanárnők tanítványai), nagykikindai (Dulka Gyöngyi és Momić Violetta tanárnők tanítványai), adai (Dobrotka Mária és Máriás Valéria tanárnők tanítványai), óbcesei (Józsa

Zsuzsanna tanárnő tanítványai), doroszlói (Brindza Ildikó tanárnő tanítványai), csantavéri (Kecsenovics Szabó Dóra és Lengyel Andrea tanárnők tanítványai) és bácsföldvári (Berec Éva tanárnő tanítványai) diákok jelentek meg, hogy a szövegismereti feladatlapok kitöltése által összemérjék tudásukat az elolvasott művek alapján.

Az ötödikesek és hatodikosok korcsoportjában az alábbi tanulók bizonyultak a legjobbnak:

1. helyezés: ŐSZIRÓZSÁK (Ada): Bera Laura, Barus Valentina és Rigó Kitti

2. helyezés: KÖRÖMVRÁGOK (Doroszló): Balla Réka, Brindza Mátyás és Hegedűs Hajnalka.

A hetedikesek és nyolcadikosok korcsoportjában a következők bizonyultak legjobbnak:

1. helyezés: FÜSTIFECSKÉK (Ada, Dobrotka Mária tanárnő tanítványai): Világos Erzsébet, Bajúsz Krisztina és Mészáros Gábor

2. helyezés: VÖRÖSBEGYEK (Bácsföldvár): Gregus Mária, Péter Luca és Vojnovity Gabriella;

GYÖNGYBAGLYOK (Temerin, Gergely Gizella tanárnő tanítványai): Lékó Norbert, Pásztor Denisz és Varga S. Árpád;

NÁDIRIGÓK (Nagykikinda, Dulka Gyöngyi tanárnő tanítványai): Gyömbér Imola, Kancsár Anasztázia és Volás Mária.

A nyertesek fő jutalma az oklevél és a könyvjutalmon kívül az ingyenes nyári táborozásra való jogosultság.

Az olvasási verseny ezzel a rendezvénnyel még nem ért véget. Májusban ismét lesz egy döntő, amelyre azok a gyerekek jelentkezhetnek, akik ezúttal nem jutottak be a táborba, vagy akik eddig semmilyen formában nem kapcsolódtak be a versenybe. A májusi versenyre vonatkozó tájékoztatót az olvasmányjegyzékkel együtt a VMPE honlapján találhatják meg az érdeklődők.

A verseny a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően valósulhatott meg.

Eredmények

Ötödik és hatodik osztály:

1. Őszirozsa (Ada) 52,5 pont
2. Körömvirág (Doroszló) 45 pont
3. Árvacsalán (Nagykikinda) 43,5 pont
3. Napraforgók (Bácsföldvár) 43,5 pont
4. Gólyahír (Temerin) 37,5 pont
5. Gyöngyvirág (Csantavér) 34 pont
5. Kakukkfű (Úrményháza) 33,5 pont.

Hetedik és nyolcadik osztály:

1. Füstifecske (Ada) 56 pont
2. Nádirigók (Nagykikinda) 50 pont
2. Gyöngybagoly (Temerin) 50 pont
2. Vörösbegy (Bácsföldvár) 50 pont
3. Széncinege (Óbecse) 48 pont
3. Császármadár (Úrményháza) 48 pont
4. Halászsas (Csantavér) 46,5 pont
4. Búbosbanka (Zombor) 46,5 pont
5. Vándorsólyom (Doroszló) 43 pont.

B. I.

Vörösmarty Mihály

Liszt Fernchez

Hírhedett zenésze a világnak,
Bár hová juss, mindig hú rokon!
Van-e hangod e beteg hazának
A velőket rázó húrokon?
Van-e hangod szív háborgatója,
Van-e hangod, bánat alkotója?

Sors és bűneink a százados baj.
Melynek zsibbasztó súlya nyom;
Ennek láncain élt a csüggedett faj
S üdve lőn a tettlen nyugalom.
És ha néha felforrt vérapálya,
Láz betegnek volt hiú csatája.

Jobb korunk jött. Újra visszazállnak,
Rég óhajtott hajnal keletén,
Édes kínja közt a gyógyulásnak,
A kihalt vágy s elpártolt remény:
Újra égünk őseink honáért,
Újra készek adni életet s vért.

És érezzük minden érverését,
Szent nevére feldobog szívünk:
És szenvedjük minden szenvedését,
Szégyenétől lánggra gerjedünk:
És óhajtjuk nagynak trónusában,
Boldog és – erősnek kunyhájában.

Nagy tanítvány a vészek honából,
Melyben egy világnak szíve ver,
A hol rőten a vér bíborától
Végre a nap földerülni mer,
Hol vad árján a nép tengerének
A düh szörnyei gyorsan eltűnének;

S most helyettök hófehér burokból
Jár a béke s tiszta szorgalom;
S a művészet fénylő csarnokban
Égi képet új korára nyom;
S míg ezer fej gondol istenesszel,
Fárad a nép óriás kezével:
Zengj nekünk dalt hangok nagy tanárja,
És ha zengesz a múlt napiról,
Légyen hangod a vész zongorája,
Melyben a harc mennydörgése szól,
S árja közben a szilaj zenének
Riadozzon diadalmi ének.

Zengj nekünk dalt, hogy mély sírjaikban
Őseink is megmozduljanak,
És az unokákba halhatatlan
Lelkeikkel visszazálljanak,
Hozva áldást a magyar hazára
Szégyent átkot áruló fiára.

És ha meglep bús idők homálya,
Lengjen fátyol a vont húrokon;

Liszt Ferenc

Légyen hangod szellők fuvolája,
Mely keserg az őszi lombokon,
Melynek andalító zengzetére
Fölmerül a gyásznak régi tére;

S férfi karján a meggondolásnak
Kél a halvány hölgy, a méla bú,
S újra látjuk vészeit Mohácsnak,
Újra dül a honfiháború,
S míg könyekbe vész a szem sugára,
Enyh jön a szív késő bánatára.

És ha honszerelmet költenél fel,
Mely öelve tartja a jelent,
Mely a hűség szép emléketével
Csügg a múlton és jövőt terem,
Zengj nekünk hatalmas húrjaiddal,
Hogy szivekbe menjen által a dal;

S a felébredt tiszta szenvedélyen
Nagy fiakban tettek érjenek,
És a gyenge és erős serényen
Tenni túrni egyesüljenek;
És a nemzet, mint egy férfi álljon
Érc karokkal győzni a viszályon.

S még a kő is, mint ha csontunk volna,
Szent örömtől rengedezzen át,
És a hullám, mint ha vérünk folyna,
Áthévülve járja a Dunát;
S a hol annyi jó és rossz napunk tölt,
Lelkesedve feldobogjon e föld.

És ha hallod, zengő húrjaiddal
Mint riad föl e hon a dalon,
Melyet a nép millió ajakkal
Zeng utánad bátor hangokon,
Állj közénk és mondjuk: hála égnek!
Még van lelke Árpád nemzetének.

1840. november–december eleje

**Vörösmarty
Mihály**

Jókai Mór

Liszt Fernchez

Motto: „Hirhedett zenésze a világnak!”

„Et tu mi fili Brute!” Még te is
Ellenünk fordulsz, oh nagy zenész?
Ág is huzza a szegényt, felőlünk
Nem beszél hir, külföld ránk se néz.
Csupán ősi nyelvünk lelke él még
S vérünk lángja, a magyar zene:
Az a dal, mit hogyha hall a honfi,
Könybe lábbad mind a két szeme.
Az a dal, mely szivből jött és szivbe
Visszatér; mely együtt sir velünk,
Mely beszél, mit el nem mondhat a száj,
Mit belül csak némán érezünk;
Az a dal, mit egykor istenitél
S lelkesülni tudtál zengzetén
És amit most, mint avult játékszert,
Te vén gyermek! könnyen összetépsz.

Azt beszéled, – s szavad messzehangzó:
Hogy e méla dallam nem mienk;
Hogy az nem a magyar ősi búja
És jó kedve, a mi benne zeng.
Csak egy vándor, züllött népcsaládnak
Hangja az, mely jött hazátlanul:
Énekelni édes szülőföldről
A magyar nemzet ettől tanult,
Délczegségét lopta koldusoktól,
Hó tűzét bohóc szeszély adá.
Csak az üres csengő-pengő hang volt,
Mi a sziveket elragadá.
Nincs magyar dal! mert az a cigányé,
Az álmodta, az találta ki;
Csak azután, hogy a dallam meg volt,
Firkált hozzá verset valaki.

Oh világnak hirhedett zenésze,
Mint tudod te, hogy miről beszélsz?
Mit tudod te, hogy e keserédes
„Ki-ne-mondd-mi” tán több, mint szeszély?
Mit tudod te, mi a honfi bánat,
A ki senkihez sem tartozol?
Mit tudod te, mért a túlcsapó kedv,
A midőn a dal utója szól?
Mit tudod te, hogy mi a magyar dal?
Ki „jövő zenéjét” alkotod.
A magyar dal a „multak zenéje”
Hogy miért az? meg sem hallhatod.
Mit tudod te, mi egy nemzet kincse,
Hogy mik annak ősi szentei?
Te, ki anyád édes drága nyelvén
Egy ígét ki nem tudsz ejteni!

Jártál-e már ott a délibábos
Pusztán, a hol a népdal terem?

Dal és dallam együtt. Tud-e erről
Valamit a fényes úr-terem?
Hallgatád-e a mezők danáit,
Mikből az őshang búbája szól?
Meddig laktál köztük, hogy kiismerd
Azt a tért, miről világra szólj?
Kerested-e, annyi jó elődöd
Maga után mi szépet hagyott?
Hallottad-e híret Lavotának?
Ki több volt, mint te; bár nem nagyobb.
Nem tevéd; mit rólunk írtál, nem más
Mint gondatlan szerzett rágalom;
Olyan, minőt szoktak írni többen:
„Népismertetés a pamlogon.”

Nem gyűlölünk: azt megvágogatjuk.
Multakra nem emlékeztetünk.
Nem vitázunk; hiszen hallgatásunk
Olyan régen jól illik nekünk.
A szegény cigányra sem haragszunk,
Kinek ilyen szépen odaadsz.
Elhúztatjuk vele „az én nótám,”
Sőt még össze is csókoljuk azt.
A magyar dal azért marad annak;
(Ez az egy ki senkitől se fél)
Mi sem esünk nagyon búnak érte,
A cigány sem lesz nagyon kevély,
De fáj mégis, hogy kit dicső költőnk
Első honfivá tett szép dalán
Most kimondja, hogy még azt se tudta
Rólunk: voltaképen kik valánk?

(1859)

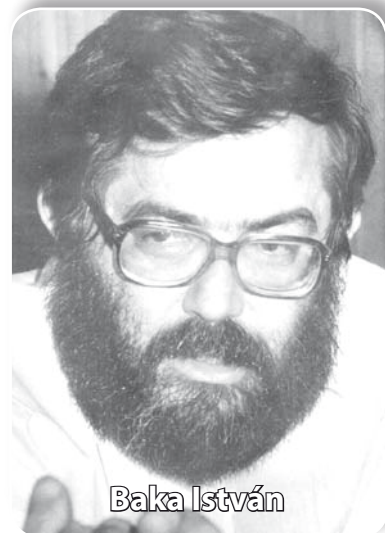

Jókai Mór

Baka István

Liszt Fernc éjszakája a Hal téri házban

A gyertyaláng – rózsálló asszonyól –
ellobban a sötétség összezáruló
combjai között. A levetett reverenda,
mint kidőlt tintatartó, éjszakával
szennyezi be a szobát. Némán fénylik
Isten díszkardja: a Tejút. Most kellene
meghallanom a szférák zenéjét, de a
mennybe, mint ősszel felázott talajba
a krumpli, belerohadtak az angyalok.
Csend van. Köröttem alszik Magyarország.
S horizontja, e csókra csücsörítő
száj, nagyokat cuppant álmában, és
nyálát csurgatja: Légy hálás, hogy a
miénk vagy, Franci! S én hálás vagyok.
Csak meg ne lásd, hogy a rapszódiaik
aransujtása megfakult molyette
díszmagyarodon, én szegény hazám.
Bemuzsikáltak az Európa
Grand Hotelbe, s nem vettem észre, hogy
neked a konyhán terítettek. Most már
mindegy. Aludj hát, és csak álmodd
viszontcsókját az égnek. Én
föl nem riasztlak többé. Kulcsra zárva,
mint koporsó, a zongora. A gyertya
megunt kísértését kioltva, némán
nézek a fenn rozsdásodó Tejútra,
s a térre, hol a halaskofák standjain
pikkelyek csillagképei ragyognak –
halbüzs, fejtetőre állított
Mindenség, amelyben az angyalokból
keményítőt főznek vagy krumpliszeszt, és
a kokárda a lólap közepe.

Baka István

Kemény Zsigmond

A rajongók

(Részlet)

A sztalán új csomag iratok hevertek, de a többiekétől külön téve volt egy levél.

Kassai kezébe fogta, megnézte a pecsétet, aztán a címet.

Mohón nyúlt az ollóhoz, hogy a borítékot fölvágja.

Eközben leeresztetett a függöny, s gyertyák hozattak.

A deák, kin a napsor volt, alázatos előhajtással állott a küszöb előtt, várva, hogy a kegyelmes úr parancsot ad a szokott felolvasásra.

– Ki hozta a levelet? – kérde Kassai.

– Egy gyorsposta, nagyságos uram!

Az ítélmester a pápaszemét tokjából kivette, durva kék zsebkendőjével megtörlé s orrára illeszté.

– Mit ácsorog kend? Menjen ki – szólt az írődeákhoz.

Midőn magára maradt, erős lélegzetet vett, s olvasni kezdé a levelet, mely a titkár tudósítása volt Udvarhelyről:

„Legkegyelmesebb uram és jóltevőm!

A gondviselés különös kegyelme kísért egész utamban, s azon szerencsében részeltetett, hogy nagyságodnak megfoghatatlan bőséggel rám pazarlott kegyelmét némileg meghálálhassam, és szeretett hazám s főséges fejedelmem iránti tántoríthatatlan hűségemnek próbáját végre valahára bemutathassam.”

Nagy kár, hogy ez az ember nem szokik el a hosszadalmasságtól, dörmögé Kassai, a gyertyán túl tartva a levelet, hogy jobban olvashassa.

„Az országos végzéseket, a fejedelmi aláírás és a három nemzet pecsétje által megerősített törvényeket lábbal taposó, az országtanács megújított tilalmait gúnyoló, a négy bevett vallás szabadsága eltemetésére törekvő, a közbékét gyalázatos fondorlataikkal aláásó, a szentírás értelmét hamisító s a bálványimádásnál is gyalázatosabb hitet vakmerő lelkiismeretlenséggel és a Gyeheña lángjához hasonló hévvel terjesztő judeisansok, vagyis szombatosok ördögi mahinációjának Isten segítségével már sikerült meglehetősen pontossággal utánajárom, s ha Ő szent felsége életemnek kedvez, reményelem, hogy néhány nap alatt mindenről részletem felvilágosítást nyújthatok nagyságodnak.”

Borzasztó periódus, pizsmogó modor, s íme, ez az ember előléptetését sürgeti tőlem! – mérgeledött magában Kassai, s a gyertya hamván koppantott, hogy a halvány tintával írt betűket hamar kivehesse.

„Már a kincses és kulcsos Kolozsváron, mely egyébiránt az áhítatosság kincsével s a tévedéseket kizáró kulcsával az igaz hit iránti

ragaszkodásnak nem dicsekedhetik, több titkos szombatossal jöttem érintkezésbe, s fájdalommal tapasztalám, hogy e rajongók, kiket az öldöklő angyal kardja pusztítson el, nemcsak nagyságodnak halálós ellenségei, de fölfuvalkodásokban merészkednek elnyomatásról panaszkodni, üldöző szellemmel vádolni magát a fejedelmet, s nyilvános helyeken, a lelkiismeret szabadságára hivatkozva, azon nézetet terjeszteni, hogy Krisztus urunknak másodsor is meg kell büneiből a világot váltani, mintha az első váltság elégséges nem lett volna. Nagyságod tapasztalt bölcsességére bízom annak megítélését, hogy vajon ily hazug és szemtelen állítások, melyek, mint hittudósaink már rég bebizonyították, a szentkönyv egyes sorainak rossz szándékú elferdítésén épülnek, nem teszik-e szükségessé a világi hatalmon kívül az egyházi előjáróknak is hatásos közbevegyülését? Bizonyára Kálvin csak annyi okkal égette meg Servetust, amennyit a szombatosok ellen felhozni lehet. Mert nem egyenlő-e a megváltó istenségét tagadni vagy a megváltás művének elégtelenségét vitatni?”

Ez argumentum talpraesett s magam is használni fogom – gondolá Kassai, a levél másikkal lapjára fordítván.

„Egyházi előjáróink híven teljesítették is kötelességeiket a szombatosok megfenyítésében, kivált midőn láták, hogy a világi hatóság az országtanács újabb kiáltványa után sem nyomoz és büntet. Kolozsváron versenyzett a református esperessel az unitárius a buzgóságban, s kitisztíták eklézsiái tanácsukat minden gyanús egyéntől, mert még az egyházi igazgatásba is betolakodának a szombatosok, sőt egy káplán a szószékből védelmezte némely tanaikat, amiért hivatalától fölfüggesztvén, a zsinaton be fog pereltetni. Udvarhelyszék több helységében hű prédikátoraink a templomból tiltották ki a mételeyes juhokat, melyek a pásztorságuk alatt legelő nyáját megrontandók valának, s a szombatoság fertőjében kimúlt rajongókat harangszó nélkül temették el. De fájdalommal kell, kegyelmes uram, említenem, hogy az egyházi fenytés megalázkodás helyett csak fölfuvalkodásukat növelé. Amióta az üdvösség útjára térítettésök munkába vették, gúnyolva válaszolnak az intő szövegekre, hangosan követelnek vallási jogokat, s nyilvános elszakadással fenyegetőznek. Némelyike szemérem nélkül küld tudorainkhoz tételeket, melyeknek megvitatására ajánljok, némelyike az utcán kiabálja, hogy ő szombatos, és hitét kész vértanúsággal is megpecsételni. Természetes, miként ezen esztelenségek és a dühöngés szelme, mely az istentelen szektáriusokat magával ragadja, súlyos aggodalmat idézett elő azokban, kik a tévtanok iránt szükségesüknél fogva ro-

konszenzet éreztek ugyan, de az anyaszentegyháztól elszakadásig mégsem kívánnak haladni. Az ingatagok a határozatlan véleményűek, s akik csak egyes tételeket karoltak föl a szombatoság egész rendszere helyett, most már bánni kezdik ballépéseiket, s vágyának kibékülni az egyházi hatósággal, még mielőtt a polgári hatalom, mely a fejtelenséget sokáig nem tűrheti, a törvény éles pallosával lépne föl a hazaárulók és pártfogóik ellen. Ezeknek köszönhetem, legkegyelmesebb uram, a gazdag adatgyűjteményt a szombatosok csinyjeiről, s ezek segítségével van szerencsém, még mielőtt nyomozásomat bevégezhetném, hű másolatban levelemhez mellékelni Pécsi Simon uram fölszólítását, melyet nagyságod megszerezni óhajtott, s mely a tavasz első szombatiára Balázsfalvára hívja össze a judeisansok tekintélyesebb egyéneit.”

A levél reszketett Kassai István kezében.

– Tehát hat nap múlva vége Pécsi Simonnak! – kiáltá oly hangosan, mintha az utca népének akarná tudtul adni, hogy harsogjon a trombita, peregjen a dob, s zengjen a hozzána.

– Pécsi Simonnak vége! – suttagá, a kígyó sziszegéséhez hasonlóan, mintha önkénytelenül sivítna ki kebléből a káröröm, s mintha szégyellné előbbi elragadtatását.

– Pécsi Deborah fejről le hull az ékköves párta s arcáról a szépség!

– A nyomor hamar rútit! – szólt ismét, mosolyra vonva lapos ajkait.

– Összeomlik a ház, melyet most erős oszlopok tartanak, s a kert szobrai sárba hevernek!... Hat nap múlva Pécsi Simon teste és vagyona a megsértett törvényé!

Oly elevenítő erő volt e gondolatban, hogy Kassai petyhedt izmai rugékonyakká lettek, köszvényes lába szilajon taposott a padlózaton, mankó segítsége nélkül s fél kezét alig támasztva a székkarra, pattant föl ülőhelyéről, és nagy léptekkel mérte végig a szobát.

– Nincs panaszom a gondviselésre! Az események folyama vallásosságra szoktatja az embert! A haza és hit ellenségei saját magokat semmisítik meg. Kicsoda buktatta meg Pécsit? Ne nevezetek senkit a kicsiny eszközök közül! Csak egy rosszakarója van: a büne.

Kassai arcán a fölündulás közé bizonyos vad áhítat vegyült.

Sokáig engedett játékot érzéseinek, s általában a legkellemesebb estéje lett volna, ha a levél többi részét másnapra halasztja. De végcseppig akarta az öröm poharát kimeríteni, s megint karszékebe helyezkedék, hogy folytassa az olvasást.

„Pécsi Simon uram fölszólítása, amint értesültem, a szombatosoknál igen kedvezőtlen fogadtatásban részesült. Bosszankodtak azon, hogy a hatalmas és gazdag mágnás, kinek pártfogására támaszkodtak leginkább, úgy szól hozzájuk, mintha nem is tartoznék felekezetökhöz; bosszankodtak, hogy a buzgóbbak lelkesedését szigorú szavaival hűti, s előre tiltakozik minden törekvés ellen, mely a jogok követelésére vonatkoznék. Rendkívül neheztelnek Szőke Istvánra is, kit Pécsi Simon tanácsadójának vélnék, a fölszólítás színetlen szerkezetéért. Sokan megjelenni sem akarnak a balázsfalvi értekezletre; sokan a levélből azt következtetik, amit eddig is gyanítottak, hogy Pécsi uram csak alkalmat keres, végképp szakítani velök. Vanak, kik árulástól tartanak, s a balázsfalvi összeívetelt a fejedelem megegyezésével történetnek hiszik, oly célból, hogy a szombatosság a Pécsi közreműködésével törültsék el. Szóval, amennyire én kipuhatolám, ez a veszedelmes irányú mágnás úgy elveszte népszerűségét, hogy saját hitfelekezetétől is el fog hagyatni. Egy Kádár nevezetű vén bolond, kit legelső szentjőknek hisznek, azt mondá szárdisi hallgatói körében, hogy az új Jeruzsálem diadalára szükségesnek tekintené, ha Pécsi Simont, mint régén a hamis prófétákat, kik a hazugság igéjét

terjeszték, a fehérruhások egész gyülekezete az utcán kövezné meg.”

– Az akasztófára való! A gonoszok! A tolvajok! – szitkozódik Kassai. – Gyűlöletök Pécsi ártatlansága mellett fog prédikálni. Igazságtalanul gyanúsítják őt, a vakok, a háládatlanok! Addig hirdetik, he-he, árulónak, míg azután a törvény nem fogja árulónak tartani.

„Ebből is bölcsen beláthatja nagyságod, hogy az Istennel és saját magokkal meghasonlott szombatosok valódi országháborítók, de attól nem lehet tartani, hogy Pécsi uram, rokonszenvűkre támaszkodhassék, sőt örvendeni fogának, ha őt valami fátum érné, s ha újtökből elvitetnék a kő, melyben lábaik megbotlanának.”

– S ez az ember, ki az értelmes adatokból ily buta következtetést von, még levéltárnok akarna lenni, még előmenetelt sürget! – mérgeződött Kassai.

Kedvetlenül nyúlt a „fölszólításhoz”, mely a titkár tudósítását bezárta, s melynek megkerítését az imént akkora elragadtatással fogadta.

Bosszankodása fokonyként növekedék, amint a sorokon tovább haladott.

A kézrekerült okmány tartalma következő volt:

„Idvezlet és áldás a szombat napján imádkozóknak! Pécsi Simon hiteles egyénektől von

értesítést arról, hogy azok, kik a szentírás bizonyos helyeinek magyarázatában a többi keresztényektől különböznek, eltérésüket külső szakadással is meg akarják állapítani.

Hogy ezen magában természetes és jogos vágy nem ütközik-e a jelen körülmények között oly akadályokba, melyek legyőzhetetlenek – megfontolni való kérdés.

Pécsi Simon át van hatva azon meggyőződéstől, hogy az igazság nem a számára előlegezett jogokkal terjed, hanem elterjedvén, szerzi jogait. Hatalma önmagában rejlik, nem pedig a külső körülményekben.

Pécsi Simon e meggyőződésre a keresztény hit forrásánál jutott, elmélkedvén és imádkozván Jordán partjain, az Olajfák hegyén, Gethsemánban, Golgothánál... a szentjászol és szentsír előtt.

Pécsi Simon reményli, hogy azok, kik a tavasz első szombatján őt Balázsfalván meglátogatnák, a barátságos fogadtatással elégtlenül fognak hazatérni.

Reményli, hogy a kölcsönös fölvilágosítások útján, a viszongás helyett egyezség és mérséklet fog szállani mindnyájuk szívébe.

Kiadta Pécsi Simon megbízásából Laczkó István, kinek a fehérruhások közt a neve: Ananias-Azariás-Nisael-Szombaton-viaskodó.”

Kedves Olvasó Tanulók!

A régi és az új diskurzusa (párbeszéde) lesz idei első témánk. Egy kicsit visszagondolunk az előző évre, melynek folyamán Liszt Ferenc születésének kétszázadik évfordulóját ünnepeltük számos rendezvény keretében.

Liszt Ferenc (1811–1886) hihetetlen jelensége volt a 19. századi európai és a magyar kultúrának: az első magyar „szupersztár”, miként egyik vele foglalkozó előadás során elhangzott.

Liszt Ferenc 1839 decemberében, az országgyűlés idején érkezett Pozsonyba, majd Pestre, ahol Festetics Leó Szél utcai (ma Nádor utca) palotájában szállt meg. Egy kilenc előadásból álló koncertsorozatot adott, amelynek csúcspontját a Magyar Színházban 1840. január 4-én rendezett koncert jelentette. Az előadás végén Festetics Leó egy drágákkal kirakott kard átnyújtásával hálálta meg vendégszerelését. Ezt és a magyar nemzet vendégszeretét köszönte meg Liszt Ferenc a később szinte szállóigévé vált mondataival: „Másmint mindenhol a közönséggel van dolgom, de Magyarországon a nemzethez szólók!” A zeneszerző első magyarországi látogatásának eseményeit vizsgáló kutatások és értelmezések kiemelik az esemény manifesztatív, azaz színpadi karaktereit: „Hasonló – nem hivatalos –, számunkra már elképzelhetetlen külsőségeket öltő ünneplésben soha senki nem részesült még Pesten – és talán azóta sem. Az egymásba érő, zsúfolt események dióhéjban összegezve is szinte hihetetlennek tűnnek: diadalmenet arisztokrata hintón Pozsonytól Pestig – ahol érkezésekor mindjárt szerénnyel fogadják –; azután a tömörked fáklyás menet, hajnalba nyúló pazar lakoma, díszvacsora és bál; már-már rebelliószámba menő hangversenyek a Rákóczi-indulóval, rögtönzött beszédekkel és tömegjelenetekkel; diszkardátadás, közben a nemesi cím adományoztatásának ötlete – szüntelenül éljenző sokaság, végeláthatatlan emberáradat hangjaitól kísérve mindig és mindenütt. Liszttel, aki a korabeli magyarság legnevesebb képviselője volt Európában, s akinek »látására« napok alatt összesereglett a fél ország, önmagát ünnepelte egyidejűleg a nemzet 1839–40 fordulóján...” SZIKLAVÁRI Károly: Vörösmarty, Liszt és a romantikus zene. www.freeweb.hu/magyar-nezoe/voroesmarty.htm [2011. 10. 25.]; „1846-os hosszabb látogatása, melynek során az ország számos városába és Erdélybe is eljutott, csak to-

vább erősítette a hazához tartozás érzését. A két [1840-es években tett] magyar látogatás számos életre szóló baráti kapcsolatot eredményezett, és módot adott a főként cigányok előadásában hallható közkedvelt verbunkos- és csárdászene, magyar népies műdalok, nagy ritkán népdalok megismerésére is. Liszt az 1840-es években Európa-szerte játszott a magyar dallamokon alapuló saját feldolgozásait, amelyek a későbbi Magyar rapszódiaák sorozat előzményét képezték.” (ECKHARDT Mária: Liszt Ferenc [1811–1886].

www.lisztmuzeum.hu/hu/liszt/Eckhardt_Maria [2011.10.25.]

A **Jókai-vers** negatív élet 1859-ben viszont Liszt Ferencnek a cigányokról szóló könyve váltotta ki:

L. F. A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon. Az 1861-es kiadás reprintje. Helikon, Budapest, 2004. Inkriminált tétéle: „A cigányok nomád népe messze országokban elszórva s mindenütt zenével elfoglalva, ezen művészetet sehol sem bírja olyakra fejleszteni, mint a magyar földön, mert az csak itt élvezé a kifejlésére, fölvirágzására annyira szükséges kedély teljes népszerűségét. A magyarok bőkezű vendégszeretete a cigányok iránt oly nélkülözhetetlen volt létezésükre, hogy e művészet egyforma joggal mindkettőé, mert sem egyik sem másik nélkül nem léphetett volna életbe.” Weimar apr. 2. 1859.

Érdekessége a dolognak, hogy 1840-ben, az általános nemzeti eufóriában senkinek sem szűrt szemet, senki fület nem bántotta, hogy Liszt Ferenc híressé lett mondata franciául hangzott el.

Baka István (1948–1995) verse pedig a jelenség újkori reflexiója.

A rajongók, **Kemény Zsigmond** regénye a 16. századi Erdélybe visz bennünket. A vallási háborúk és türelmetlenség jelenségeiről szól. Több főhőse, így Pécsi Simon (1570–1642), a szombatosok vezetője valóságos történelmi személyiség. Spiró György *Messiasok* (2007) című regénye megjelenésekor a következőképp reflektál elődjére:

„A legtalálhatóbb címet Kemény Zsigmond, nagy elődöm a szekta-ábrázolás terén elírta előlem – »Rajongók« –, így lett »Messiasok«.”

Sok adat, ismeret került mai rovatunkba. Nézzetek utána ezeknek a jelenségeknek, műveknek!

Jó munkát, jó olvasást!

Bence Erika

Huszonöt év múlva

Átfogó kép arról, hogyan képzeli el a szakértők és a jövőkutatók a technikai fejlődést és vele együtt az emberi társadalmak átalakulását az előttünk álló negyed évszázadban.

Nem kisebb feladatra vállalkozott a Network World, amikor pár hónapja közzétette 25-ös listáját, hogy az általa megkérdezett jövőkutatók elképzelését megpróbálja összefogni azt illetően, hogyan fog alakulni az emberiség sorsa a ránk váró következő negyed évszázad végére. Előszörban a technikai fejlődés szemüvegén vizsgálta meg a lehetőségeket, melyeket olyan szakemberek kommentáltak, véleményeztek vagy láttak – illetve látni vélnek – előre, mint Dave Evans, a Cisco jövőszakértője, Donald Newell, az AMD szerverüzletágának műszaki igazgatója, Chip Elliott, a BBN Technologies vezető mérnöke, Mark Lewis, az EMC stratégiája, Bernie Meyerson, az IBM kutatórészlegének alelnöke vagy Marek Rusinkiewicz, a Telcordia fejlett technológiai megoldásokért felelős részlegének vezető alelnöke.

Az elmúlt durván négy hónap alatt leisztult a kép. Többek között a szilíciumalapú processzorok optikai lapkákkal való leváltása, vagy a kvantumszámítógépek általánossá válása, melynek révén „a világ összes folyamatát modellezni tudjuk majd”. Betekintést kaphattunk a mai szuperszámítógépek erejével vetélkedő jövőbeli okostelefonok világába, az emberrel beszélgető számítógépek korába, és azt is elképzelhetjük, milyen lenne, ha a számítógép jobban megértené az embert.

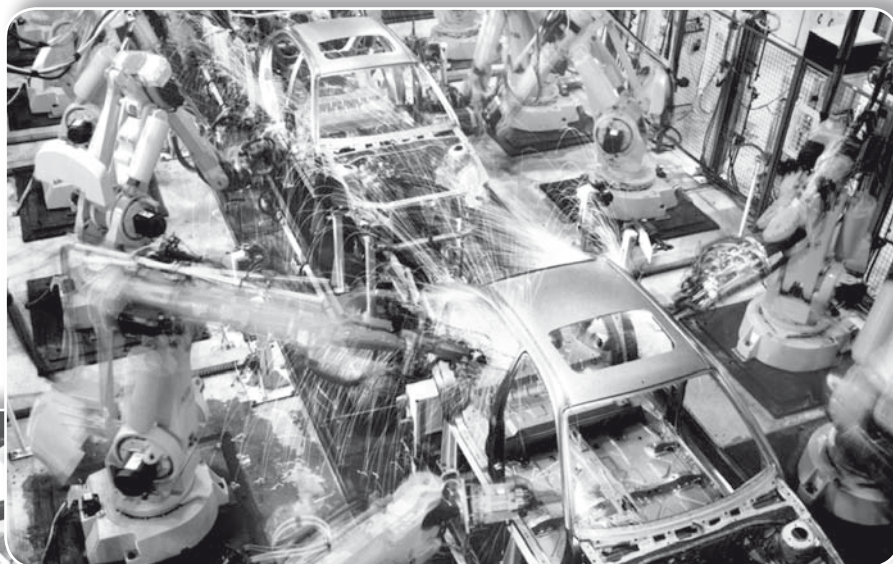
Megtudhattuk, hogy 25 év múlva már általánossá válik az otthoni terabites internethozzáférés, és ezzel párhuzamosan a hálózatok intelligensebbek is lesznek. Óriási, az egész bolygóra kiterjedő számítógép létejtét jósolták a jövőkutatók, amellet, hogy ez a globális hálózat egyben globális jólétet is hoz a Föld lakosai számára. De ha nem vigyázunk, akkor akár komoly függőségi hullám is végigsöpörhet az emberiségen, az emlékek digitális újraélésének lehetővé válásával.

2037-ben már teljesen személyre szabott tartalmakkal találkozunk a világhálón, amellet, hogy a könyveink, CD-ink és DVD-ink, de még a Blu-ray lemezek is mind múzeumokban végzik. Az elektronikus készülékek, háztartási eszközök zöme 25 év múlva

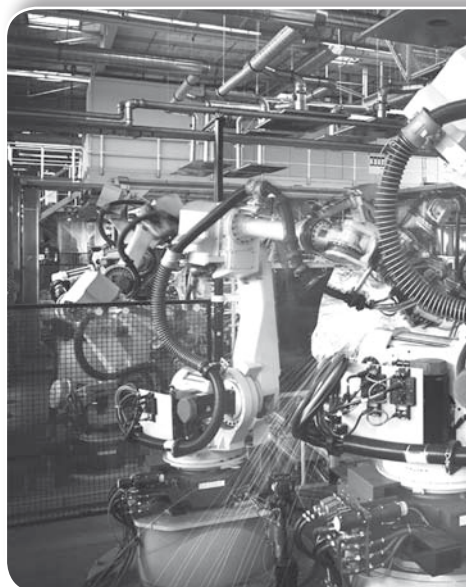
már kommunikálni fog egymással, többek között ennek is köszönhetően kisebbségbe kerül a Földön az emberiség, a robotok már nagyobb számban képviseltetik majd magukat. Noha számszerűleg továbbra is gyarapodni fogunk, annyira talán még sosem volt megfigyelve – saját maga által – az emberi faj minden egyede, mint amennyire negyed évszázad múlva lesz.

De nemcsak a szórakoztatásunkat szolgáló eszközök kerülnek majd múzeumokba, szinte minden használati tárgyunk virtuálisává válik. Paradoxonnak hat – de csak cikkünk olvasásáig –, hogy eközben pedig a virtuális dolgok kilépnek a valóságba. Voltaképp elmosódik a határ aközött, hogy mi létezik a digitális világban és mi a valódi életben. Ezt alátámasztandó, intelligensebbé válik a közlekedésszervezés, hogy elkerülhessük a reggeli és délutáni dugókat (bár a biciklizés és a tömegközlekedés népszerűsítésével ezt akár már ma is el lehetne érni); és megjelennek az emberszerű számítógépek.

Mindeközben teljesen átalakul az internet a szakértők szerint, sajnos annyira azért nem, hogy 2037-ben már ne lenne gondunk a cyberbűnözőkkel. Az út odáig egy-

Ipari robotok

két „internetkatasztrófán” keresztül vezet majd, a jövőkutatók úgy vélik, az emberiség egy jelentős része el fogja veszteni munkáját a fejlődés miatt (ez viszont nem újdonság, hiszen a folyamat több száz éve zajlik). Ugyanakkor egyáltalán nem vagyunk halálra ítélve, sőt, csak az előttünk álló negyed évszázad során jutunk el oda, hogy igazán kibontakoztathassuk kreativitásunkat.

Már ha mindez megvalósul. Szerinted milyen lesz a világunk 2037-ben?

KOMPUTER

Üzen a hűtő: hozz tejet!

Már napjainkban is szinte biztosan található egy tetszőlegesen kiválasztott termékben elektronika. A jövőben ez még inkább jellemző lesz, ruháinkba, bútorainkba, és más, eddig még meg nem hódított területekre is beköltözik a digitális világ. Ezek azonban nem önálló entitásként fognak létezni, hanem közös kis világot létrehozva, egyfajta digitális bioszférát alkotnak majd – elsősorban fejlett érzékelőiknek (szenzorainknak) köszönhetően. Utóbbiak révén ugyanis képesek érzékelni környezetük egyes paramétereit, melyek függvényében megváltoztatják működésüket, online kommunikálnak a felhasználóval vagy más eszközökkel.

Nézzünk néhány példát! Nincs többé elmulasztott (kötelező) szerviz, gépjárművünk automatikusan lejelenti a márkaképviseletnek, ha megérett például egy olajcserére. A riasztóval ellátott otthonok, irodák már ma is tartalmaznak mozgásérzékelőt, ezek a jövőben még „intelligensebbé” válnak, képesek lesznek a rájuk épülő rendszerek önműködően változtatni a világítást, a hűtést/fűtést, sőt, akár még a mentőket is felhívhatják, ha az otthon levők rendellenes viselkedését detektálják. A hűtők nemcsak azt érzékelik majd automatikusan, ha hiány mutatkozik valamely élelmiszerből, hanem arra is figyelmeztethetnek, ha a bennük tárolt ételek egyikének szavatossága lejárt.

„Olyan új dolgok tízmilliárdjai születnek meg hamarosan, melyek az ember kiiktatásával egymás között kommunikálnak, de

A jövő háztartási, közlekedési eszközei digitálisan élő világgal veszik majd körül az embert. Javításért könyörgő mosógépet, automatikusan leeresztett redőnyöket, egymást és a felhasználót is monitorozó rendszereket vizionálnak a jövőkutatók.

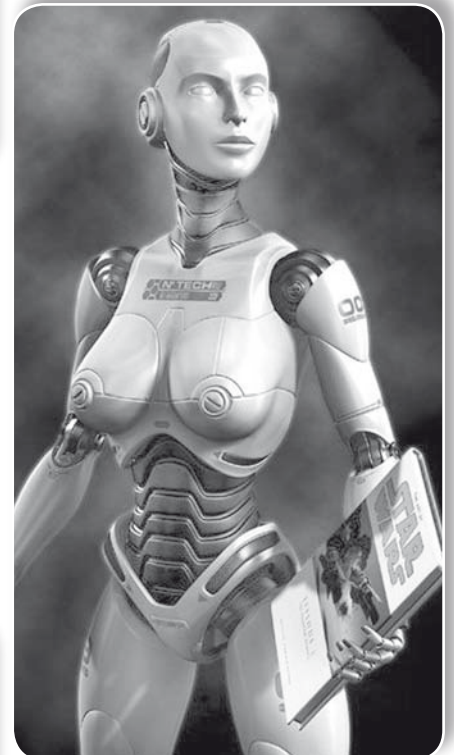

Gyógyászati robot

igény szerint a felhasználóval is felveszik autonóm módon a kapcsolatot. „Túl meleg van!”, „Javításra szorulok!” – ilyen, és ehhez hasonló rövid üzeneteket küldenek majd” – állítja a Telcordia fejlett technológiai megoldásokért felelős részlegének vezetője.

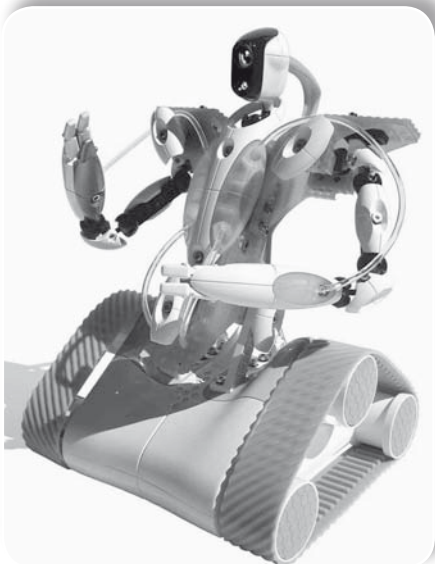
Noha George Lucas trilógiájában (a Csillagok háborújában) még szó sem esik globális hálózatról, ma már logikusnak tűnik, hogy a nagy, közös tudástérhez nemcsak emberek, hanem automatizált gépek is hozzáférnek. Jelenleg ezek száma néhány

milliárd körül alakul, de 2020-ra – többek között az IPv6-nak (Internet Protokoll 6) is köszönhetően – már 50 milliárd ilyen eszköz vesz majd körbe bennünket. Sőt, nem csupán az élettelen tárgyak, de az alsóbbrendű élőlények is internetezni fognak. Természetesen nem keres majd magának társat online a barackfa (arra ott vannak a jól bevált méhek), de a bőrük vagy kergük alá beadott injekcióval olyan szenzorok juttathatók az élőlényekbe, melyek monitorozási célokból felhasználhatók.

Tiba Robot Girl

Az tehát a 2037-ben húszas éveit taposó leendő generációnak (akik mostanában sírnak fel először a szülőszobákban) egyáltalán nem lesz meglepő, ha a szőlőszüret idejét nem az évszakok állása vagy az aktuális időjárásra alapuló emberi becslés határozza meg. Ehelyett maga a szőlő „szól” a gazdának, hogy ideje nekilátni a betakarításnak...

Házi robot

Szakácsrobot

RÜGYFAKADÁS

Mi leszek, ha nagy leszek

Hát elsősorban felnőt. Ami pedig a foglalkozásomat illeti, még nem nagyon gondolkoztam rajta. Ám a mai napig nagyon kedvelem az őshüllőket, ezért a szívemhez talán legközelebb lévő foglalkozás a paleontológia.

A paleontológia kifejezés magyarul őslénytant jelent. Sokak szerint semmi érdekes nincs többmillió éves csontok kiásásában, de engem vonz a vidékünkön még szinte ismeretlen szakma. Az ismeretlensége nagy előnye és hátránya is ennek a munkának, mert itt nálunk még senki sem próbált meg „áskálódni”, így könnyebb maradandót „alkotni”, mint más, már agyonkoptatott helyen. Hátránya viszont a támogatatlansága. Képzelnék el, hogy beállítok a városházára azzal a szöveggel, hogy: „Ott a szomszéd Mari néni kertje alatt van egy fél mamut, kérek szépen ásatási engedélyt.” Gondolom, hogy nem engedélyt kapok, hanem beutalót a belgrádi diliházba.

Mivel a paleontológiából nem lehet megélni, ezért legjobb esetben is csak hobbiaként fogom számon tartani.

Volford Dávid, Cseh Károly iskola, Ada

Húsz év múlva

– Jó reggelt, gyerekek, keljetek, iskola!
– Anyuuu, nem megyünk! Álmosak vagyunk! – mondják egyszerre Szuzán és Alex.

– De muszáj, majd apukátok elvisz benneteket kocsival.
– Ashley, légy szíves, készítsd el a gyerekeknek a reggelit!
– Rögtön – mondja Ashley.

Tíz éve már Floridában élek a férjemmel, Zac Efronnal és gyerekeinkkel, Ashley pedig a bejárónőnk és a dadusunk. Szerbiában befejeztem az óvónőképző iskolát, de jelenleg nincs szükségünk arra, hogy a szakmában dolgozzak, mert a férjem nagyon jól keres, hiszen híres énekes és színész. Biztosan mindenki ismeri. A férjem mellett én is színészkedem és énekelek. Sok filmben és zenés bejárázásban láthatatok már.

Huszonöt éves koromban kiköltöztem Amerikába, és egy filmben főszerepet kaptam Zaccal, így ismerkedtünk meg. Sokat foglalkoztam a gyerekekkel, és szeretném, ha ők is sokra vinnék az életben.

A házuk a tengerpart mellett van, ezért sokat fürdünk és sétálunk a tenger mellett. Élvezük a családi életet. Gyakran kirándulunk, úgy is mondhatnám, hogy bejártuk az egész Földet. Sportolni nagyon szeretek, latin-amerikai és hiphoptáncórákat tartok.

A fényűző élet ellenére gyakran eszembe jutnak az Újvidéken töltött vidám gyerekkori élményeim is. A régi kedves barátok, a szüleim és sok minden más, ami ehhez a vajdasági tájhoz köt.

Dobosi Dóra, 8. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Álmomban történt

Sokszor álmodoztam arról, hogy milyen lenne beutazni az egész Földet. Nemrég ez egy álom formájában meg is valósult.

Ide-oda ugráltam a térben. Európával kezdtem, mert itt élek. Szívem szerint bejártam volna az összes országot, de erre nincs idő, egy álom nem tart örökké. Olaszországgal kezdtem, a római Colosseumból egy másodperc utazás alatt már Franciaországban voltam. Egy pillanat, csak letöröm az Eiffel-torony tetejét. Egy ugrás, és már az alattam lévő sós víz csiklandozta az orromat, mert a Vörös-tenger fölött jártam. Délkeletnek vettem az irányt. Az Indiai-óceánt magam mögött hagyva megérkeztem Ausztráliába. Néhány kedves szót váltottam a kengurukkal, és már mentem tovább Amerikába. Ott is sok látnivaló volt: a dél-amerikai esőerdő, az USA, Hawaii. New York érdekelt a legjobban, mert erről a városról már sokat hallottam. Körülnéztem a Szabadság-szobor tetejéről. Nagyon szép volt. Afrikának vettem az irányt. Először a dzsungleket néztem meg. Integtettem lefelé az elefántoknak, tigriseknek...

Irány Japán, majd Kína, meglátogattam a Nagy falat. Nyomás Madagaszkár szigete felé! Felrepültem a levegőbe, és...

– Csrrrrrrr – csörgött vesztül az ébresztőóra.
– Ébresztő! Öltözni, fogat mosni, mert nemsokára indul a busz! – ébresztett anyukám.
– Jó reggelt! – mondtam, és hirtelen eszembe jutott az álom.
– Anya, tudod, mit álmotadtam? Körbeutaztam a Földet.
– Jó, csak öltözz már!
Hát ilyenek ezek a szülők, nem is érdeklí őket az álomom, pedig szép volt.

Szabó Csongor, 5. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Amikor felnövök...

Amikor felnövök, tanár szeretnék lenni.

A nyolcadik osztály befejezése után gimnáziumba iratkozom. A gimnázium és az egyetem befejeztével pedig a csantavéri Hunyadi János Általános iskolában szeretnék tanítani, ott, ahol általános iskolás koromban nyolcgyönyörű évet töltöttem. Nagyon, de nagyon szeretnék az alsó osztályokban oktatni, és sok kicsi gyermeket megtanítani írni, olvasni és számolni. Még sok mást is szeretnék megtanítani az osztályomnak. Tanárként gyakran elvinném őket kirándulni, sétálni és játszani. Matematikaórán nagyokat számolnánk, magyarul sok szép mesét olvasnánk, és szép verseket tanulnánk. Tornaórán jókat játszánk, fogócskázunk, labdázunk, és sok mást is csinálnánk együtt, mint egy nagy család. Remélem, hogy a munkám során sok örömet és sok dicséretet kapok majd a tanulóimtól, munkatársaimtól és a gyerekek szüleitől is. Nem leszek nagyon szigorú tanító néni, és nem osztályom majd szigorúan a tanítványaimat. Ha pedig valamit elrontanak, nem fogom őket lekiabálni, hanem szépen leülünk és megbeszéljük, hogy mi történt, s miben segíthetek. Mindig segíteni fogok nekik, ha bajba kerülnek.

Remélem, megvalósul a vágyam.

Dér Melinda, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Kipp-kopp kis cipő

A nagyapám cipész. Mikor elmegyek hozzá, már az ajtóból érzem az új cipők illatát. A tatám hetvennégy éves, magas, ősz hajú, kék szemű ember, és kicsit megviselte a sok munka. Az én szemszögemből nézve a műhelye nagyon rumlis, de nagyapám otthon érzi magát a rendetlenségben. A műhely tele van anyagdarabokkal, szerszámokkal és ilyen-olyan szögekkel.

– Hogy tanulta ki a szakmát? – kérdeztem egyszer.

– Inasiskolába jártam, és egy mestertől tanultam éveken keresztül, hogy kell a cipő minden egyes részét elkészíteni.

– Hol dolgozott először?

– Hát már nem is nagyon emlékszem, de először Skorin mesternél dolgoztam, aki Dalmáciából jött Magyarokizsára, hogy megnyissa első cipészműhelyét. Nem lettem rögtön cipész! Sokat kellett söprögetnem, összeszednem a bórdaarabokat, kaptafákat. De mikor volt egy kis időm, mindig meglestem, hogyan dolgozik a mester.

– Szereti-e a szakmáját?

– Szeretem, mert már sok szép cipőt készítettem nőknek és férfiaknak, akik nagyon meg voltak elégedve a kényelmes lábbelivel.

– Mi az előnye és mi a hátránya a munkának?

– Előnye, hogy magam készíthetem az extravagáns cipőket. Hátránya, hogy a ragasztó és a hígító gőze nagyon káros az egészségemre.

– Bárki lehet cipész?

– A cipészethez tehetség kell. Ha nem figyelünk az apró hibákra, súlyos következményei lehetnek. Bárki lehet cipész, ha szereti csinálni.

– Mióta cipész?

– Már gyerekkorom óta arról álmodoztam, hogy lesz egy saját cipészműhelyem. Tizenhét éves koromban el is készítettem az első cipőt, és akkor a mesterem azt mondta, felkészültem a szakmára.

– Volt-e olyan munkája, amit nehézségek során, de sikerült véghezvinnie?

– Igen! Egyszer volt egy olyan munkám, amin egy egész álló hónapig dolgoztam. Egy hölgy cipőt készíttetett nálam. Először cipőt akart, aztán csatot kért az oldalára, utána lukacsos mintát az orrára. És addig szabtam, hogy a cipőből szandál lett. De a kuncaftnak nagyon tetszett, ez volt az én szerencsém. Nehéz eset volt.

– Miért gondolta, hogy a cipészkedés egy jó szakma?

– Mindig minden körülmények között szükség van cipőre, ha nem is javítani, de készíteni mindig van mit.

Ahogy elnézvem, nagyapám nagyon szereti a szakmáját. Egész álló nap a műhelyben gubbasztana, még ha árt is az egészségének. Ám a műhely hívogatója, és a kísértésnek nem tud ellenállni.

Nagy Nikolett, 7. osztály, Jovan Jovanović Zmaj iskola, Magyarokizsa

A gyerekek szerelmese

Elgondolkoztatok már azon, milyen lehet óvónőnek lenni? Erről beszélgettem el a nagymamámmal egy szeles őszi napon, kutyasétáltatás közben. Amikor leültünk a játszótér előtti padra, könnyes szemmel mesélte régi szép emlékeit.

Hogy minél többet megtudjak róla, kérdezgetni kezdtem.

– Mikor döntötte el, hogy ezt a szakmát választja?

– Kiskoromban nem akartam óvónő lenni, édesanyám beszélt rá a szakmára, mert úgy vélte, hogy szépen tudok bánni a kisgyerekekkel.

– Hol végezte el az iskolát? És milyenek voltak a tanárok, osztálytársak?

– Újvidéken kezdtem el tanulni e hivatást a legjobb barátnőmmel. Mi voltunk az első generáció, akik magyar nyelven tanulhattunk. Tavaly volt az ötvenéves osztálytalálkozó, ahol még az osztályfőnökünk is jelen volt.

– Hány évesen kezdett el dolgozni? És mikor ment nyugdíjba?

– Tizenkilenc éves voltam, mikor elkezdtem Oromhegyesen dolgozni, majd egy év múlva átkerültem Magyarokiszárára. Egészen nyugdíjas koromig itt dolgoztam, ez 1990-ben volt.

– Mit szeretett legjobban a munkájában?

– Közel éreztem magam a kicsikhez, megértettem a problémájukat. Ők még tudtak őszinték lenni, rácsodálkozni a világra. Voltak pillanatok, mikor úgy beszéltek velem, mintha az anyukájuk lennék. Mikor rossz napom volt, felvidítottak bájos mosolyukkal. Soha nem éreztem magamon a fáradtságot, mert a kis nebulók bearanyozták a velük töltött perceket.

– Mit nem szeretett a munkájában?

– A gyerekek érdekében felvállalt felelősség nagyon nehéz, erre nap mint nap oda kellett figyelnem. Voltak időszakok, mikor kimerültem, mert nem olyan könnyű óvó néni lenni, mint amilyennek tűnik.

– Volt kedvenc óvodása? Van, akivel még ma is tartja a kapcsolatot?

– Nem volt kedvencem, én mindenkit egyformán szerettem, és nem tettem különbséget. Igen, sokszor történik meg velem, hogy leállítanak az utcán, és olykor-olykor felidézzük az emlékeinket.

– Megbánta, hogy ezt a szakmát választotta?

– Nem bántam meg, hogy az egész életem erre a hivatásra fordítottam, mert szerettem, élveztem, amit csináltam, meg nagyszerű volt a gyerekekkel együttműködni és játszani.

– Köszönöm szépen, hogy válaszolt a kérdéseimre.

– Szívesen, máskor is.

Nem is gondoltam, hogy kutyasétáltatás közben ennyi mindent megtudhatok a mamámról. Sosem fogom elfelejteni a nagyim befejező mondatát, amely így szólt: „Az a leggazdagabb ember, aki annyit tud adni, hogy mindig rájárjanak, mint a jó kútra.”

Losonc Lia, 7. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokiszára

Főztem

Egy nap egyedül voltam otthon,

Nem is volt semmi dolgom.

Csinalankodtam egész nap,

Mondtam a szamaramnak is, hogy kikap.

Estefelé már nagyon megéheztem,

Bementem a spájzba, a hűtőbe benéztem,

Mosolygott a szalonna, vigyorgott a kolbász,

Azt kiabálták: „Sebi, legyél te a szakács!”

Elővettem a serpenyőt, öntöttem bele darát.

Kikotortam a fiókból a fakanalat,

Felkockáztam a kolbászt és a szalonnát,

Összevagdaltam a vöröshagymát.

Könnyek között csináltam a rántottát,

Befüstöltem vele az egész konyhát.

Leütöttem a tojást, megsütöttem az ujjamat,

Úgy fáj, hogy gyorsan bekaptam.

Nem segített ez semmit, égett az ujjam.

Sokáig a csap alatt tartottam.

Lassan kész lett a rántotta,

Szebike a fenséges kaját megalkotta.

Sinkovics Szabasztián, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Testműhely

(Interjú egy testépítő szalon tulajdonosával)

Egy hideg téli délután azon gondolkodtam, hogy ki legyen interjúm alanya. Ki az, aki valami érdekes dologgal foglalkozik a mi kis városunkban? Végül a nagytatám barátjára, Gyuszi bácsira esett a választásom. Tüstént el is indultam hozzá. Ő szívesen válaszolt minden kérdésemre.

– Mikor született?

– 1949-ben születtem, most 62 éves vagyok.

– Hány évesen kezdett sportolni?

– Tizenhat éves koromban elkezdtem focizni, amit egy évig űztem, aztán hosszú szünet után 31 évesen, 1980-ban megnyitottam az edzőtermem, és testépítéssel kezdtem foglalkozni.

– Versenyeken is részt vett?

– Nem versenyeztem, de több fiatalat készítettem fel a versenyekre.

Gyuszi bácsi vajdasági bajnokokat nevelt. Szerbiában harmadik, országos versenyen pedig negyedik helyezést ért el.

– Milyen sportszerekkel indult?

– Egyszerű felszereléssel. Pár gép, pár súly, de folyamatosan bővítettem 1982-ben, 1996-ban és 2006-ban.

– Tervezi-e még a terem további bővítését?

– Egyelőre nem.

– Hányan járnak edzeni?

– Hatvan-hetvenen jönnek el hozzám, mert úgy érzik, szükségük van egy kis testépítésre.

– Milyen korosztály látogatja leggyakrabban a termet?

– Tizenhat éves kortól 30 éves korig. Ennél idősebbek nem nagyon fordulnak meg itt hetente háromszor.

– A nők vagy a férfiak vannak többségben?

– Tizenöt-husz százalék nő, a többi férfi. Általában a férfiak szeretnek jobban ilyesmivel foglalkozni.

– Szeret testépítő edző lenni?

– Természetesen, másképp nem fektettem volna bele ennyi időt és fáradságot.

Gyusza bácsi nagyon kedves volt velem, válaszolt minden kérdésemre, és körbevezetett a teremben. Megmutatta, mi mire való, és hogy kell használni. Nagyon megtetszett a hely. Belegondoltam, milyen jó lenne ide járni, és egy kicsit formába hozni magam. Szép, tisztán tartott hely. Megígértem Gyusza bácsinak, hogy még el fogok látogatni hozzá, és kipróbálok majd minden gépet.

Bata Réka, 7. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokiszára

Képzelt riport Picúrral

A kutyámat Picúrnak hívják. Kutyaeévben negyvennégy év körül van.

– Hogy érzed magad kutyabőrben?

– Elég jó érzés. Szaladgálhatok, kibújhatok a kerítés alatt, ha nem rakod oda a téglát. Akkor rossz érzés, mert nem mehetek a főgazdi után.

– Kit értesz a főgazdi alatt?

– Ati gazdát, vagyis apukádat. Úgy örülök, ha utána mehetek!

– Hogyan szeretsz sétálni?

– Úgy értem, hogy pórázal vagy póráz nélkül? Természetesen póráz nélkül. Nem nagyon szeretek pórázal sétálni, mert ráncigálsz, s ha lefekszem a földre, akkor a hátamon húzol. Nem szeretem a pórázot.

– Milyen érzés keverék magyar kutyának lenni?

– Érdekes, mert anyám puli volt, apám pedig pumi. Két jó magyar pásztorkutyavér van bennem.

– A libatereléssel hogy állsz?

– Szeretem terelni a jószágot, így a libákat is. Csak te mindig közbeszól, hogy ne egyem meg őket. Pedig látod, hogy éhes vagyok. A liba finom és tápláló. Olyan szép zsírosak. Főleg az a sánta, kövér Márton lúd. Azok a finom combjai!

– A tegnapi viccel hogy állsz?

– A macskára gondolsz? Amikor alám állt, akkor te húzogattad a farkát, és aztán engem támadott le? Hátracsapta a füleit, és összeharapta a bal lábamat. Fáj, de túrtem. Csupa lila a lábam. De azért szeretlek titeket, mert egy jó kutya hűséges.

Zabos Aurél, 6. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

RÜGYFAKADÁS

Tréfás mese

Hiszitek vagy sem, olyasmi történt velem, hogy július közepén esett a hó. Úgy gondoltam, hogy kimegyek az udvarra úszni, de olyan melegem volt egy szál blúzban, hogy egy bundás kabátot is fel kellett vennem.

Mire kiértem az udvarra, egy óriási fát vettem észre a rét közepén. Felmásztam rá. Mikor a tetejére értem, megláttam Csipkerózsikát és a hét Jancsi-lányt. Épp egy nagy lakoma közepén tartottak. Engem is odahívtak, hogy egyek velük. Elfogadtam a meghívást, és beültem közéjük. Mikor befejeztük az ebédet, megnyílt alattam a padló, és visszaestem a saját világomba. Mikor földet értem, úgy megütöttem a lábam, hogy belesajdult a fejem, és csak később vettem észre, hogy akkorát zuhantam, hogy még a földre is beleszorultam, de úgy, hogy meg sem bírtam moccanni. Hiába kiabáltam segítségért, senki nem segített. Így aztán hazaszaladtam az ásóért, és kiástam magam. Ekkor már leszállt az est, és táborot vertem magamnak ott, ahol voltam. De a hold olyan szépen világított, mint a nap, és nem tudtam elaludni. Hát fogtam egy követ, és feldobtam a holdig, jól fejbe találtam. Így történt, hogy aznap este olyan mélyen elaludtunk, hogy reggelig le sem bírtam hunyni a szememet.

Hát ilyen módon múlt el az életemből két perc. Aki nem hiszi, találjon ki jobbat!

Tóth Orsolya, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Karácsony éjjelén

*Karácsony éjjelén,
csillag ragyog a fa tetején.
Kint a havas, fagyos időben,
hópelyhek táncolnak a levegőben.*

*A sűrű felhők mögül a sötétben
egy szán csillan fel a szomorkás égen.
Alatta néhány hóember nézi csendesen,
S kiáltják: Milyen csodás e december!*

Bojtos Barbara, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Fehér köpenybe bújva

A napokban be kellett mennem az egészségháza védőoltásra. Amint megpillantottam egy barna hajú, velem kb. azonos magasságú nővért, eszembe jutott egy rég nem látott ismerősöm. Mikor hazaértem, fölkerestem. Másnap délután egy tea mellett beszélgettünk. Az emlékek alapján riportot készítettem.

– Honnan jött az ötlet, hogy a betegekkel szeretne foglalkozni?
– Már kiskoromban eldöntöttem, hogy az egészségügyben szeretnék tevékenykedni. Ez az ötlet évről évre erősödött bennem. Mikor elérkezett a pályaválasztás ideje, én kétség nélkül az egészségügyit pályáztam meg.
– A szülei támogatták az ötletét?
– Igen, minden mértékben támogattak, mert tudták, hogy a céljaimat mindig elérem.
– Dolgozik már?
– Még nem. Előttem áll még egy államvizsga. Most fél éves gyakorlatom töltöm a törökkanizsai kórház pszichiátriai osztályán, nővérként.
– Mi a teendője egy nővérnek a pszichiátrián?
– Nekünk, nővéreknek a betegek lázát, vérnyomást kell mérnünk, vért kell vennünk, gyógyszert kell adagolnunk, és mindazt, amit bármely más nővérnek kell csinálnia.

Már nyúlt is a zsebébe, és többfajta injekciós tűt vett elő. Elmagyarázta, hogy melyik mire való.

– Nehéz a betegekkel bánni a pszichiátrián?
– Erre a kérdésre a válasz nem túl egyszerű. Ez több tényezőtől függ. Elsősorban a beteg állapotától. Elég ritkán lehet két egyforma beteggel találkozni. Vannak olyan páciensek, akikről tartani kell, mert a mi életünk is veszélyben van – mondta.

Látszott az arcán a félelem, miközben mesélte.

Egy csomó kérdés cikázott még a fejemben, de sajnos mennünk kellett, mert hívott a kötelességünk. A teázás alatt e rég nem látott ismerősöm mosolyt csalt az arcomra, mert látszott rajta, hogy szívét-lelkét beleadja a munkájába.

Bicskei Dianna, 7. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokisz

Mi történt Matyival a megbotozás után?

Sokat kellett utaznom, mire eljutottam Döbrög faluba. Amikor odaért, vastag hó lepte az egész tájat.

Vasárnap volt a vásár. Eddig nem is hallottam erről a faluról. Lúdas Matyi tette híressé ezt a kis települést.

– Hogy fogom én ebben a tömegben megtalálni Lúdas Matyit? – morgogtam magamban, és a bábészködőkhoz fordultam.

– Jó napot kívánok! – köszöntem rá egy nénikére. – Meg tudná-e mondani nekem, hogy merre találok Lúdas Matyit?

– Áldott legyen az a fajtalember, mert visszaszerezte a falu lúdait! – mondta a néni.

– Nem látta azt még senki! – szólt oda egy bölcs öregember.

– Egyszer ácsnak adta ki magát, máskor meg dokornak, így járt túl az uraság eszén – mondta az öregember.

– De nekem mindenféleképpen beszélnem kell vele! – próbáltam meggyőzni őket.

– Akkor gyerünk, és keressük meg együtt! – mondta a néni.

Ahogy mentünk, egyszer csak nagy jajveszékésre lettem figyelmes. Mindenki a tömeg felé rohant. Mikor odaértem, láttam, hogy Matyi veri Döbrögi uraságot.

Ezt mondta Matyi:

– Harmadszor is visszaadom az adósságom, ne féljen, többször nem fogom bántani!

– Jól tetted Matyi! – kiabálta a tömeg. Odamentem Lúdas Matyihoz, bemutatkoztam neki, és meghívtam egy teára. Matyi mindent elmesélt, történetét az újság következő számában olvashatjátok.

Német Alen, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A rém

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy rém.

Mit csináltam? Félve, sőt remegve futottam előle... a rém elől, de kezdetünk mindent a lelegején.

Vérőfényes nappal sétálni mentem, mindaddig, míg el nem tévedtem. Nem bántam, mert gyönyörű helyre érkeztem. A fáknak gumicukor külseje volt, a víznek pedig olyan íze volt, mint magának az életnek. Egész nap vígan játszottam mindaddig, míg a napnak lassan le nem csukódott a szeme. Az utolsó fénysugár alatt különös lényre lettem figyelmes. Ahogy a nap játszott a hajával, rajtam egyre inkább erőt vett a félelem. Sötét lett, mégis megláttam. Én álltam magam előtt. Szívembe, mint a fanyar gyümölcs íze, nyilallt bele a fájdalom, abban a pillanatban a földre roskadtam, de egyre inkább közeledtem magamhoz. Úgy éreztem menekülnöm kell, ezért felugrottam, és futni kezdtem. Futottam, mintha az életem múlt volna rajta, de a csuklómat hirtelen szoros láncok fogták le. A félelemtől moccanni sem tudtam, de én elindultam felém. A lánc, ami mindkettőnk csuklóján ott lógott, egyre rövidebb lett közöttünk. Láttam rajtam, hogy mondani akarok valamit, de hallani nem akartam. A fájdalomtól, amit a közeledésem miatt éreztem, már megint a földön remegtem. Magamra néztem, és csak azt a gúnyos mosolyt láttam, ami körbefonta arcomat. Másra nem emlékszem.

Izzadtan ébredtem fel azon a reggelen. Hol jártam álomban? A négyzetes kerek erdő legszélén – gondoltam magamban. Csak egy lidércecs álom volt, mégis órákon át agyaltam rajta, mindaddig, míg rá nem jöttem. Vajon ki a rém? Talán pont én vagyok? Igen! Hisz az ember magától fél a legjobban. A hibáitól, a rossz döntéseitől és mindentől, amit el tud rotálni. A lánc, úgy gondolom, hogy azt jelképezi, hogy nem futhatunk el magunktól, minden hibánkkal és egyéb ügyes-bajos dolgunkkal szembe kell néznünk. Hisz az ember az egész világot becsaphatja, de magát sohasem.

Szeles Réka, 7. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

„Élveztem a munkám minden pillanatát”

Kellemes, meleg szobában beszélgettünk Papp Mihály tanár úrral tanítói munkájáról. Mosollyal az arcán emlékezett vissza arra az időre, amikor elindult ezen az úton.

– Az én történetem nem az a megszokott mese, hogy mindig is tanító akartam lenni. Egészen véletlenül alakult így. Abban az időben megszűnt a

Az iskolapad meséje

Újra hétfő! Hiszen még ki sem pihentem a múlt hét borzalmait! Kezdődik egy hihetetlenül hosszú hét, és az újabb megpróbáltatások.

Ilyen gondolatokkal van tele egy szerencsétlen iskolapad feje minden hétfő reggel. Kivéve az olyan szerencsés padokat, amelyekben olyan diákok ülnek, akik vigyáznak rájuk. Sajnos, sok tanuló fittyet hány a figyelmeztetésekre, és „szorgalmasan” karcogtat, rongál minket. Egyesek mintha ugrodészkának néznének bennünket vagy éppen táncparkettnek. Sohasem vagyunk biztonságban. Pedig nagyon jó dolog padnak lenni, és közvetlen közelről figyelni a diákokat. Szemtanúi lehetünk annak, amikor sikerül megoldani a nehéz matekpéldát, amikor életre kelnek a színes ceruzák a gyerekek kezében, vagy amikor ötösre felelnek fizikából. Rajtunk születnek a legszebb fogalmazások is.

Ha minden szülő rendre tanítaná a gyermekét még mielőtt az belép az iskolakapun, mi, iskolapadok is nyugodtabbak és boldogabbak lennénk.

Kozma Krisztián, 7. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Kedves Pajtások!

Az újévben reményt keltő, hosszú névsorral kezdem levelem. A december második felében küldött írásokat a következőknek köszönöm:

Ada: Bács Ágnes, Bálint Rusák Rebeka, Balog Virág Ágnes, Bartus Valentina (2 írás), Berec Márk, Capár Andrea, Csuvik Sarolta, Gálfi Kata (3 írás), Ginder Viktor, Gyalus Ádám (2 írás), Hanák Adél (2 írás), Holló Viktor, Horvát Aliz, Illés Tamás (2 írás), Király Emese, Koliger Maxwell (2 írás), Könyves Regina, Lajkó Csanád (2 írás), Lakatos Fanni, Miklós Tímea, Nagy Abonyi Krisztina, Nagypál Kata, Nagy Viola, Pétervári Hédi, Szécsényi Kata (3 írás), Szollár Bianka (2 írás), Subotički Filip (2 írás), Szügyi Levente (2 írás), Toldi Miklós, Tóth István, Tóth Orsolya, Urbán Nikolett, Vastag Krisztina (3 írás), Vastag Tímea és Virág Anna; a hatodik b osztály (alliterációk), a hatodik c osztály (alliterációk);

Csantavér: Barta Stefánia, Berényi Petra, Capár Ákos, Dulity Éva (2 írás), Farkas Valentina (2 írás), Fodor Boglárka, Gregus Emma, Hajaagos Dávid, Horvát Dévid, Hovanyec Ildikó, Juhász Rebeka, Kovács Nikolett, Mecserik Anita, Mecserik Vivien (2 írás), Mészáros Adrián (2 írás), Oszvár Bianka, Polyakovity Ramóna, Pásztor Krisztián, Pletikoszity Gábor (2 írás), Szabó Alisza, Szokola Leontina, Temunovity Nikol (2 írás) és Zserai Petra (4 írás);

Doroszló: Brindza Mátyás, Dékány Áron, Szalai Mónika és Tallósi Anasztázia;

Magyarcsérnye: Aranyos Tímea, Biacsi Nikolett (2 írás), Bicók Ervin (2 írás), Bokor Bernadetta (2 írás), Csala Norbert, Fehér Melinda, Fehér Szabina, Fazekas Anasztázia, Fazekas Vivien, Kiss Andor, Kiss Annamária, Kónya Nándor, Majoros Norbert (2 írás), Márton Róbert, Megyeri Anna, Nagy Nándor, Nagy Nikolett, Német Valentin, Oláh Anita, Orosz Nikolett, Ördög Enikő, Palatinus Tímea (2 írás), Sötét Roland, Svarc Nikolett, Svarc Noémi, Vastag Ottó, Vince Valentin, Vladuc Ágota, Vladuc Gergely és Vladuc Kristóf; a hetedik osztály (gondolatok a karácsonyról);

Nagykikinda: Fekete Mária;

Óbecse, Petőfi Sándor iskola: Almási Vivien (3 írás), Csepella Barbara, Farkas Rebeka, Fazekas Sára, Fenyvesi Timót, Károlyi Áron, Kocsis Károly, Lengyel Anna, Milinkov Alekszandra, Német Renáta, Pakai Eulália, Pintér Lúcia, Rajslí Lída, Ric Csongor, Selymes Virág, Tóbiás Vivien (2 írás), Tóth Krisztina, Tót Imre Dániel (2 írás), Tóth Lúcia, Turai István, Varnyú Kinga, Zórád Bernadett, ? Krisztián; a Figyelő című diáklapból: Bagi Natália, Bertók Izabella–Kéring Karina, Brasnyó Emese, Halápi Csongor, Kocsi Károly, Molnár Roky, Ódri Levente, Pintér Lúcia (2 írás), Rajslí Dorotty, Sekula Izolda és Szecsődi Béla;

Palics: Dér Krisztián, Harmat Tamara, Kolovity Szilveszter, Nagy Gergely, Sörös Vince és Szeles Réka;

Szabadka, Jovan Jovanović Zmaj iskola: Katancsity Anett, Nagy Danyi Tímea és Zsiga Anett; **Majsai Úti iskola:** Garai Gergely.

Ha a folytatás is hasonló lesz, ennél szebbet nem is kívánhatok a Rügyfakadásnak.

Tomán Mária

kisérettségi, amit most újból bevezettek. Iskoláról iskolára kellett mennünk, hogy kiválasszuk, hova iratkozunk. Már minden hely be volt töltve, kivéve a tanítóképzőt. A kollégámmal úgy döntöttünk, oda iratkozunk be. Elsőre sikerült a főlvételi vizsgánk.

– Hány évet dolgozott a tanügyben?

– Mind a 44 évet végigdolgoztam, ami ahhoz szükséges, hogy nyugdíjba mehessek. A különleges az volt benne, hogy a kisoroszi iskolában tanítottam az első munkanapomtól az utolsóig.

– Milyen és mi volt az első sikerélménye?

– Mindig is az volt számomra a legfontosabb, hogy a munkámat tökéletesen elvégezzem. Sikerélményeim a versenyekről vannak, ahova az iskola tanulóit vittem, és kiváló eredményeket értek el. Sikerélménynek nevezhetném még azt is, hogy manapság, ha találkozom a valamikori tanítványaim elbeszélgetnek velem, érdeklődnek irántam.

– Ha újrakezdehetné, újból ezt a foglalkozást választaná?

– Igen, nem bántam meg, hogy erre a pályára jutottam. Élveztem a munkám minden pillanatát, és tapasztalataim szerint a gyerekek is szerettek.

– Befejezéséért kérem, mondjon egy pár szót erről a foglalkozásról!

– Ez nagyon szép foglalkozás. Azoknak tudom ajánlani, akiknek van türelmük a gyerekekhez és szeretik őket. Mert, ha az ember nem szereti azt, amit csinál, az nem is igazi munka.

Berta Márta, 7. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Tréfás mese

Egy este elszunnyadtam a számítógép mellett. Egyszer csak egy virágos kertben találtam magam.

Ott megpillantottam egy gyönyörű lila katicabogarat. Azt mondta a bogár, hogy elkésem az iskolából. Gyorsan beszaladtam a tyúkólba. Megszámoltam a disznók lábát. Kész lett a matek. Befogtam a kutyám, és úgy száguldottunk, mint a csiga. Odaértünk az iskolába. Mikor meghallottam, hogy nyolc óránk lesz, örömben kétmétereseket ugráltam. Sütöttünk, főztünk elcsaptuk az időt, vége lett a tanításnak. A kutyám a sok várakozásban lesántult. Így befogtam magamat, és hazahúztam a kutyám. Otthon leszidtak, mert jó jegyet kaptam.

A nagy csörgésre felriadtam. Mikor felébredtem, rájöttem, hogy az ágyamban fekszem, és reggel van. Eszembe jutott az álmom, és elmosolyodtam.

Tallós Emma, 5. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

A királyi palotába érve

Pillanatok alatt a palotába értek. Az öreg király nagyon megörült Árgyélusnak, de még jobban, hogy Tündérszép Ilonával tért haza. Megparancsolta, hogy tüstént lássanak hozzá a lakodalom előkészületeihez.

A fiatal pár nagyon boldog volt, de boldogságuk nem tartott sokáig. A vén banya, aki Tündérszép Ilona hajából levágott egy tincset, nagyon irigy volt, mert azt akarta, hogy Árgyélus királyfi az ő lányát vegye feleségül. Ezért gonosz tervet eszelt ki. Kéréssel fordult a királyhoz:

– Felsőleges királyom, tudja mennyire szeretem a fiait, de Árgyélus királyfit a legjobban. Engedje meg, hogy én főzzek az esküvőre!

– Jól van, jól van! Sok esztendeje szolgál, hát teljesítem kívánságodat – szólt az öreg király.

A banya elővette minden tudományát, fűvét, és főzött-főzött, mígnem eljött a nagy nap. Elérkezett a vacsora is, a vénasszony csak hordta a finomabbnál finomabb ételeket. Mikor már mindenki jóllakott, az öregasszony pohárköszöntőt mondott:

– Igyunk az ifjú párral! Isten éltesse Árgyélus királyfit és Tündérszép Ilonát.

Mindenki ivott a borból, és abban a pillanatban mély álomba merült. Az öreganyó levágta Ilona haját, és a lánya fejére tűzte. A ruháját is levette, és azt is a lányára húzta. De egy valamivel nem számolt. Tündérszép Ilona lánytársai varjává változtak, és a helyszínre siettek. Szárnyaik alatt varázsitálokat hoztak. Amint odaértek, megrázták szárnyukat, és láss csodát, mindenki felébredt. A vén banyának karóba húzták a fejét. Ez volt a büntetése.

Tündérszép Ilona haja a lakodalomra hosszabb és fényesebb lett. A fiatal pár boldogan élt, míg meg nem halt.

Losonci Ádám, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Gazdag hitvilága volt ősainknek, nem Szent Istvánnal kezdődött történelmünk, talán csak kereszténységünk történelme. Az alábbi írás az ősi magyar hitvilágba ad némi kis betekintést, kissé régies nyelvezete miatt főleg hetedik, nyolcadik olvasóinknak, szüleiknek, tanáraiknak ajánljuk a figyelmébe.

A szakemberek korábban is feltételezték, hogy a velünk rokon népek teremtésre vonatkozó mondája ősaink előtt sem volt ismeretlen, de hogy ilyenmő töredékes hagyományok ma is élnek népünk ajkán, és hogy belőlük megalkothatjuk ősainknek a világteremtésről a honfoglalás előtt vallott hiedelmüket, hinni aligha merték. Nagyon korán elhittük magunkkal, hogy szegények, szerfőlött szegények vagyunk mi az ilyenekben és hogy az e téren való szegénységünket nem szégyelljük – mert hát effajta mondák művelt, műveletlen népeknél fellelhetők – reámutattunk, mint rokonokéra: a finn Kalevalára és a vogul teremtőmondára s ezzel megmentettnek hittük a régi dicsőséget. De vajon meggyőztük-e, meggyőzhettük-e reámutatásunkkal a kételkedőt? Nem támadt-e fel bennünk is a kételkedés, hogy valóban olyan volt-e a mi teremtőmondánk, amilyennek lenni állítjuk? Hogy ezután ne csak rokonaink kincseire hivatkozhasunk, szőlhassunk a magunkéról is, a kezünk ügyébe eső töredékekből állítjuk össze a vogul teremtőmonda mását, a magyart. Mivel pedig a vogul monda és a vele egyező magyar töredékek a teremtést a legfelsőbb lényen kívül demiurg, a világot teremtő isten művének tudják, rajta leszünk, miszerint demiurgjainkat is bemutatjuk, s amennyire tárgyunk megengedi, a rájuk vonatkozó adatokat csoportosítsuk...

A vogul teremtőmondát Hunfalvy Pál a finn Kalevalával vetette egybe és arra az eredményre jutott, hogy a kettő közt sok hasonlóság van. Mi futólagos szempillantást vetve rájuk, a következőket jegyezzük meg. A vogul monda nem kezdi a teremtést a világtörzson, mint a Kalevala, megelégszik a földteremtés kezdetével, hanem azután fokról fokra halad: ember, állat, növény teremtése sorban történik előttünk, míg a Kalevalában mindezt másként találjuk. A világtörzsonról mi sem tudunk. A vogul teremtésben egy demiurg van, a Kalevalában több; de mind a vogul, mind a finn

Teremtés

teremtés változatban ismeretes az indeknél... több töredékünk az ind és finn hagyományok változataként tűnik szemünkbe.

A vogul monda teremtéssel foglalkozó főlényei ezek: Numi-Tarom, a legfőbb lény és Elm-pi, az ő segítője: demiurg. Numi-Taromot hagyományainkban az Isten szóval találjuk jelelni, Elm-pi szerepét leginkább az ördög végezi, kit teremtőmondáinkban előforduló legrégebb demiurgunkul ismertünk fel. Ha az ördögről szóló adatainkra vetjük szemünket, két kép tűnik elénk: az egyik diabolusnak (legrosszabb főlénynek) mutatja az ördögöt, a másik demiurgnak. Diabolusnak venni az ördögöt már csak azért is megszokott, mert a diabolus elnevezései között a magyarban ott van az ördög név is, ezzel a képpel azonban e helyt keveset foglalkozunk, bennünket ezúttal a másik érdekel, melyet nagyon homályosnak kell jeleznünk, mivel a letúnt ezredév nyomai kelletténél jobban meglátszanak rajta. E nyomokat kell előbb eltávolítanunk, ha az eredeti vonásokat látni akarjuk, mire jó szolgálatot tesz az összehasonlító mitológia. De még az összehasonlító mitológia világánál is különösnek tetszenek a vonások, kiváltképpen ma, mikor már megszoktuk az ördögöt rossznak, minden rossz okozójának tekinteni és most egyszerre ellenkezőnek nézzük és higgyük. Elhiggyük, hogy az Ördög eredetileg nem jelentett rossz lényt, ily jelentésűvé nálunk csak a különböző vallások hatásai következtében lett; hogy nem Isten ellensége volt, hanem megfordítva, Isten akaratának végrehajtója, demiurg. Ez mindenesetre szakítás újabban ápolat hiedelmünkkel, mi nem könnyű.

Az ördög tehát eredetileg demiurg volt. A demiurg különféle értelmezései közül mi a mitológiáit vesszük, demiurg alatt azt a közvetítőt értjük, ki Isten segítségével megalkotja a világot, és minden jóra, nemesre tanítja az embert. Hogy ilyennek tekintsük eredetében az ördögöt, erre már Erman figyelmeztet bennünket, ki az osztják Örtiköt, mint jótevő lényt, Tuurumnak, a főistennek a kegyeltjét és minden ügyben hatalmas közbenjárót, szóval demiurgot a magyar ördöggel egyeztette össze,

megjegyezvén, miszerint a kereszténység hatásának köszönhetjük, hogy az ördögöt rossznak, diabolusnak festjük. Továbbá Reguly is felhívta figyelmünket Maltebrun geographiájában az ördögnek a vogul ortikkali hasonlóságára. Reguly magyarázata szerint Ortik: ort 'fejedelem' és iki 'bátyát' jelent.

Tanulmányunk arról győz meg bennünket, hogy az osztják Örtikkel nemcsak hangzásra, de mint demiurggal, szerepre nézve is megegyez a magyar ördög, a török-tatár Ertik, vagy Erlik és a mongol Erlünk, Erlik kán. Mindannyian eredetileg jó lények, demiurgok valának, csak a különböző vallások hatásai folytán váltak rosszakká. Nem kevésbé érdekes róluk azt is tudnunk, hogy a vogul mondával változatos töredékekben Elm-pihez hasonló szerepet játszanak, amiért alább több ízben idézni s működésüket Elm-pijével össze fogjuk hasonlítani. Összevetésünkben mindenesetre alapul a vogul mondat kell vennünk, mivel Ertik és társai a teremtő mondaiban idegen hatás következtében rosszakká lettek, vagyis változtak, Elm-pi ellenben megmaradt eredeti alakjában jónak.

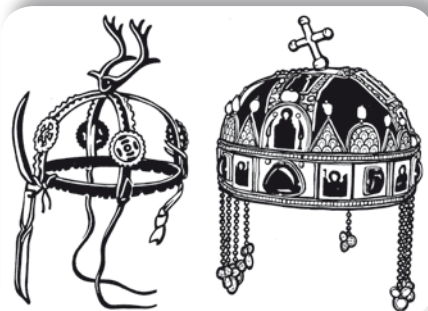
A vogul teremtőmonda azzal kezdődik, hogy Numi-Tarom felülől vaskötélen, ezüst bölcsőben férfit és nőt ereszt le, kik ég és tenger közt lebegnek. Ekkor még a föld nincs megteremtve, az ember ülő szent földjét Elm-pi, a leeresztett asszony fia buktatja ki a vízből, Numi-Tarom meghagyása szerint. Numi-Tarom szereti Elm-pit, a teremtésben tanácsal segíti. Elm-pi működésével részben azonos a szibériai török, ismertebb nevén nevezve, az altaji monda Erliké. A róla szóló teremtőmondában fel van hozva, hogy Isten leküldé Erliket a tenger fenekére földet hozni. Erlik felhossa a földet, odaadja Istennek, addig szófogadó, Elm-pinek hasonmása, demiurg. Demiurg még akkor is, mikor kígyót, békát, vaddisznót

teremt, hanem egyéb cselekedetében diabolusnak van már jellemezve. Hogy ugyanaz a személy demiurg is legyen és diabolus is egyúttal, ez ellentét, mi annál szembetűnőbb, mennél több oly hagyományra fordítjuk figyelmünket, melyben Erlik jó, melyben a nép mindig atyjának nevezi Erliket, kitől eredt. Ez az ellentét új vallás hatásából származott, mely azonban még nem bírta a népből megérlelni, hogy Erlik rossz, megvetendő. Hasonló sorsban részesült a mongol Erlik kán, kiről szintén el van ismerve, hogy kezdetben jó volt, dicsérik is e világon szerzett érdemeiért; de nyomban utána teszik, hogy nagy bűnököt is elkövetett, ezért ma rossz lény. Ez a jelenség a mitológia terén nem valami különös, mivel „többnyire hol a régi pogány tanok helyébe új vallási rendszerek léptek, amazok isteneit rosszaknak és elégteleneznek kimutatván, neveiket és tulajdonaikat a rossz szellemre ruházták, vagy hogy ezt legalább saját mítoszai hasonló alakjaival igyekeztek magyarázni” [Ipolyi]. Így jött a magyar demiurg, az ördög név is a diabolus jelölésére használatba, mi a következőkből látható.

A vogul teremtőmonda a teremtést a tenger fenekéről való föld felhozásával, illetőleg kibuktatásával kezdi. A legfelsőbb lény meghagyása következtében Elm-pinek elsősorban földet kell szereznie, de Elm-pi nem képes első ízben földet felhozni. Ennyit mutathatunk be ezúttal a felfedezett, nagyon is keresztényies színezetű magyar mondában: „Mikor az Isten a világot megteremtőtte, az ördög az Istentől a részög embőr lelkit kérte, asz'on'ta, hogy amölik ember eccör mögrészökszik, annak a lelke lögyön az üv. Az Isten látta, hogy a részög embőr a halálos ágyán möktér, nem eggyezött bele, hamem asz'on'ta, hoty ha ety kötél homokot fölhoz a tengör fenekirül, akkor od'aggya neki a részög embőr lelkit. Az ördög le is mönt a tengör fenekire, de nem bírt homokot fölhozni; így osz'tán nem is kapta mög a részög embőr lelkit” (Magyarszentmihály)*. Hogy a mi ördögünk hagyományunkban a részeg ember lelkén akar osztozkodni Istennel s hogy a feladatot, a homokfelhozást nem tel-

jesítheti, mind a kereszténység hatásának tulajdonítandó. Hasonmását látjuk a Munkácsi lejegyzte ördögfejedelem-regében, melyet Munkácsi csak mintegy négy évtizeddel későbbben írt le, mint Reguly a fentebb tárgyalt teremtőmondást s íme, már nem a jó Elm-pi végzi Numi-Tarom mellett a demiurg szerepet, hanem a csalni akaró, rossz Xul'olter. Habár Oroszország a most jelzett idő alatt tüzzelevással terjesztette is a kereszténységet a vogulok közt, mégis mennyivel inkább meg kell látszani a kereszténység nyomainak nyelvhasználatunkon, mikor nemzetünk már régen felvette a kereszténységet. Senki sem fogja a kereszténységből kimagyarázni azonban a monda ama kijelentését, hogy Isten az ördögöt a víz fenekére küldi homokot felhozni, ez már a demiurg ördög tiszte, nem a diabolusé.

Mikor a vogul Elm-pi többször tett lebukás után a földet kibukatta a vízből, a föld egyre forgott a víz színén és hogy az emberek által lakhatóvá válhassék, meg kellett erősíteni. A megerősítés hegygel, az Urál hegységgel történt és így a hegy teremtése, illetőleg elhelyezése a vogul földteremtés kiegészítő része. Érdekes tudni, hogy ily célból való hegyelhelyezést az Erlik-féle teremtőmondákban hasztalanul kerestünk. Numi-Tarom, hogy ebben az ügyben fentjárt nála Elm-pi, a monda szavai szerint azt a tanácsot adta neki: „Ha ezen magambírta ezüstgombos övemet veszed, menj le az alsó földre s rakd az egész földet körül – mit Elm-pi meg is tett. – Alámene, az ezüstgombú övet, megkerülvén a földet, körülhúzá; legott teremtett szent földje vesztéggé lön. Ember lába által elérhetetlen Päszing (fényes) hegy ülepödék”; vagyis Elm-pi a Numi-Tarom adta gombokkal, mik nem egyebek, mint az Urál kitűnő hegyei, tehát hegygel vevé körül a világot, azt a világot, melynek teremtése őreá vala bizva, melyet Numi-Tarom fent levő világával szemben az övének mondhatunk. Állítsuk a vogul mellé a palóc hagyományt: „Ahol az endrefalvi tógát van, ott az ördög el akarta rekeszteni a világot. El is rekesztette valamegyig, hanem a gombot nem érkezett feltenni; a kakas messzölát, (a tógát) esülyett”. Kiegészítésül elmondta palócom, hogy az endrefalvi tógát „keresztő van a világon”, hogy Isten azt mondta az ördögnek: „Ha el bírja rekeszteni e'félig, nap felkötőnap

nyugátig (a neki szánt birodalmat) akkó neki is lesz birodalma, oda nem süt a nap.” Csak hogy erre nem bírt reá menni az Ördög, mivel nem bírta feltenni a gombot kakasszólásig „akkó besülyett (a tógát) a földbe, mindenütt melátnyi a (besülyedt) tógátot” (Ságújfalu). Ha e mondat eredeti alakjában meg akarjuk ismereni, le kell róla vennünk mindazt, mit az idegen vallás reá rakott. A vogul és palóc monda közös alapja a világteremtés. Elm-pi is a saját világát teremti – Numi-Taromé fent van –, az ördög is. Elm-pi célt ér, az ördög nem, de ez nem zavar bennünket. Hogy az ördögnek éppen akkor kellett buknia, mikor már-már célját érte, hogy a hegygel azért kezdte körülövedezni birodalmát, miszerint a nap be ne süthessen birodalmába és hogy ördögünk ma, mint Isten ellenese jön elő, ez mind olyan vonás, mely a kereszténység diabolusában feltalálható; de az, hogy az ördög világot, birodalmat készít magának és pedig nem az első világban, hanem földünkön; hogy van neki is Elm-pihez hasonlóan egyre való gombja; hogy a tógát süppedt, ülepedett, miként Elm-pi hegye, mind oly vonás, melyet a kereszténységben hasztalan keresünk, de a vogul mondában feltaláljuk. Az endrefalvi tógát és mondája tehát az Urál hegység keletkezéséről szóló vogul mondának a magyarországi kiadása, vagyis a kereszténység hatása alatt a vogul mondának az endrefalvi tógátra való alkalmazása. Igaz, hogy a vogul teremtés e része változáson ment keresztül a palócok ajkán, e töredéket mégis kiválóan becsesnek kell vallanunk, mivel a vogul-féle, föld teremtéséről szóló mondából reánk szállt maradvány és ennek alapján méltán remélhetjük, hogy ahol a vogul monda ily becses töredéke fellelhető, ott teljesebb változatra is számíthatni, ha buzgó keresője akad.

* A Kálmány Lajos lejegyzte néphagyományokat az eredeti fonetikus formában közöljük, csupán a magánhangzók zárt ejtését nem jelöljük.

Fekete István

Vuk

(Részlet)

Meg akart fordulni, amikor a sarokban fellobbant két zöld lángocská, két figyelő, mozdulatlan szem. Vuk szinte elfolyt a földön, és megremegett. A sarokban, valami rács mögött fel-felvillant két égő rókaszem. Vuk nem tudta, mit tegyen. Sokat várni már nem lehetett, de mozdulni sem tudott, mert az a két szem szinte megmarkolta.

A rács vasát jól látta Vuk, és egyszerre megérezte, hogy rab róka figyel, akit a Simabőrű zárt be, hogy majd, ha hideg lesz, bőrét lehúzza, s abban büszkélkedjen.

Vuk megborzadt, de aztán összeszorította fogait, és a gyűlölet erősebb lett benne, mint a félelem.

És elindult a rab róka felé. A rács hideg vasa megtorpantotta egy pillanatra, de a másik róka szemei már szinte kérően világítottak, és orra oda volt szorítva a rácsához. És a két kis rókaorr összeért.

Aztán szinte egyszerre leültek. A bizalmatlanság elreppent közülük, és megérezték a vér közösségét. – Olyan vagy, mint én – kezdte a rab róka –, és jó, hogy eljöttél. És most szeretnék veled menni... de nem szabad. Kérlek, maradj velem.

Vuk szinte remegett.

– Nem lehet, mert a Simabőrű és Vahur megölnének. Én szabad róka vagyok – mondta büszkén –, és Vuk a nevem. Talán már hallottál rólam?

A rab szomorúan csóválta fejét:

– Nem. Nem hallottam. Nem tudok itt senkivel beszélni. Az én népem már nem jár erre.

Te vagy az első, akit látok, és szomorú leszek, ha elmegy.

– Hogy kerültél ide? – kérdezte Vuk.

– Nem tudom – suttozta a rab –, nem emlékszem már. Nagy lárma volt, és rám szakadt a fészek, ahol születtem. A tóparton, ahol Tás lakik... Azóta itt vagyok.

Vuknak felborzolódott gerincén a szőre, és felugrott.

– Kinek a fia vagy? – kérdezte mohón. A kisróka gondolkodott.

– Olyan régen volt... és csak álmomban jut néha eszembe. Sokat álmodom róla. Várj csak, talán hallottál róla. Én Iny lánya vagyok, de itt úgy hívnak, hogy Panna...

Vukban felkavarodtak az emlékek. A régi barlang melege, homálya fogta körül, és eszébe jutott Iny, aki neki adta mindig az első darab húst.

Vuk alig bírt magával. Felállt, és lábait feltette a rácsra, orrát bedugta a nyíláson, és úgy susogta:

– Nézz meg jól, Iny – mert az a te neved –, és tudd meg, én is ott születtem a vízparton. Az én anyám is Iny volt, és én a te testvéred vagyok...

Iny összekuporodott a rács mellett, és csak nyöszörgött. A szabadság megperzselt, és Vuk összekavarta gondolatait.

– És most elmegy? Vuk, testvérem, ne hagyj itt!... Eddig is néha szomorú lettem, de nem tudtam, miért, de most, hogy látlak és elmegy... elpusztulok.

Vuk körülszaladta a ketrecet, és látta, hogy abból nincs szabadulás ilyen rövid idő alatt.

Megállt újra Iny előtt.

– Várj – mondta –, és gondolj rám. Beszélek Karakkal, aki mindent tud, és eljövünk érted – újra bedugta az orrát. – És ne szólj senkinek, hogy erre jártam. Érted?

Iny szemei sóvárogva kapaszkodtak Vukba, aki a kerítéstől még visszanezgett, aztán felkapta Nyaut, és kisurrant a nyíláson.

Az erdőben szinte repült, és alig várta, hogy Karaknak elújságholhassa a nagy hírt.

Karak már otthon volt, és dörmögve fogadta Vukot:

– Mi van veled? Úgy jársz, mint Mú, az otromba, és utat csinálsz, hogy a Simabőrű megtudja, hol lakunk.

Vuk ledobta a macskát, és alig hallgatott Karakra. – Megtaláltam Inyt!...

Az öreg róka nagyot nézett: – Anyádát?

– Nem, hiszen őt megölte a Simabőrű. Iny találtam meg, aki a testvérem. Az embernél van, aki a villámló bottal jár. Él, de nem tud eljönni. Onnét hoztam Nyaut, és megígértem Inynek, hogy visszamegyünk érte.

És elmondta, hogy találta meg a kisorákat, aki már alig emlékszik a tóparti otthonra.

Karak vakaródzott.

– Odaveszünk – mondta. – Nagy szerencse kellene, hogy oda ne vesszünk. Csupa vesze-

delem ott minden. Úgy kellene Inyt kiásni. Vahurék meghallanák, s akkor végünk. Majd gondolkodom rajta, de most aludjunk, mert nemsokára világos lesz.

Összegömbölyödött a két róka, de nem aludt egyik sem, mert Iny kiszabadításán gondolkodtak. Világosság helyett azonban felhők jöttek, és később megeredt az eső. A két róka hiába feküdt a bodza sűrű levelei alá. Ott is alájuk folyt a víz, hát csak dideregtek.

Tervezetéssel múlt a nap. Karak felsorolta az összes helyet, ahova még el lehetett menni.

– De ilyen jó egy se lesz – dühöngött.

– És Iny? – kérdezte Vuk olyan szomorúan, hogy Karak szinte elszégyellte magát.

– Ő is sorra kerül, de ahhoz nagyon jó idő kell. Olyan sötét, hogy még mi is csak tapogatva járunk. Olyan idő, amikor fényes villanások morognak felettünk, és még a legnagyobb fák is jajgatva hajladoznak. Ezt azonban meg kell várni.

Közben besötétedett, és a búzaerdőn kemény szél suhogott végig. Vuk szaglászva nézte a suhogó búzaszálakat. Valahol messze gorombán mordult meg az ég, és túl az erdőn aranyos ostor vágott az égből a földre.

Vuk kérdőleg nézett Karakra.

– Ez még nem az igazi – mondta Karak, aki tudta, hogy Vuknak Iny jár az eszében. Az öreg róka borzongva gondolt az erdő menti házra, és nem szívesen vitte bőrét a vásárra.

A szél azonban óriásira nőtt, és hatalmas, fekete felhőket hengergetett felettük. Az erdőből odahallatszott az öreg fák remegése s a száraz ágak pattogása, amint letörték a fáról, és ideoda ütődve zuhantak a földre.

A felhők egymás hátára szaladtak és össztorlódtak, mert a szél sziszegő ostorával hajszolta őket, és amikor a sötétség már akkora

volt, mint a rég összedőlt rókavárak üregében, megeredt az eső.

A két róka némán nézte az időt. Vuk mind vidámabban, Karak pedig mind nagyobb szorongással. Nehezen határozta el magát a veszedelmes útra, és szívesen kitért volna előre, ha az idő egy kicsit jobbra fordul.

Az éjszaka azonban tombolva zúgott, és Karak sóhajtván mondta:

– Mehetünk, de el ne felejtse soha, hogy ennél többet még magamért sem tettem volna.

Vuk közelebb csúszott az öreg rókához, és hangja komoly volt, mint azoké a rókáké, akik maguk járnak a zsákmány után, és egyedül parancsolnak barlangjukban.

– Az én zsákmányom a tiéd, nemcsak most, de az lesz akkor is, ha meglassúdsz, s az öregség elváltja fogaidat.

– Ha megérjük – mondta futtában Karak, mert ekkor már útban voltak Iny kiszabadítására.

A felhők felett sűrűn lobbantak fel ragyogó villanások, és amikor az erdei házhoz értek, már záporozva suhogott az eső.

A kerítés mellett lelapultak, mert a ház ablakszelei még égtek. A kutyák csendben voltak, és szagukat a szél összekavarta, hogy nem lehetett tudni, hol vannak. A két róka szeme a házon volt, és megdermedtek egy pillanatra, mert kinyílt az ajtó, és nagy világosság csapott ki az udvarra.

Ott állt a Simabőrű. A világosságot kezében tartotta és kikiáltott:

– Finánc! Borzas! – és füttyentett. A két róka remegve várta, mi lesz.

A füttyre előrohantak a kutyák, és farkcsóválva ugráltak körül az embert, aki megsírogatta fejüket. – Undorító! – mondta Karak. – A lábait nyalják... – Gyertek be ebben a ronda időben – mondta az ember, és a kutyák megértették magukat, hogy a vizet ne vigyék be az ember szobájába. Jól nevelt kutyák voltak.

Ekkor még egy kutya tűnt fel a világosságban. Nagy, fehér komondor volt. Farkát csóválgatta ez is, de fejét szomorúan lehajtotta, mert az ember ráfordult:

– Hát a házat ki őrzi? Takarodj! – és megfenyegette. Az öreg komondor eloldalgott, és sajnálta, hogy hízelgéssel nem vitte annyira, mint a többiek. Ő csak egyszerű, falusi komondor volt, aki őrizte a házat, mint az apja, odaadta volna életét is gazdájáért, de kezét nyalni nem tanult meg.

Igy aztán kint maradt a viharban.

A rókák jól látták, hogy óljába megy, és hallották, amikor az ember keményen bevágta az ajtót. Nemsokára az ablakokra is sötétség kúszott, s aztán csak a szél zúgott körülöttük. Vuk felállt.

– Körülnézek – mondta –, mert ismerem itt a járást.

Karaknak eszébe se jutott tiltakozni, hogy öccse intézkedett, mert titokzatos volt neki ez a ház, tele rémségekkel.

Vuk eltűnt a sötétben. Megnézte a réseket. Veszedelem sehol sem volt, és amikor a múltkori nyíláson becsúszott, a sarokban, mint kis lidércek, villantak fel Iny szemei.

– Itt vagyunk Karakkal, aki segít minket – mondta Vuk, amikor Iny kidugta orrát a rácson, és szólni sem tudott, csak remegve járt-kelt a rács mögött. Mindjárt jövünk – mondta Vuk, és most már sebesen rohant vissza Karakhoz.

Az öreg róka meg-megállva indult utána, és egy lépésre leült a ketrec előtt, melynek hideg vasszága volt. – Ez itt Karak – susogott Vuk –, a legokosabb és legjobb a rókák között...

Iny kidugta az orrát, és most már Karak is odalépett, mert bár nem szerette a hideg vas érintését, nem akart gyávának látszani.

– Igen – mondta Inynek –, éppen olyan vagy, mint az anyád. Én is rokonod vagyok, de most sietnünk kell, amíg a csendet agyonveri az eső – és ázni kezdett szopora lábakkal a rács előtt. – Vuk, figyelj! – rendelkezett aztán. – Te pedig, Iny, azt tedd, amit én – hangja már újra a régi volt. Veszély nem volt a levegőben. A kutyákat látta bemenni a házba, s az öreg komondor is behúzódott az ólba. A szél zúgása s az eső csapkodása pedig minden zajt elkapott.

A föld teteje kemény volt, de amint ezen túl volt, a lágy részben már jobban ment a munka. Iny pedig belül – szemben Karakkal – eszeveszetten dolgozott.

– Csendesen – figyelmeztette néha Karak –, látszik, hogy hol nevelkedtél.

Aztán Vuk vette át Karak szerepét, az pedig örködött. A lyuk mélyült rohamosan. Az eső már elállt, csak a szél kínozza tovább a fákat, amikor kibújt a lyukból Vuk, és reszketve a fáradtságtól mondta:

– Lent is be van Iny zárva...

Karak ugrott a lyukba, mely már olyan mély volt, hogy elnyelte. Vuknak igaza volt. A sodrony nemcsak a föld fölött, de alatta is őrizte Inyt.

Karak kétségbeesetten fúrta magát lejjebb. Talán csak vége lesz valahol ennek az átkozott rácsnak! Csupa föld volt, amikor kijött, és alig szuszogott.

– Eredj! – mondta Vuknak. – Már nincs baj.

Vuk látta, hogy az akadálynak vége szakadt, és minden erővel ásta magát most már befelé.

Iny még a felén sem volt, amikor Vuk megérezte, hogy Iny már felette van.

Megállt. Pihent egy kicsit. Iny lassan közeledett. A felhők ekkor már szakadoztak, és halvány derengés nőtt az udvaron.

Karak ismét kapkodni kezdett. Leszolt a lyukba: – Mi lesz, Vuk? Előre! Múlik a sötét...

Vuk fejére ekkor hullott az első porszem, mert a lyuk átszakadt, és Inynek már nem sok dolga volt.

– Siess, Iny, siess! Várunk! – és Vuk is kijött a lyukból.

Mind világosabb lett. A két róka remegve ült az üreg szájában, mert Iny kaparása dohogva vert a földben, és a lecsendesedett szélben ezt jól lehetett hallani.

Egyszer csak csend lett. Aztán halk súrlódás. Végül a két róka benézett a nyílás sötét szájába, ahol lassan, fáradtan, de csillogó szemekkel megjelent Iny feje.

Ekkor a magasban elvált két felhő, és a nyíláson ragyogva úszott át a hideg fény, az éjszaka lámpása, amelyet az emberek úgy hívnak, hogy holdvilág.

Az éjszakából kinőttek egyszerre a fák, az ólak, a ház fehér kéményei és a három róka, akik fáradtan, piszkos-földesen ültek szemben egymással, valami különös boldogságot éreztek, mely végigszaladt gerincükön, aztán vérükben kezdett táncolni. Nagy érzés volt és szép, mint maga az élet.

Iny szólni akart, de Karak megakasztotta: – Vuk megy elől, aztán Iny, végül én...

Vuk felugrott. A három róka elnyúlva rohant ki a szabad erdőbe, és nem okoztak nagyobb zajt, mint az árnyék, mely fáradtan loholt utánuk.

Ötösöket osztunk a sztároknak

Visszatekintésünkben azokról a sztárokról olvashatsz, akiknek az előző év kiváltképp jól sikerült. Buzdításul, hogy az új évben is remekeljenek, ötösöket is osztunk nekik.

Ötös a legjobb dalért

Adele Rolling In The Deep dalát több rangos zenei lap, tévé- és rádióállomás az év dalának kiáltotta ki. Ez nem csoda, hiszen a Rolling In The Deep tizenegy országban volt listavezető, öt országban pedig bejutott a top 5-be. A kislemezből csak Amerikában megközelítőleg hatmillió példányt adtak el.

A legtöbb lájkért

A múlt évben Rihannát lájkolták, azaz tetszikelték legtöbben a Facebookon, ehhez főleg a We Found Love című dal népszerűsége járult hozzá. Ezzel a fiatal barbadosi énekesnő átvette a vezetést, és második helyre taszította az 1981-ben elhunyt Bob Marley-t, akit reggae-kiválósággként és emberjogi aktivistaként tartanak számon. A dobogó harmadik fokára Avril Lavigne került, a top 10-be pedig a rajongók lájkjainak köszönhetően bejutott még David Guetta, Enrique Iglesias, Usher, Lady Gaga, a Metallica, a Green Day és a Black Eyed Peas.

A legtöbb koncertért

Jared Leto zenekara, a 30 Seconds To Mars annyit turnézott egyetlen albumot népszerűsítve, mint eddig még soha senki. Világrekordot döntöttek: a zenekar ugyanis az elmúlt két évben összesen háromszázkilenc fellépést tartott, hogy népszerűsítsék a 2009 decemberében megjelent This Is War című nagylemezüket. Ennyi koncertet egyetlen albumhoz kapcsolódóan eddig még egyetlen más előadó sem nyomott le. Az MTV egyébként arra kérte a nézőit, hogy válasszák ki a csatornájukon látott legjobb élő produkciót, és a közönség szerint ez a Hurricane volt a 30 Seconds To Marstól.

Emberségből ötös

Kid Rock karácsonykor ezerkétszáz adag meleg étellel segített a detroiti rászorulókon, és az új évet is jótékonykodással kezdi. A rocker ezerkétszáz darab melegétel-utalványt vásárolt, amit karácsonykor szülővárosa, Detroit rászoruló polgárai között osztottak szét. Kid Rocktól egyébként nem áll távol a jótékonykodás, már korábban is megtette ugyanezt.

A rocker persze nemcsak karitatív tevékenységekkel van elfoglalva: jelenleg is dolgozik új, Chillin' The Most című albumán, amely a tervek szerint még ebben az évben a boltokba kerül.

Állatvédésért ötös

A PETA állatvédő szervezet minden évben megjutalmazza kedvenc sztárjait, akik valamilyen formában kiállnak az állatok védelméért. A múlt évi tevékenységéért Justin Bieber, Kesha és Lea Michele veheti át a díjat. Justin Bieber tavaly részt vett a PETA kampányában, ahol többek között azzal szerezte meg az állatvédők elismerését, hogy a kisállatvásárlás helyett az örökbefogadást támogatja. Kesha a kanadai bébifókák lemészárlása ellen emelte fel a hangját, Lea Michele pedig a New York-i kocsilovakkal való rossz bánásmód ellen kampányolt.

A PETA véleményét figyelembe véve karókat is osztogatunk. A tavalyi év legutáltabb sztárja Janet Jackson, aki minden híresség közül a legtöbbször viselt állati alapanyagokból készült ruhákat és kiegészítőket, Rihanna, amiért strucctollakkal díszítette magát, és az Olsen ikrek a krokodilbőr táskákért.

A legbőségesebb pénzkaszálásért

Ötös a legjobb előadónak

Az MTV Katy Perryt kiáltotta ki az elmúlt év legjobb előadójának. Az amerikai énekesnő a toplisták első helyén landolt slágereivel érdemelte ki ezt a megtisztelést. Katy éves teljesítményét az MTV zenei programfelelőse, Michael Jackson Bad-jéhez hasonlította, hiszen azóta sem jelent meg olyan album, amelyen öt első helyezett toplistás dal is található. A Teenage Dream album című dala mellett a California Girls, az E.T., a Firework és a Last Friday Night is listavezető lett, így egész évben érezni lehetett Katy Perry jelenlétét a popkultúrában. A döntés viszont egyáltalán nem volt egybehangzó, a csatorna belső szakértőinek éles vitáját követően szorította le Adele-t az első helyről. A brit énekesnő Rolling In The Deep című dala viszont itt is a legjobb lett. Őt követte Nicki Minaj Super Bass és Rihanna We Found Love-ja.

A legjobb elektronikus zenei előadónak

Az MTV megnevezte az elmúlt év legjobb elektronikus zenei előadóját is, és ezt a címet a legnagyobb meglepetésre Skrillex orozta el a világ első számú lemezlovasa, David Guetta orra elől. Skrillex – akinek valódi neve Sonny Moore – a zenéjét a dubstep, az electro és a glitch kombinációjának tartja. Az elektronikus tánczene kategóriáját egyébként az MTV azért hozta létre, hogy így tiszteljen fiatal nézői egyik legkedveltebb műfaja előtt.

Lady Gaga lett a legjobban kereső női előadó 2011-ben. Az énekesnő az elmúlt évben több mint kilencven millió dollárt vágatott zsebre. Nem mellékes, hogy ezzel kétszer annyit keresett, mint Taylor Swift country-csillag, aki a második helyen végzett a múlt évben összegyűjtött, megközelítőleg negyvenöt millió dolláros vagyonával. Ő pedig épphogy megelőzte Katy Perryt, aki negyvennégy milliót kaszált az elmúlt évben.

Lady Gaga azért is tudott a csúcson végezni, mert „több lábon áll”. Ahogyan Taylor Swift is, aki a második helyet jelentő pénzüsszeget legutóbbi lemezének, a Speak Now eladásaiból szerezte, nevét adta egy parfümmárkához, de más üzletekbe is bekapcsolódott. Ez jellemző Katy Perryre is.

Beyoncé 2011-es bevételeit harmincöt millió dollárra becsülik, leginkább azért, mert az idei menetrendjét elég lazára sikerült összeállítani. Legújabb, 4 című albumának eladási, részvétele a divatvilágban és két parfümjé pedig a negyedik helyre juttatta őt. Az ötödik helyen Rihanna végzett, aki huszonkilenc millió dollárt szedett össze ötödik albumának, a Loudnak az eladásaiból, és beszállt egy kozmetikai vállalatba is. A listát összeállítók egyébként az előadók adózás előtti jövedelmét vizsgálták, a lemezadástól kezdve az interjúkon és a támogatói pénzeket át, a zenei jogdíjakig.

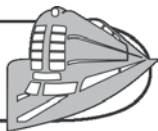
A top 10 további helyezettei: Pink, Carrie Underwood, Celine Dion, Adele, míg a tizedik helyet Britney Spears és Alicia Keys osztja.

Ötös a legjobb évért

Kétségtelen, hogy 2011 Neil Diamond éve volt. Az amerikai énekes-dalszövegíró elmondása szerint több mint négy évtizedes tapasztalattal a háta mögött, ha egyedül marad a stúdióban, még mindig azon töpreng, hogy vajon ki fogja meghallgatni a dalait. A válasz: szinte mindenki. Legalábbis ezt bizonyítja az elmúlt év sikere. Neil Diamondot az idén beiktatták a Rock and Roll hírességeinek csarnokába, Kennedy Center elismerést kapott, amelyet a washingtoni Fehér Házban vehetett át, miközben kezét rázott Obama elnökkel, tizenharmadszor jelölték Grammy-díjra, és megjelentette teljes, negyvenéves karrierjét átölelő legnépszerűbb dalait tartalmazó albumát is.

Ha bárki is azt gondolná, hogy mindez megnyugvással és elégedettséggel tölti el az immár hetvenéves Diamondot, téved, mert a sztár nem érzi úgy, hogy pihennie kellene. Az idei évre kezdetnek észak-amerikai turnét tervez, de azt is bejelentette, hogy feleségül veszi kedvesét, Katie McNeilt. Azt még nem tudni, hogy az új év hogyan sikerült neki, de azt már kijelentette, hogy számára 2011 jobb volt, mint eddig bármelyik év.

Összeállította: L. M.

Elsinore, Dánia

Koppenhágától északra egy tengerre néző hegyfokon hatalmas erőd áll. Súlyos, zömök falai drámai kontrasztot alkotnak szép, kecses vörösréz borítású tornyosíksakjaival. A Kronborg várkastély századokon át királyi rezidencia, helyőrség, börtön volt, ma múzeum. Hírnevét legendák két főszereplőjének köszönheti: az egyik Hamlet dán királyfi, a másik Holger, a Dán. Hamletet Shakespeare drámája tette halhatatlanná; az eredeti Helsingør angolos változatában, ám a Helsingør név tulajdonképpen csak a várkas-

„Van Dániában egy régi várkastély... és pincéjében lent a mélyben... ott ül Holger; a Dán... Álmaiban mindent meglát, ami Dánia-szerte történik.”

(Hans Christian Andersen Holger, a Dán című művéből)

tély alatti városé. Ma már világszerte ismerik Hamlet Elsinore-ját.

Holger, a másik dán hős, aki Kronborgba csábítja a látogatókat, Nagy Károly (742–814) tizenkét lovagja közül az egyik volt. „Alvó hős”,

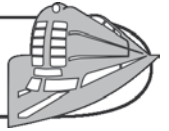
akárcsak a brit Arthur király, azt tartják róla, hogy mindaddig pihen a föld alatt, amíg országát veszély nem fenyegeti, de akkor majd felkel, hogy megvédjé hazáját.

Hamlet története inkább régi skandináv, mint sajátosan dán legenda. Királyfi volt, aki örültnek tette magát, miközben bosszút forralt a mostohaapja, a király ellen, mert az megölte apját, feleségül vette anyját, és bitorolta a trónját. A legrégebb írásos változat a 12. századi dán történész, Saxo Grammaticus műve. Jyllandban játszódó történelmi eseményként tárgyalja, melynek „Amleth” nevű hőse visszanyeri királyságát, és majd később egy csatában hal meg.

Az Erzsébet kori Angliában Saxo története francia változat közvetítésével vált ismertté, mely homályosan, Dániába teszi a színhelyet. Az akkori angolok számára Elsinore volt ott a legismertebb, ahol 1585-ben új várkastély építését fejezték be; nem meglepő tehát, hogy 15 évvel később Shakespeare azt választotta Hamlet című színművének helyéül.

A középkorban sivár és lakatlan volt az a kis földnyelv, amelyen az épület fehér homokkő falai emelkednek. A Dánia és Svédország közötti legszűkebb tengerszorosnál építtette fel a két ország és Norvégia királya, Pomerániai

Erik az 1420-as években Kronborg fellegvárát. Az erődítés segítségével tartotta ellenőrzés alatt a Balti-tengeren és onnan áthaladó hajókat, kieroszakolva a tengerszoros vámjának befizetését. Jó száz évvel később a Svédországgal hadban álló II. Frigyesnek biztosítania kellett a tengerszoros felügyeletét, és 1574-ben megkezdte Kronborg újjáalakítását. Új nevet is adott az épületnek, amely ezután Kronborg – Korona erőd – lett.

A kizárólag a tengerszoros vámjaiból felépített Kronborg a legszebb északi reneszánsz várkastély, katonai helyőrség és fejedelmi lakóhely volt vörösréz lemezzel fedett toronysíkjával. Kazettás mennyezetű, festett faburkolatú termeiben a faliszőnyegek száznál is több dán királyt ábrázoltak, akik részben valóságos személyek, részben legendák szereplői voltak. Ebben a várkastélyban vette át Frigyes I. Erzsébet küldötteitől a térdszalagrendet, itt töltötte mézesheteit leánya, Anna, a skóciai VI. Jakabbal, aki később I. Jakab néven Anglia királya lett.

Az Erzsébet kori emberekre talán nem annyira a várkastély pompája hatott, mint a nagy bronzágyúk, amelyekkel a hajókat megállásra kényszerítették, hogy a gyűlölt vámot befizessék. Az angol tengerészek is jól ismerték az elsinore-i ágyúk kellemetlen látványát.

Shakespeare drámájában a félelmetes erődnek számító, nagy reneszánsz palota Elsinore, melyet sziklacsúcsra helyez (Hamlet, I. felvonás, IV. jelenet). Ismernie kellett pedig a valóságos helyszínt, hiszen olyan színészekkel dolgozott, akik a kronborgi udvarban is játszottak. Ám a drámaírói képzelet átalakította a várkastélyt és Saxo legendáját. Sötét politikai ügylet játszódik le – reneszánsz módra – a folyosókon, termekben és a lóréses tetőoromzatoknál.

A XVIII. század végétől megindultak a külföldi látogatók; főleg angolok és németek akarták látni a Shakespeare képzeletben született Elsinore-t. Egyeseknek csalódást okoz-

ott, hogy az 1629-es tűzvész után IV. Krisztián a csaknem teljesen kiégett belsőket nem az eredeti állapotnak megfelelően állította helyre. Az 1658-tól 1660-ig tartó svéd megszállás is hatalmas károkat okozott. Az új Kronborg csaknem olyan volt, mint a régi, de valószínűleg hiányzott belőle Hamlet Elsinore-jának hangulata.

A 18. század végén „allegorikus” kertekkel akarták helyettesíteni az elveszített romantikát. Elvándorolhattak a látogatók a Mennyei Királysághoz, és útközben láthatták a Remetekunyhót, valamint a törött oszloppal megjelölt, színlelt sírt. A kertet 1805-től a „Hamlet sírja”, a sírt a „Hamlet sírja” névvel illették.

Az utóbbit a turisták hamarosan valóságos temetkezési helynek tartották, és 1857-ben egy vállalkozó szellemű dán engedélyt szerzett, hogy „a legendának megfelelően rendezze el Hamlet sírját”. Máshová helyezte a törött oszlopot, és 32 shillingért kezdte el mutogatni!

Elsinore-ban nincs már Hamlet-síremlék, a látogatók azért jönnek el, hogy megnézzék a szép, vörösréz lemezes tetőjű várkastélyt és a kedves város régi házakkal szegélyezett macskaköves utcáit. Ám a várkastély tenger felőli látványa most is fel tudja idézni Shakespeare Elsinore-ját, a pompás épületben rejtőző gyilkosságokat és cselszöveket.

Kronborg látképe egy 1696 körül készült metszeten. A szárazföldi oldalon hatékony védelmi rendszerrel erősítették meg V. Krisztián idején (1670–1699)

Légy a saját szerencséd kovácsa

A szerencsés ember sem úgy születik, ahogy mindig minden összejön neki: a bátorsága, a tettei is kellene hozzá. Most megtanulhatod, hogyan teheted szerencsésbé az életed!

Adj legalább egy kicsike esélyt!

A szerencsés ember mindig nyitott az új dolgokra, még akkor is, ha megvan benne az egészséges félsz. Ha sohasem bújsz ki a váradból, talán biztonságban érzed magad, de a szerencse elmegy majd melletted. Kockáztass, és meglátod, hamar megtérül!

Tartsd magad szerencsésnek!

Fontos a hozzáállásod, és bíznod kell a szerencsédben! Bármibe is kezdesz, mindig képzelj magad a szerencse fiának. Ha például randira méész, képzelj el, amint nyugodtan és csábosan lépkedsz. Felelés előtt játszd el magadban, hogyan nyűgözöd le a tanárodat. Sokkal természetesebb lesz számodra a siker, ha bátran szembenézel a feladatokkal!

Mindenkire úgy nézz, mint a szerencséd kovácsára!

Ha úgy méész el egy partira, hogy kíváncsian szemléled, kivel hoz össze a sors, nagy valószínűséggel össze is hoz valakivel, hiszen az emberek megérik a feléjük áramló nyitottságot és az érdeklődést. Keress közös nevezőket! Talán még egy ingyen koncertjegyre is szert tehetsz, ha kiderül, újdonsült ismerősödnek épp van egy jegye arra a koncertre, amire szívesen elmennél!

Hagyd abba az álmodozást!

Butaság várni, hogy tiéd legyen a lottóötös, mert ez tényleg csak a vakszerencsén múlik. De a rossz beidegződéseken, a sok „én úgyse” kezdetű mondaton bizony te tudsz változtatni. Ha például minden reggel úgy indulsz el otthonról, hogy úgyse fogod elérni a buszt, akkor bizony nem is fogod. Ám ha úgy készülsz, hogy öt perccel hamarabb fogsz indulni, egész biztosan eléred.

A félig teli nem azt jelenti, hogy félig üres

A „szerencsés” emberek mind rendkívül rugalmasak. Nem merengenek folyton a múlton, hanem inkább előretekintenek, optimistán várják a jövőt, és éppen ezért pozitív dolgokat is vonzanak be. Soha nem azt nézik, milyen sorscsapás volt a balesetük, hanem azt, mekkora szerencse, hogy élve megúszták. Ha reggelente elképzeled, hogy minden, amibe belekezel, sikerülni fog – egészen onnantól, hogy beleférsz a ruhába, odáig, hogy lesz ülőhelyed a buszban –, előcsalogathatod szerencsédet a rejtekéről.

Mutasd a könyved, megmondom, ki vagy!

Tettél már le úgy egy regényt, hogy azt érezted, ez szinte rólad és neked szolt? Szeretnéd megtudni, mit árul el a könyvek stílusa és tartalma arról, aki olvassa? Ezúttal megtudhatod, általánosságban mi jellemző azokra, akik rajonganak például a krimik vagy a romantika iránt.

Romantikus regények

Ha ilyen típusú könyvből több tízet átrágtál már, akkor biztosan tele vagy érzelmekkel és vágyakkal. Egy örök álmodozó vagy, aki a realitást néha figyelmen kívül hagyja. A nagy, szenvedélyes szerelmet keresed.

Rejtélyek nyomában

Bújod a fáraókról, a maya piramisok titkáról, a legendás, elsüllyedt világokról szóló könyveket? Lehet, hogy azért érdekelnek a titkok, mert te is rejtegetsz valamit a világ elől? Biztosan igazi kutatószellem vagy, addig nem nyugszol, amíg ki nem derítéd az igazságot.

Történelmi könyvek

Hadvezérek hódításai, önéletrajzi könyvek a gyengéid? Te szeretsz elmerülni a múlt világában. Saját elveid szerint élsz, alapve-

tően racionális beállítottságú vagy, akinek elsődlegesen a tények a fontosak. Nehezen lehet téged érzelmileg befolyásolni, csakis észérvekkel vagy meggyőzőhető.

Krimi

Az ilyen műfajú könyvekben a rettegést és az izgalmat keresed, és lenyűgöznek téged a szellemi kihívást jelentő bűnügyi vagy igazságot kutató esetek. Alapvetően bátorság jellemző, és szereted a megoldhatatlannak tűnő kihívásokat. Nemcsak olvasás közben, máskor is szereted érezni a nyomást és a feszültséget.

Ezotéria

Ha az ezotérikus témájú könyvek kötnék le igazán, akkor érzékeny lelkű vagy. Azért olvasol ilyen könyveket, mert szeretnéd megérteni az emberi sorsok mozgatórugóit? Lehetséges, hogy igen. Ha szinte csak ilyen témájú könyveket olvasol, az élet számodra egy nagy önismereti kaland.

Ha megfigyeled a barátaidat vagy a családtagjaidat, hogy milyen könyveket olvasnak, lehetséges, hogy ezen általános megállapítás közül néhány igaz rájuk. Egy biztos: olvasni jó, olvasni hasznos és olvasni kell. Akárcsak a zene vagy a tánc, egy jó könyv is lehet pezsdítő vagy gyógyító hatással a lelkünkre.

Valami gyors megoldásra lenne szükséged, de képtelen vagy új ötlettel előállni? Ne stresszelj, néhány egyszerű trükkel felébersztheted a kreativitásodat.

Zuhanyozz!

Órák óta töröd a fejed egy kérdésen, és még mindig nem jutott eszedbe a megoldás? Menj el zuhanyozni! Kutatások is bizonyítják, hogy a legtöbb embernek fürdés közben születnek a legjobb, legkreatívabb ötletei. Hogy miért? A zuhanyzás és fürdés olyan, mint a meditálás. Segít ellazulni és befelé figyelni.

Várd meg, amíg kifáradsz!

Bár ez egyszerűen hihetetlennek tűnik, de az agyad akkor áll elő a legjobb ötleteivel, amikor fáradt és kimerült vagy, és nem amikor vág az eszed, mint a borotva. Ennek oka az, hogy a kreatív ötletek akkor születnek, ha hagyod a gondolataidat elkalandozni. Amikor a legfrissebb vagy, pipáld ki a fontos teendőidet, majd ebéd után hagyd magadnak időt a kreativitásra! Hasznos továbbá, ha az ágyad mellett tartasz egy füzetet, hiszen elalvás előtt és a felkelést követően, félálomban, is remek gondolataid támadhatnak.

Olvass abszurd szöveget!

Ha szeretnéd valamivel gyorsan felfrissíteni a kreativitásodat, végy elő egy abszurd szöveget, mint például az Alice Csoda-

országban című mesét. Kutatások szerint az abszurditás mögött rejlő tartalom felismeréséhez olyan agyi képesség kell, amely elengedhetetlen az adatok rendszerezéséhez, az események mögötti rejtett tartalom felismeréséhez.

Képzeld azt, hogy másol vagy!

Egy nemrég végzett vizsgálatból kiderül, hogy az emberek sokkal könnyebben oldják meg gondjaikat, ha azt képzelik, hogy egy ismeretlen helyszínen vannak. Ezt a tudósok azzal magyarázzák, hogy így, bár csak gondolatban, de távolról tudod nézni a dilemmáidat, ami segít abban, hogy új szempontból vizsgálj meg a kérdést. Tehát, ha legközelebb nem jutsz dűlőre, csak képzelj magad a tengerpartra!

Szép bőr a hidegben is!

Télen több törődést érdemel a testünk, hiszen az időjárás ilyenkor tud igazán nyomot hagyni rajtunk. A körültekintő testápolásra legjobban a téli hónapokban kell odafigyelni, hiszen ebben az időben repedezhet ki a bőrünk, válhatnak cserepessé az ajkaink. A sál, sapka és kesztyű alapkellékek, de emellett a bőrápolást sem szabad elhanyagolni.

Arc

Az arcunk télen a legkritikusabb pontja testünknek, mivel ez a nagyon érzékeny terület érintkezik közvetlenül a hideg levegővel, és a legnagyobb időjárási viszontagságoknak van kitéve. A hőmérséklet-ingadozás miatt kiszáradhat, szárazzá válhat. Ezért érdemes nappali és éjszakai krémet együttesen alkalmazni, hogy még jobban megóvjuk arcunkat a hidegtől. Próbáld ki a bőrtípusodnál kicsivel zsírosabb krémet, hogy tovább táplálhass

a bőrödöt! Emellett pedig fontos, hogy minden este és reggel megmosd tiszta vízzel az arcod, hogy levegőhöz jusson.

Ajak

Az ajkunk a másik legjobban védendő testrészünk, amit a hideg szél nagyon ki tud szárítani. Figyeld oda, hogy ne nyalogasd, bármennyire is nehéz megállni, hiszen ez a megoldás csak ronthatja a helyzetet. Használj ajkakapoló balszamet vagy ajkakírt, ugyanis ezek a termékek belülről ápolják ajkaidat! Figyeld oda, hogy lehetőleg természetes alapanyagokból készületeket válassz, olyanokat, amelyek összetevői nem szárítják tovább a bőrt!

Kéz

Habár a kezünkön legtöbbször kesztyűt viselünk, a hőmérséklet-változás és a szél kiszáradhatja, ki-repedezhet rajta a bőrünk. Mivel itt is elég vékony a bőrréteg, tápanyagokban gazdag krémekre van szükség, hogy megfelelően hidratáljuk kezünket. A mandula- és olívaolajban, illetve E-vitaminban gazdag krémeket alkalmazd, hiszen ezekre az anyagokra nagy szüksége van a bőrünknek. Ne hagyd ki a körömödet és körömágyadat sem, mert ezek a területek is igénylik a törődést, érzékenyek a hideg időjárásra.

Csodálatos hajpántok

Egyél feltűnő és trendi egy csodálatos hajpánttal! 2012-ben az összes gyönyörű ruhád sikítani fog ezért az elegáns tartozékért, amelyet a legkedveltebb divatmárkák is becsempésztek a kollekciójukba. Ha szereted a szórakoztató kiegészítőket 2012-ben kiélheted irántuk való rajongásodat. Egy jól kiválasztott fejpánttal feldobhatod a megjelenésedet, lehetsz romantikus, nőies és tündérien csábító is. Gyönyörű és sokoldalú hajpántokat szerezhetsz be magadnak, és mivel ez most nagyon divatos és kedvelt kiegészítő, szinte bárhol vásárolhatsz egyet. A ruhaüzletektől egészen a piacokig mindenhol találhatsz kedvedre való darabot. A virágos minta és csillogó gyöngyök csak néhány a legfontosabb elemek közül, amik díszíthetik a hajpántodat vagy a csavart fejpántodat.

Attól függően válaszd ki a pántodat, hogy melyik stílus illik leginkább a személyiségedhez, és melyikkel tudnád legjobban megújítani a kinézetet. A kínálat nagyon gazdag. Vannak vékonyabb és egészen feltűnő, gigantikus virággal feldíszített hajpántok. Van fekete vagy világos árnyalatú, gyöngyökkel, kövekkel, tollal díszített darab is. Válassz te is az ízlésednek megfelelően. A visszafogottabb darabok a fejre simulnak, az extravagánsabbak, feltűnőbbek pedig egy nagyméretű virágot varázsolnak dísztű a hajadba. Ha romantikusabb, királylányosabb, visszafogott külsőt szeretnél, válaszd a kis köves hajpántokat vagy fejpántokat, ha pedig szeretsz kitétni és bevállalós vagy, válaszd az egyedibb darabokat!

A legjobb immunerősítő ételek

Atél még sokáig tarthat, s nem árt, ha tudod, mely ételekkel erősítheted az immunrendszered. Kamaszkorban különben is fontos a hirtelen fejlődésnek indult szervezet megfelelő vitaminokkal való ellátása, ezért fogyassz minél többet ezekből a szuperételekből!

1. Bodza

Régóta tudjuk, hogy a bodza hatásosan veszi fel a harcot a vírusok ellen a testben. Pár kisebb kutatás szerint sokkal egyszerűbben lábalnak ki az influenzából azok, akik bodzát fogyasztanak betegségük közben. A bodza nagyon gazdag antioxidánsokban, és ezáltal hatásosan harcol a gyulladások ellen.

2. Gomba

Ne utasítsd el a gombát, mint silány táplálékot – nagyon gazdag antioxidánsokban

és ásványi anyagokban. Az alacsony ásványianyag-tartalmat összefüggésbe hozták az influenzás megbetegedéssel. B-vitamint is találhatunk a gombákban, ami jelentős szerepet játszik az egészséges immunrendszer felépítésében.

3. Káposzta

Ez egy másik étel, ami immunerősítő glutationt tartalmaz. Rengeteg fajtája létezik – fehér, piros, kínai. Levesben és köretként is finom.

4. Mandula

A mandula segít az immunrendszerednek, emellett a stressz ellen is hatásos étel. Negyedcsésényi mandula az ajánlott napi E-vitamin mennyiség felét tartalmazza, ami szintén az immunrendszerednek tesz jót. Emellett riboflavint, niacint és B-vitamint is tartalmaz, ami segíti a stressz ellen való védekezést.

5. Grépfrut

A grépefrútban jó adag C-vitamint találhatunk, amiből ha eleget fogyasztasz, segít megelőzni az influenzát és a megfázást. Ha nem szereted a grépefrútot, fogyassz helyette narancsot!

6. Alacsony zsírtartalmú joghurt

Naponta egy csésze joghurt segít elkerülni a megfázást. Egyes kutatók szerint sokat segít a betegségek elleni harcban, emellett D-vitamint is tartalmaz, ami szintén segít a megfázás és az influenza kivédésében.

7. Fokhagyma

Már az őseink is alkalmazták, még ha nem is tudták, hogy miért is gyógyít ennyire. Ma már tudjuk, hogy magas antioxidáns-tartalma segíti a szervezetünk immunrendszerét.

8. Spenót

A szuperételként is emlegetett spenót tápanyagokban gazdag, és segít megújítani a testedet. Emellett sok rost és antioxidáns is van benne, mint például a C-vitamin. Akkor a leghatásosabb, ha nyersen vagy kevésbé megfőzve fogyasztod.

9. Tea

Fekete vagy zöld? Mindkettőben betegségek ellen harcoló polifenolok és flavonoidok vannak. Emellett koffeintartalmuk miatt még a suliban is jobban teljesíthetsz.

10. Brokkoli

Egyszerű megtalálni a zöldségesnél, és minden fogásban finom, ezenkívül az immunrendszeredet is védi. Sok vitamint találhatsz benne: A-, C-vitamint, glutationt.

Szuper téli almás finomság

Amikor kint hideg van, fúj a szél, s mindenféle csapadékot hord magával, alig várjuk, hogy végre beérjünk a meleg lakásba. Ilyenkor különösen jólesnek az almás finomságok. Íme egy fantasztikus recept!

Bundás alma

Hozzávalók: fél liter tej, 1 evőkanál cukor, 2 dkg élesztő, 1 tojás, só, liszt, 2 alma, fahéjas porcukor.

Elkészítés: Tedd a cukrot a tejbe, s morzsold bele az élesztőt. Add hozzá a tojást, egy csipetnyi sót, s pont annyi lisztet, hogy elég sűrű palacsintatésztát kapj. Várd meg, amíg kb. a kétszeresére kel. Távolítsd el az almák magházát, s vágd őket csinos karikákra. Mártsd a tésztába az almaszeleteket, s forró olajban süsd meg mindkét oldalát. Ha elkészült, hintsd rá a porcukrot, s már kész is!

Készíts játékokat a madaradnak!

Játék zsetonok

A madarak szuperül érzik magukat, amikor műanyag zsetonokkal játszanak. Kifeszíthetjük őket egy kötéltre, így lógó játékokat kapunk, de lábjátékoknak is lehet használni. Ők felveszik, körbegurítják, feldobják a levegőbe, és csipkedik. Mivel a zsetonok nagyon vékonyak is lehetnek, ezért mindig szemmel kell tartani a kedvenced, amikor ezekkel játszik. Az erősen csípő madarak megfulladhatnak, ha lecsipnek egy kis darabot a zsetonból. Szóval mindenképp cseréld ki a zsetont, ha észreveszed, hogy kopott vagy repedt.

Papír

Úgy tűnhet, hogy a papír egy unalmas választás madárjátéknak, de sok madár örül, ha a napját egy papírrjáték tépkedésével tölthe-

ZSIBONGÓ

ti. Használj üres papírt, amin nincs festék. Vághatsz ki formákat a madaradnak, hogy tépkedje, akassz papírcsíkokat kívülre és belülre a madarad kalitkájának rácsaira, vagy egyszerűen csak gyúrd össze egy labdába, és hagyd, hogy játsszon a kedvenced.

Jégkrémpálcikák

Sok madár örül, ha kap egy jégkrémpálcikát, hogy csipkedhesse. A pálcica több, mint egy jó játék, ez egy nagyon jó módszer, hogy a madár edzze a csőr- és állkapocsizmait. Bizonyosodj meg róla, hogy bármely jégkrémpálcika, amit a madaradnak adsz, meg van tisztítva és szárítva, a kopott vagy törött végű pálcikát távolítsd el – a madaradnak is fáj a szálla!

Levedlett tollak

Az egyik legjobb dolog, amivel játszhat egy madár, az teljesen ingyen van, együtt jár a kedvenceddel – ezek a levedlett tollak! A vadon élő madarak a természetes tollázkodási szokásaikat a csapatukon belül naponta gyakorolják, tehát nem meglepő, hogy a tollas játékok csodálatosan kiegészítik a madárjátékipart. Csináld meg magad úgy, hogy megőrzöd a madarad néhány kihullott tollát, és kösd össze őket a végüknél egy darab pamutmadzaggal. Akaszd fel a madarad ketrecében, hogy biztosíts neki egy „barátot”, akivel tollázkodhat. Meghálálja az erőfeszítéseidet!

Tudtad-e?

Furcsaságok az emberi testről

Testünk legtöbb funkcióját magától értetődőnek vesszük, pedig ha alaposabban megvizsgáljuk, az emberi szervezet számtalan érdekességet tartogat.

- Minden ezredik csecsemő foggal születik.
- Az ember hamarabb halna meg alvászhiányban, mint az éhezésben – utóbbi akár hetekig is eltarthat.
- Az ember kromoszómaszáma 46, a borsóé 14, a homáré 200.
- Az emberi testben kb. 96 000 km hosszú érhalózat van.
- Ha nem lenne gyomornyalkahártya, a gyomrunk felemésztené saját magát.
- Egy ember élete során 22 kilogramm bőrt veszít el.

- Egy kézfogással több baktérium cserél gazdát, mint egy csókkal.
- Az emberi szív százezret ver naponta.

– A pattanásosság inkább a fiúkra jellemző (három a kettőhöz az aránya).

– Az emberi DNS 94 százalékban egyezik meg a csimpánzéval, és 70 százalékban a meztelen csigáéval.

– A magzatok a hangos rockzenére rugdosással válaszolnak.

– Minden huszadik embernek van plusz egy bordája, és ezek legtöbbször férfiak.

– Születésünkkor 300 csontunk van, de mire felnövünk, már csak 206. A különbség abból adódik, hogy bizonyos csontok összenőnek.

– Egy átlagos embernek kb. százezer szőrszál van a fején.

– Ha szemünkkel nézünk egy tárgyat, az retinánkon fejjel lefelé jelenik meg, de agyunk automatikusan korrigálja a képet, így azt a helyes pozícióban észleljük.

– Az emberi testben található legkevényebb anyag a fogzománc.

– Veséink naponta háromszor szűrnek át a vérünket.

– A magzati lét első hetében nincs különbség férfi és nő közt.

– Az ember élete során több mint 25 milliószor hajlítja be és nyújtja ki az ujjait.

– Az amerikai felnőtt lakosság 60 százaléka fogszuvasodás miatt veszíti el a jobb felső zápfogát.

Újrahasznosítva

Karkötő palackból

Ha szeretsz újrahasznosítani, és nem fordítasz háttal egy kis ügyeskedésnek, készítsd el a következő mutatós karkötőt.

1. Hozzávalók: műanyag palack, valamilyen anyag a karkötőre, olló, ragasztó.

2. Először vágj ki akkora darabot a palackból, amekkorára szükséged lesz. Értelemszerűen ne a hepehupás részét akard megnyírni.

3. Vágj ki egy akkora darabot az anyagból, ami jó lesz a karkötőre.

4. Ragasztózd be a műanyag felületét kívül-belül.

5. Vond be a méretre vágott anyaggal a ragasztós felületet, majd hagyd megszáradni.

Máris készen van az egyedi karkötőd!

Csiszta mókus négy élete

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy erdő, a nagy erdő sarkában volt egy nagy fa, a nagy fában volt egy odú, ott éledgett Csiszta mókus.

Fényes volt a bundája, ami nem is csoda, hiszen állandóan tisztogatta, ezért is hívták Csiszta mókusnak, ami azt jelenti, hogy tiszta, de mivel egy kicsit selypített, mindig csisztának mondta, ezért ragadt rá ez a név. Egy nap Csiszta mókus egyedül maradt az odúban, a testvérei és a szülei már elindultak az erdőbe mogorót, fenyőtobozt s egyéb finom mókuscsemegét keresni. Csiszta mókus utánuk kiáltott, hogy mindjárt megyek én is, csak előbb még megtisztogatom a bundámat.

Ahogy tisztogatta, meg fényesítette a bundáját, egyszer csak nagy vihar támadt! Zúgott a szél, hullt az eső, a fák hajlongtak, recsegtek-ropogtak, az esőcseppek kopogtak a leveleken. Dörgött az ég és hatalmas villámok csapkodtak a felhőkből. Csiszta mókus remegve kuksolt az odú mélyén, az orrát se merte kidugni, a fülét is befogta, a szemét is becsukta. Egy hatalmas villám belescapott a fába! A fa kigyulladt, égett füstölögve. A füst beömlött az odúba, Csiszta mókus fuldokolva köhögött. „Ennek fele se tréfa! – gondolta. – Ebben a füstben meg lehet fulladni!”

Szédült a feje, émelgett a gyomra, a tüdeje feszülve kínlódott a füsttől, vagyis nagyon rosszul érezte magát. A nagy hőségben kezdett kiszáradni a bőre, meg a torka is. „Menekülj, Csiszta mókus! Menekülj a friss levegőre!” – bízta magát, és kimászott az odúból. A fa törzse parázslott, égette a talpát, amíg lebodolozott a fáról. A földet forró hamu lepte el, úgrynál futott kifelé az erdőből. Mikor kiért a leégett erdőből, leült pihenni egy pici csermely partjára. A csermelyben halkan csobogott a víz, Csiszta mókus száraz torokkal nagyokat nyelve rájött, hogy szomjas. Lehasalt a csermely vizére, és nagy kortyokban itta a hús, tiszta vizet. „Ez jólesett!” – sóhajtott fel elégedetten. Majd rájött, hogy éhes, ami nem is csoda, a nagy tűzben és menekülésben elmaradt a reggeli!

Fürkész szemmel kutatgatott a nagy fűben valami enniváló után. Ide lépett, oda ugrott, de nem talált semmi mókusnak valót. „Nem baj!” – gondolta. – Ha nincs mogoró, meg toboz sincs, keresek valami mást!” – Kotorászott a földön, s talált is egy piros bogyót. Megszagolta, megízlelte egy picit beleharapva, majd megállapította, hogy egészen jó íze van, és bekapta a piros bogyót. Tovább kutatott, és talált egy fehér gyökeret. „Hm. Ezt is kiprobálom!” – mondta, és beleharapott a fehér gyökérbe. A gyökér keserű volt, Csiszta mókus kiköpte. „Ez nem jó! Keserű.” Ahogy

így kutatgatott, meg ízlelgetett, meg kóstolgatott, elért egy rét szélére. A rét szélén állt egy kis ház. Csiszta mókus kíváncsian nézte: vajon ki lakik benne? „Legjobb lesz, ha óvatosan megközelítem. Azután meg óvatosan bekukkantok.” Így is tett, óvatosan megközelítette a házikót, és óvatosan bekukkantott az ajtón. Elámult a csodálkozástól, mert a házikóban középen ült egy nagy kalapú ember, körülötte meg egy szarka, egy nyuszi és egy sün volt! A nagy kalapú ember mosolyogva szólalt meg.

– Gyere be, gyere be bátran!

Csiszta mókus belépett a házba, majd tétován megkérdezte.

– Te ki vagy?

– Én vagyok a gyógyító ember! – hangzott a válasz. – Ők pedig a betegeim és barátaim: a szarka, a nyúl, a sün.

Csiszta mókus most látta, hogy a szarkának lóg egy kicsit a szárnya, a nyuszinak merev az egyik lába, és a süninek meg van dagadva az orra.

– Látom – motyogta Csiszta mókus. – Ő a szarka, ő a nyuszi, ő a sün! Majd félénken megkérdezte a nagy kalapos embert.

– És én ki vagyok? Mondd meg, ha olyan okos vagy!

A nagy kalapos ember mosolyogva bólogtatott.

– Megmondom. Nagyon fontos, hogy mindenki tudja magáról, hogy kicsoda! Nagyon fontos! Mert ha már tudja magáról, hogy kicsoda, akkor megtalálja a helyét a világban. És aki megtalálja a helyét a világban, az megtalálja az örömet is, vagyis boldog lesz!

Csiszta mókus kicsit türelmetlenül vágott közbe.

– Mondd meg gyorsan, hogy ki vagyok!

A nagy kalapú ember összehúzta a szemét.

– Mondom, mondom. Ahogy így elnézlek, te egy ijedt mókus gyerek vagy! Mintha valami nagy veszedelemből menekültél volna! És mintha egy kicsit kificamadott volna a lábad! Semmi baj, mindjárt meggyógyítom. Gyere közelebb, ne félj!

Csiszta mókus közelebb ment. A gyógyító ember egy fehér kendővel bebugyolálta Csiszta mókus megrándult lábát.

– Így ni! Ez majd jól megfogja, és melegen tartja. Most pedig egyél egy kis finom mogorót. Szereted a mogorót, ugye?

Csiszta mókus szaporán bólogtatott, hogy nagyon szereti a mogorót! A kalapos ember egy kis kosárkában adott neki mogorót. Csiszta mókus vígan elropogtatta.

A szarka kíváncsian figyelte a fényes szemével.

– Honnan menekültél?

– Az erdőből, a tűzből! – mondta Csiszta mókus két ropogatás közben.

– Jaj! – riadozott a nyuszi.

– Milyen volt a tűz?

– Forró. Meg füstös, meg kormos – felelt Csiszta mókus.

– És nem féltél? – kérdezte a sün.

– De! Nagyon féltém – ismerte be Csiszta mókus.

– És mit csináltál? – faggatta a sün.

– Féltém. Futottam. Közben köhögtem.

Csiszta mókus mosolyogva nézett rájuk.

– De most már nem félek. Meg nem futok. Meg nem köhögök. Mert itt vagyok közöttek! És azt is tudom, hogy ki vagyok! És azt is tudom, hogy nem vagyok egyedül. És ez nagyon jó!

Vidáman összenevettek, mint a régi jó barátok! A kalapos ember elégedetten nézte a kis társaságot, nagyon jól tudta, hogy a nevetés, a vidámság a gyógyulás biztos jele! Mert aki nevet, az már kevesebbet gondol a betegsége, s aki kevesebbet gondol a betegsége, az már félig meg is gyógyult! Hangosan így szólt.

– Most pedig mindenki keresse meg a helyét, ahol majd aludni fog! Én elmegyek egy kis időre.

Ahogy elment a kalapos ember, Csiszta mókus körülnézett a házikóban. Meglátott egy lapos fűzfakosarat. Odament s így szólt.

– Ez pont jó lesz! Ez lesz a hálólhelyem.

Mérges tüsszögést hallott a háta mögül.

– Nem jó! Ez nem a te helyed. Ez az én helyem – mondta tüsszögve a nyuszi.

– Én voltam itt előbb, és én választottam előbb.

Csiszta mókus barátságosan nézett vissza.

– Ha tied, akkor a tied. Keresek másik helyet.

Keresett, kutatott s talált egy régi szalmakalapot.

– Ez pont jó lesz! – mondta. – Ez lesz a hálólhelyem. Mérges cserregést hallott a háta mögül.

– Nem jó! Ez az én helyem!

A szarka cserregett, és gyorsan beleült a szalmakalapba.

Csiszta mókus a fejét ingatva mondta.

– Ha te helyed, akkor a te helyed. Keresek másikat.

Keresett, kutatott s talált is egy papírral tele dobozt.

– Ez pont jó lesz! – mondta. – Jó puha.

Mérges szuszogást hallott a háta mögül.

– Nem jó! Ez a puha az enyém! – mondta a sün szuszogva, s gyorsan bemászott a dobozba.

– Hát akkor én hol aludjak? – sóhajtott fel bánatosan Csiszta mókus.

Nézte a nyuszi a fűzfakosárból, nézte a szarka a szalmakalapból, nézte a sün a dobozból. Először a nyuszi szólalt meg.

– Tényleg, hol aludjon? Mindenkinek van helye, csak neki nincs!

– Húzd ki a szekrényfiókot! – javasolta a szarka.

– Gyere, odaadom a fele papírt! Béleld ki a fiókot – mondta a sün.

Csiszta mókus újra vidám lett, a bánatot mintha elfújták volna! De hiszen őt itt szeretik! És mindenki segíteni akar!

– Köszönöm! – suttogta. – A fiók nagyon jó hely lesz! És egyedül az enyém! És olyan mint egy odú.

– És magadra is húzhatod, illetve tolhatod, ha egyedül akarsz lenni! – rikkantotta a szarka.

Egymásra mosolyogtak s lassan elaludtak. Csend lett, csak a szuszogás, makogás, cserregés hallatszott. Így éltek, éldegéltek a kis házban, barátságosan, szeretetben! Mindenkinek megvolt a helye, de azt is érezték, hogy a házikó a közös helyük, vagyis mindenkié! A gyógyító ember elégedetten figyelte őket, ahogy segítették egymást a mozgásban, a gyógyulásban. A nyuszi és Csiszta mókus a szarkát tanítgatta repülni. Mégpedig úgy, hogy a nyuszi felült a székére, Csiszta mókus meg a földről felnyújtotta neki a szarkát. A nyuszi meg feltette az asztalra.

– Hajrá! Most repülj! – bíztatták.

A szarka billegve lerepült az asztalról a földre.

– Tudok repülni! – cserregte büszkén.

– És az én lábam is erősödik közben! – makogta a nyúl.

– Meg az enyém is erősödik! – hancegett Csiszta mókus. – Olyan erős, mint a vas!

– Meg mindnyájan szívjuk a jó levegőt! – vi-gyorgott a sün.

Kacagva, nevetve mondogatták, hogy mi minden jót lehet még csinálni a jó levegővel. Olyan volt, mintha egy új játékot találtak volna ki.

– Ne füstöt szívj, jó levegőt! – kezdte újra a sün.

MESÉLGETŐ

– A füst mérgezi a tüdőt! – mondta a nyúl.
– Aki mozog, már nem beteg! – cserregte a szarka.

– Egészséges minden gyerek! – fejezte be Csiszta mókus.

Mikor a végére értek, csodálkozva néztek egymásra.

– Ez olyan, mint egy vers! – jelentette ki a nyúl.

– Milyen vers? – kérdezte a szarka.

– Gyógyító vers! – mondta bölcsen a sün.

Telt az idő, múlt az idő, minden reggel elszavalták a gyógyító verset s talán ezért, de mindnyájan teljesen meggyógyultak. A szarka tudott repülni, a nyuszi ugrálni, Csiszta mókus fára mászni és a süneinek lelohadt a dagadt orra!

Ám egy reggel történt valami, nagyon rossz történt! A gyógyító ember elment hazulról, járta az utat, figyelte, hogy hol van beteg állat. Alighogy elment, két gonosz képű, szakállas tolvaj lopakodott a házhoz. Benéztek az ablakon, s látták, hogy nincs otthon a kalapos. Csúnyán röhögve besurrantak az ajtón. Csiszta mókus fel sem tudott ocsúdni, mikor gyorsan elkapták, s beledugták egy ládába. Ugyanilyen gyorsan megfogták a szarkát, a nyuszit és a sünit is, és beledugták a ládába. Az egyik torzonborz lezárta a láda fedelét, s két oldalt fogva a ládát, elináltak.

A tolvajok háza egy bozótban volt, egy piszkos, elhanyagolt faház. A faházban kinyitották a ládát, de előbb jól bezárták az ajtót, s az állatok kimásztak. Rögtön megcsapta az orruk a bűz, az állott cigarettafüst, a ház tele volt csikkekkel, hamuval, porral és piszokkal. Mivel a tolvajok egyfolytában dohányoztak, fújták a füstöt, mint a gyárkemény! Most is ott lógott a szájukban a cigaretta, még a ruhájuk, de még a bőrük is büzlött a cigarettafüsttől.

– Hehe! – röhögött a soványabbik tolvaj.

– Kértek egy slukkot? Egy szippantást? Na?

És feléjük nyújtotta az égő cigarettát. Csiszta mókus rémülten hátrált, a többiek is az orrukát fintorgatták.

– Várj a cigivel, az idomítás később jön! – mondta a dagadt tolvaj.

– Először elmondom, hogy miért vagytok itt. Először is foglyok vagytok, vagyis rabok! És azért vagytok itt, mert művészeket faragunk belőletek. Mégpedig cigarettázó művészeket! Hehe! Az lesz ám a világszám! A cigaret-

tázó nyúl! A cigarettázó mókus! A cigiző sün! A cigiző szarka! Haha! Óriási produkció! El is kezdjük az idomítást. Elővett egy cigarettát, s rágyújtott.

– Tátsd ki a szád! – mondta Csiszta mókusnak.

Csiszta mókus a fejét rázta, hogy nem tátsa. A dagadt tolvaj gyorsan megfogta Csiszta mókus fejét, megszorította a füle tövéénél, mire az fájdalomában kitátotta a száját. A dagadt tolvaj gyorsan beledugta a cigarettát.

– Szívjad! – s megint megszorította a fejét.

Csiszta mókus fuldokolt a füsttől, köhögött, a szemébe könny szökött. A dagadt tolvaj legyintett.

– Majd holnap folytatjuk! Van idő. Gyerünk, nézzünk körül a faluban, hogy mit lehetne még lopni. S kimentek a faházból, és jól bezárták az ajtót. Csend volt, az állatok hallgatogáltak.

– Elmentek! – suttogta a szarka.

– Mi is menjünk! – könyörgött a sün.

– Szökjünk meg! – mondta a nyúl.

– Megszökünk! – jelentette ki Csiszta mókus.

– De hogyan szökünk meg? Bezárták az ajtót! – mondta szomorúan a sün.

Csiszta mókus körbejárt a szobában, de nem volt sehol egy nyílás, nem volt sehol egy lyuk! Megállt és diadalmasan mosolygott.

– Megvan! – rikkantotta. – Alagutat ásunk! Ott a fal tövében. Nekiláttak, ástak, kapartak, kotortak és lapátoltak, az alagút egyre hosszabb lett, s egyszer csak kint voltak a házból!

– Szabadok vagyunk! – kiáltott fel Csiszta mókus. És hatalmasakat lélegzett a friss levegőből. A többiek is követték, jól kiszellőztették a tüdejükből a cigarettafüstöt. Mikor már tele volt a tüdejük jó levegővel, megszólalt a nyúl.

– Hova menjünk?

– Az erdőbe! – mondta Csiszta mókus.

– Gyertek utánam, mutatom az utat!

Mentek, mentek, míg elértek az erdő szélére. Csiszta mókus örömmel nézte, hogy az erdő újra kiszellőzött!

– Itt vagyok! – suttogta. – Visszajöttem! Sok-sok tapasztalatot szereztem! Bár még mindig kicsi vagyok, de máris négy életem volt. Bizony! Először volt a tűz. Azután megtudtam, hogy ki vagyok. Azután voltam beteg. Azután fuldokoltam a füstben. De minden jó, ha a vége jó!

A többiek ámulva hallgatták Csiszta mókust.

– Nahát! Micsoda okos! – ámuldozott a szarka!

– Nekem is négy életem volt? – kérdezte a sün.

– Neked is! Együtt voltunk a rosszban! Együtt leszünk a jóban! – nevetett rá Csiszta mókus.

S hatalmasakat lélegezve a jóízű erdei levegőből, cserregve, meg makogva, szuszogva meg lihegve bementek a kiszellőzött erdőbe.

Csukás István

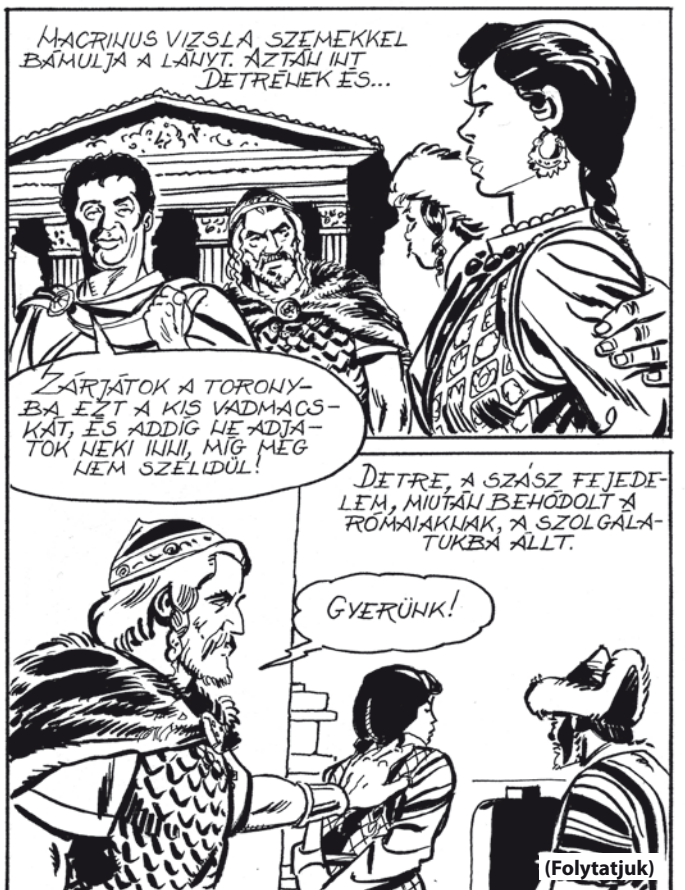
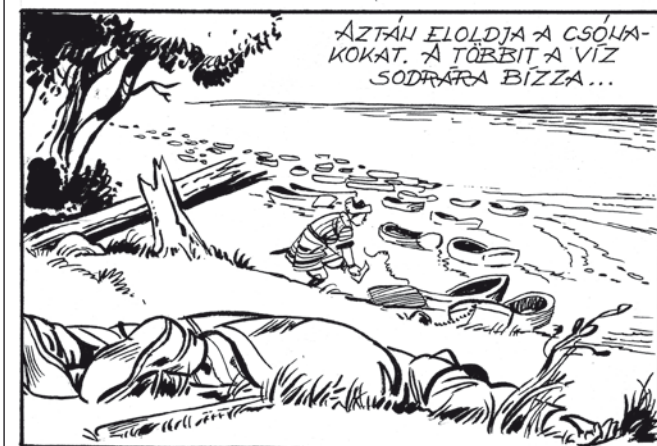
Attila, a hunok csillaga

Írta: Kiss Ferenc
Rajzolta: Fazekas Attila

Attila, a hunok csillaga

Írta: Kiss Ferenc
Rajzolta: Fazekas Attila

Milyen a kisugárzásod?

1. Mikor dicsértél meg valakit utoljára?

- a) Ma. (3)
- b) Három napon belül. (2)
- c) Régebben. (1)

2. Mekkora az ismeretségi köröd?

- a) Közepes. (2)
- b) Kicsi. (1)
- c) Elég nagy. (3)

3. Mit teszel, ha fáj a fejed, rossz hírt kaptál, vagy bal lábbal keltél fel?

- a) Vigyázok, hogy ne bántsak meg másokat. (3)
- b) Mindenkinek elmondom, mi a bajom. (2)
- c) Nyűgös vagyok. (1)

4. Melyik jellemzés a legtalálhatóbb rád?

- a) Célra törő vagyok. (1)
- b) Megbízható vagyok. (2)
- c) Kedvesen meghallgatok mindenkit. (3)

5. A környezeted döntés előtt kikéri a te véleményed?

- a) Igen, gyakran. (3)
- b) Szinte soha. (1)
- c) Néha előfordul. (2)

6. Hogyan reagálsz a jogos kritikára?

- a) Elgondolkozom és változtatok. (3)
- b) Megbántódom és visszavonulok. (1)
- c) Vitába szálllok. (2)

7. Beszélgetés közben mennyire tartod a szemkontaktust?

- a) Hol rá, hol máshová nézek. (2)
- b) Máshová nézek. (1)
- c) A partnerem szemébe nézek. (3)

8. Mit mondasz, ha megdicsérik a ruhádat?

- a) Nagyon kedves... (3)
- b) Ó, egy régi darab. (2)
- c) Tényleg tetszik? (1)

9. Mit gondolhatnak rólad az emberek?

- a) Érdekes egyéniség. (2)
- b) Azért többet is kihozhatna magából. (1)
- c) Milyen jól néz ki. (3)

10. Nézz komoly arccal a tükörbe! Milyen irányba áll a szád?

- a) Felfelé. (3)
- b) Lefelé. (1)
- c) Vízszintesen. (2)

A kisugárzás összetett képlet: a kiegyensúlyozottság, lelkiismeretesség, alkalmazkodás és nyíltság ötvözete. Te hogy állsz ezekkel? A teszt végén kiderül.

Értékelés

10–16 pontig:

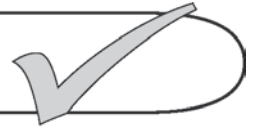
Nem vagy túl alkalmazkodó. Túlzott őszinteségeddel gyakran megbántod az embereket. Tanuld meg virágnyelven közölni az érzéseidet. Megéri! Próbáld meg magad beleképzelni mások helyzetébe, légy nyitott, ne félj, hogy visszaélnék a bizalmaddal. Ne a tüskéidet mutogasd a világnak, hiszen az emberek azt tükrözik vissza, ahogyan velük viselkedsz. Dicsérsz is, ne csak mindig kritizálj, mert így nem csoda, ha egyesek kerülnek a társaságod! Tanuld meg szeretni és elfogadni önmagad. Ne feledd: A boldogság az élet apró örömeiben rejtőzik, bontakozz ki, és élvezd az életet!

17–23 pontig:

Hangulatember vagy, néha odaadóan kedves, mások kellemetlenül tüskés, így folyton változol. Általában azzal vagy kedves, akivel szimpatikusnak tartasz. Döntsd el, hogy tetszeni akarsz-e a környezeteknek vagy inkább visszahúzódnál csendes magányodba. Inkább mondd nemet, minthogy mások igyák meg a levét a rossz hangulatodnak. Szedd össze magad a rosszabb napokon is. Ne hasonlítgasd magad mindig másokhoz, benned is megvan, amit másoktól esetleg irigyelsz. A környezeted ellentmondásos visszajelzése hangulatváltozásaidnak az eredménye. Ne hagyd, hogy az érzelmeid uralkodjanak a tetteiden, és hozd ki magadból a legjobbat!

24–30 pontig:

Benned minden megvan ahhoz, hogy sikeres és közkedvelt legyél: simulékony és segítőkész vagy, a kellemetlen témákat pedig diplomáciai érzékkel kerülöd. Nem csoda, ha sokan keresik a társaságod. Mindig mindenkin segítesz, mindenkit meghallgatsz, de ne hagyd, hogy kihasználják. Ne akarj mindig csak a környezetnek megfelelni, figyelj saját igényeidre is, és tanuld meg néha nemet mondani. Magabiztosságod és pozitív kisugárzásod miatt sokan irigykedve figyelnek. Maradj mindig önmagad, mosolyogj, és ne hagyd magad eltéríteni, még ha mások nem is látják mindig ilyen kedvező színben az életet!

Optimista vagy?

**A poharad félig üres,
vagy félig tele van?**

1. A buliban mindenki veled akar táncolni. Boldognak érzed magad?

- a) Annak kellene? (0)
- b) Igen, addig, amíg el nem kezd fájni a lábam. (2)
- c) Mindenképpen, nem mindig történik velem ilyen csodás dolog. (4)

2. Saját ízlésed szerint rendezheted be a szobád, a pénz nem számít.

Milyen leszel?

- a) Világos, barátságos szoba, csupa kényelmes bútorral. (2)
- b) Csodás színeket képzelek el, és talán egy elütő színű kanapét. (0)
- c) Otthonos, kényelmes, egy régi szekrénnel, barátságos asztalkával. (4)

3. Szeretnéd lefutni a maratoni távot. Naponta edzel, felkészítő tréningen veszel részt, a döntő napon a cél előtt mégis feladod.

Mivel indokolod?

- a) Mégis meghaladja az erőmet. (4)
- b) Még többet kell edzenem. (2)
- c) Ez nem az én napom. (0)

4. Kölcsönkérsz egy filmet a legjobb barátnődtől, és elfelejted visszaadni. Hogyan mented ki magad?

- a) Beismerem, hogy feledékeny vagyok. (2)
- b) Közlöm, hogy teljesen kiment a fejemből, annyi dolgom volt, de ma visszaadom. (0)
- c) Jól tudja, milyen vagyok, többé ne adjon kölcsön semmit. (4)

5. Hogyan békülsz ki a pároddal egy veszekedés után?

- a) Pár perc múlva már nem is tudom, min kaptunk össze, és egymás karjaiba borulunk. (0)
- b) Azon vagyok, hogy megbeszéljük a problémát, és legközelebb kerülöm a vitát. (2)
- c) Minden veszekedéssel meghal valami a kapcsolatunkból, és egy idő után már nem megy majd a kibékülés sem. (4)

6. Mitől félsz a leginkább?

- a) A betegségek. (4)
- b) Az egyedüllét. (0)
- c) Az igazságtalanságtól. (2)

Értékelés

0–8 pont: Az optimista

Alapelveid így hangzik: ahogy érzem magam, úgy van jól. Optimizmusod nem ismer határokat, a felmerülő problémák nem befolyásolják a hangulatodat. Néha ugyan kicsit boldogtalannak érzed magad, de hamar jókedvre derülsz. Rengeteg energiával rendelkezel, ami humorral és nyíltsággal is párosul. Összességében elmondható: Biztonságban érzed magad az életben. Ám vigyázat! Ha állandóan és mindent rózsaszín szemüvegen keresztül nézel, ne csodálkozz azon, hogy sokan felületesnek és komolytalannak tartanak!

9–16 pont: A realis

Kiegyensúlyozott, stabil és realista vagy, nagy adag igazságérzettel megáldva. Szereted a célszerűséget, és mindent tudni akarsz. A barátaid értékelik a tanácsaidat, mivel döntéseid előtt alaposan mérleget a körülményeket. Ám az érzelmi életed is túl racionálisan szemlél! Alakíts ki magadnak egy szigetet, ahol jól érzed magad. Tegy olyan dolgokat, amiknek semmi közük a praktikumhoz: heveréssz és álmodozz, vagy nézz meg egy szerelmes filmet. Hisz a te életedben is kellenek olyan pillanatok, amikor kikapcsolod az önkontrollt!

17–24 pont: A pesszimista

Túl sötétben látod a világot, a pohár nálad nem félig teli, hanem félig üres. Míg mások élvezik az életet, addig te mindig valami rövidesen bekövetkező katasztrófa miatt aggódsz. Sokan titokban vészmadárnak tartanak. Mégse csüggedj: a környezeted értékeli előrelátásod és okosságod, és egy kis gyakorlással pedig elérheted, hogy ne láss mindent sötétben! Ha nyitottabban viszonyulnál hozzájuk, a legtöbb ember kedvesebb lenne veled. Iktass be apró pihenőket a napjaidba, pl.: egy kávészünetet vagy sétát. Ezek erőt adnak a hétköznapokhoz!

Kelta fahoroszkóp

A kelta horoszkóp eredete az idősámításunk előtti évszázadokra nyúlik vissza. A kelta papok, druidák alakították ki azt a kalendáriumot, amelyhez igazodva leírták az úgynevezett fajegyeken alapuló horoszkópot. Ez a fajta zodiákus tömör, mégis átfogó jellemzést ad. Nincs szigorú rendszere, az egyes fajegyek bizonyos időszakonként ismétlődnek. A születési hónapból is napból megállapítható, hogy ki milyen fajegybe tartozik és melyek a jellemző tulajdonságai.

Tölgyfa

(III. 21. – tavaszi napforduló)

A tölgy a fák királya. Pompás és életerős. Ereje és energiája mellett bátor is. A változást nem szereti. Vezetni akar. Embertársait mint alattvalókat tekinti. Energiája, harci kedve határtalan. A finomkodás nem az erős oldala. Mindent egyedül akar megoldani, vészhelyzetben sem fogad el segítséget. Határozottságával uralja a környezetét. Nehezen alkalmazkodik, túl konzervatív, nem tudja beleélni magát mások gondolatvilágába. A terveit valóra váltja.

Mogyorófa

(III. 22.–31. és IX. 24.–X. 3.)

Mindig tetszeni szeretne és megfelelni mások elvárásainak. Bájos és különleges sugárzása van. Megértő és segítőkész. Nagy intelligenciával, intuícióval rendelkezik. Ítéletképesége tiszta, éles. Barátságos, bizakodó és vidám. Jókedvét nem lehet egykönnyen letörni. Az anyagiak igen fontos szerepet játszanak életében. Harci kedve támadó. Titokzatos. Nem sokat árul el magáról, és mások titkait is őrzi. Gyorsan vág az esze.

Berkenyefa

(IV. 1.–10. és X. 4.–13.)

A tettek embere. Törekenyek látszik, pedig erős, kitartó. Min-

dig vezető szerepet akar játszani. Könnyedén az ujjá köré csavarja az embereket. Nyugtalan, élénk és szinte mindig kész meglepetésekkel szolgálni. Nyitott a világ felé. Szereti a függetlenséget, a folytonos változást. Érzékenysége művészi adottságokban is megnyilvánul. Megbízható, de nehezen éri el a céljait, mert elvész a hétköznapi apró ügyekben, illetve mások kívánságának teljesítésében.

Juharfa

(IV. 11.–20. és X. 14.–23.)

Nem mindennapi személy. Kiténik fantáziájával, eredetiségével. Egyrészt visszahúzó, másrészt óriási ambíció, büszkeség és önérték jellemzi. Könnyen, szinte játszva tanul. Intelligenciája magas fokú. Kiváló, eredeti gondolkodó, céltudatos, kitartó. Amibe egyszer belekezdett, azt véghez is viszi. Az élet számára egy érdekes játék. Tud gúnyos, harapós, ironikus lenni. E mögé rejti belső bizonytalanságát. Fél a csalódástól. Aktív. Éles logikával közelít mindenhez.

Diófa

(IV. 21.–30. és X. 24.–XI. 11.)

Egoista, hajthatatlan, sőt néha kifejezetten agresszív. Már kora ifjúságában a saját útját járja. Erről senki sem tudja letéríteni. Reakciója spontán. Gyakran ébreszt ellenszenvet másokban. Személyiségét azonban ennek ellenére sokan csodálják. Sokoldalúan intelligens. Szorgalmas és igyekvő. Vágyik a változtatásra, kalandokra. Állandóan kiéhezett a csodálatra, elismerésre. Szeret álmodozni, nehezen fogadja el az élet realitását. Filozofikus alkat, nagy a tudásszomja.

Jegenyefa
(V. 1.–14., VIII. 5.–13.
és II. 4.–8.)

Védelmet, elismerést, harmonikus környezetet keres. Ifjúkorában félnék, bátorítatlan, de később egyre magabiztosabb lesz. A művészet szinte minden ága érdekli: a zenéhez különösen vonzódik. Megbízható és lelkiismeretes barát, munkatárs. Ugyanakkor kissé bizalmatlan. Mindenben és mindenkiben előbb a rosszat veszi észre. Magányos, mert érzelmeit, gondolatait nem szívesen osztja meg másokkal. Jóindulatú, érzékeny, empátikus, kiváló intuíciói vannak.

Cédrusfa

(II. 9.–18. és VIII. 14.–23.)

Kiválóan alkalmazkodik minden élethelyzethez. Magabiztos, zárkózott. Elszántan, bátran járja saját útját. A függetlenség és szabadság a legfontosabb számára. Nagy kedvvel és szorgalommal végzi munkáját. Ért ahhoz, hogy ápolit, jól öltözött és csinos legyen. Jókedvű és tette kész. Szótárából hiányzik a nem tudom és a nem lehet. Optimizmusa átragad környezetére. Élvezi, ha ő van a középpontban. Hiúságán keresztül befolyásolható.

Erdei fenyő

(II. 19.–29. és VIII. 24.–IX. 2.)

Minden élethelyzetben jól megállja a helyét. Visszahúzó. Sokáig tart, amíg valaki előtt gondolatait feltárja. Mivel gyakran olyan álmokat kerget, melyek megvalósítására kevés a reális lehetősége, sokszor csalódik. Jó barát és társ. Akit ba-

rátságába fogadott, azt figyelmes-séggel, kedvességgel veszi körül. Elszántan tudja összpontosítani erejét, tudását és vonzerjét egy cél elérése érdekében. Csak harmonikus környezetben tud dolgozni, zavarja a rendetlenség, a tudatlanság.

Szomorúfűz

(III. 1.–10. és IX. 3.–12.)

Szépségével és bájával arat első-sorban sikereket. Emberi kapcsolataiban érzékeny, kiváló empátiaérzéke van. Énje kettős: az egyik álmodozó, melankolikus, a másik ugrásra kész, nyugtalan, változékony. Félnék, házias. Csöndes családi életre vágyik. Sokszor álmodzik, gyakran érzi meg nem értettnek magát. Munkáját becsületesen, szorgalmasan végzi. A nehézségek nem rémítik meg. Álmodozó, szeszélyes. Romantikus, művészi adottságú. Szereti a természetet, irtózik a várostól, a rendetlenségtől.

Hársfa

(III. 11.–20. és IX. 13.–22.)

Szereti a kényelmet. Olykor rest-nék, tunyának tűnik. Mégis igen kellemes partner, aki kész áldozatot is hozni azokért, akik közel állnak hozzá. Legfőbb vágya a jólét és a biztonság. Akit egyszer a szívébe zárt, az örökre ott marad. Roppant bizonytalan. Mintha két én lakozna benne: hol vakmerő, hol gyáva, hol garaszkodó, máskor két kézzel szórja a pénzt. Nincs tisztában önmagával, alkalmazkodik a világhoz. A kellemetlen helyzetekből menekül.

Olajfa

(IX. 23. – őszi napforduló)

Önzetlensége idealizmusával rokon. Embertársainak panasza, gondja nála mindig nyitott fülekre talál. Mivel igen érzékeny, mindig megérti a másikat. Az anyagiaknak nincs különösebb jelentősége a számára. Nagyon szereti viszont a könyveket, az okos emberek társaságát. Kiegyensúlyozott. Társasági lény. Derűs, igazságos. Jó vezető, akinek a belső értékek mindig többet jelentenek a külső csillogásnál.

Gesztenyefa (V. 15.–24. és XI. 12.–21.)

Sajátos igazságérzete van. A szükségben mindenét képes odaadni, annak ellenére, hogy a birtoklás nagy jelentőségű a számára. Takarékos, sőt olykor szinte fősvény. Hűséges, megbízható barát, de nem könnyű vele kijönni, mivel indulatos, szenvedélyes és hirtelen haragú. Féltékenysége határtalan, dűhe ugyanúgy. Könnyen megsértődik. Mindenkiel szembeszáll vélt vagy valós igazáért. Küzdő típus. Gyakran sodorja magát kellemetlen helyzetbe, mert makacsul ragaszkodik a véleményéhez.

Körösfű (V. 25.–VI. 3. és XI. 22.–XII. 1.)

Rendkívüli vonzereje, bája miatt szinte mindenki kedveli. Élénk, impulzív, sőt olykor kihívó. Sajátos képessége van arra, hogy céljait játszva elérje. Legszívesebben vándoréletet élne, hogy szüntelenül új emberekkel, helyzetekkel ismerkedhessen. Fantáziája rendkívül élénk. Igen sok művész született ebben a jegyben. Nagy céljai vannak az életben. A kitartás és türelem nem éppen erős oldala. Céljaiért keményen küzd.

Gyertyánfa (VI. 4.–13. és XII. 2.–11.)

Teljesen megbízható. Amit ígér, azt be is tartja. Ha valakinek segít-

ségre van szüksége, biztos, hogy számíthat rá. Értelmes és igen kötelességtudó. Szinte már fiatal korától kezdve az önállóságra vágyik. Kevés barátja van, mivel alaposan megválogatja őket. Még ezeknek is csak ritkán tárja fel a szívét. Fél attól, hogy megsebzik, hogy csalódnia kell bennük. Tudásszomja rendkívül erős, éhes mindenféle új információra. Intelligens, jó megjelenésű, kellemes a társasága.

Fügefű (VI. 14.–23. és XII. 12.–21.)

Erős akarátú. Mindig kész arra, hogy másoknak ellentmondjon. Mindig azokkal szeretné körülvenni magát, akik kedvelik. Főleg családtagjai körében érzi jól magát. Gyakran álmodik arról, hogy a világ valamennyi csodás dolga az ölébe hull. Humorérzéke fejlett. Állandóan ugrásra kész magatartásával gyakran farszítja a környezetét. Két lábbal áll a földön. Könnyen teremt kapcsolatot, elvárja, hogy figyeljenek rá. Őszinte és alkalmazkodó.

Nyírfű (VI. 24. – nyári napforduló)

Szimpatikus, barátságos. Elegáns megjelenése vonzóvá teszi. A társaságban igen közkedvelt. Az anyagiak nem jelentenek túl sokat a számára. Első helyen az érzelmek állnak nála. Rejtett erdei utakon órákon át képes barangolni. Konzervatív ellenérzést vált ki belőle minden új és extrém modern. Megbízható. Könnyen alkalmazkodik. Gyors észjárása és munkabírása révén nagyszerű eredményeket ér el az életben.

Bükkfa (XII. 22. – téli napforduló)

Megjelenése kellemes és előkelő. Hideg fejjel tervez és kivitelez. Gazdagságra, szerencsére vágyik, és mindent el akar érni, ami birtokol-

ható. Ok nélkül mégsem kockáztat. Senki sem tudja útjáról eltéríteni. Kitartása határtalan. Különös érzéke van ahhoz, hogyan lehet pénzhez jutni. Az otthona igen fontos számára, szívesen időz benne. Gyakorlatias. Mindig megtalálja a legjobb megoldást. Őszinte, jó barát.

Almafa (VI. 25.–VII. 4. és XII. 23.–I. 1.)

Személyes vonzerő, sok báj, sajátos benső sugárzás jellemzi. Élete nem unalmas, mert mindig újabb élményeket keres. Sokszor naivnak tűnik, mert senkiről nem feltételez rosszat. Ezért gyakran csalódik. Mindig kész adni, és megosztani javait másokkal. Igen házias. Szereti a természetet. Vidéken jobban érzi magát, mint a nagyvárosok zajában. Érzékeny, kedves, figyelmes és szívélyes. Szeret tanulni. Imádja a társaságot, élvezzi az élet örömeit.

Fenyőfa (VII. 5.–14. és I. 2.–11.)

Méltóságteljes, visszafogott és kulturált. Bár szeszélyes, viselkedése mindig egyforma, ezért olykor unalmasnak látszik. Ezzel a magatartással az idegen tekintetek elől akarja elrejteni érzéseit. Sok időbe kerül, amíg mások előtt kitarulkozik. Ugyanakkor tud trefás, szellemes, sőt elbűvölő is lenni. Kitérőtől nem lehet egykönnyen eltéríteni. Szorgalma, becsvágya, képességei és intelligenciája révén komoly sikereket érhet el. Jó az intuíciója. Rend-

kívül intelligens, szereti elemezni a dolgokat, az embereket.

Szilfa (VII. 15.–25. és I. 12.–24.)

A szilfa szeret hangadó lenni. Semmit sem gyűlöl jobban, mint a más parancsának való engedelmességet. Ezért már kora ifjúságában az a fő célja, hogy minél magasabbra jusson az életben. Erős akarattal viszig végig mindent. Takarékos, de nem fukar. Saját külsejére nagy gondot fordít. Különösen kedveli a természetet. Humoros és praktikus, éles intelligenciája, gyors felfogása van. Igen fejlett az igazságérzete. Kíméletlenül őszinte, amivel sok haragost gyűjt magának.

Ciprusfa (VII. 26.–VIII. 4. és I. 25.–II. 3.)

Megjelenése erős, izmos. Akadályokat szinte nem ismer. Még önmaga előtt is állandóan bizonyítani akarja, hogy mindent képes megoldani. Az életben számára legelső helyen a szerelem és a szenvedélyei állnak. Vidám, optimista alaptermészetű. Szereti és igényli a szabadságot és függetlenséget. A külsőségekre sokat ad. Rendkívüli érzéke van a lélek dolgaihoz, imádja a természetet, szívesen vonul el a világtól. Általában olyan barátai vannak, akik tiszteletben tartják különviselkedését.

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas sorok!

Van egy nagyon jó barátnőm, mondhatom ő a legjobb barátnőm. Van még egy barátnőm, aki azt mondogatja, hogy ne barátkozzak a legjobb barátnőmmel, mert elront engem. Ezt azért mondja, mert a legjobb barátnőm nagyon szép, kedvelik az iskolában, és sok fiú szerelmes belé. Sokszor csipkedik, piszkálják, és ezért azt gondolják egyesek, hogy könnyű nőcske, akit mindenki fogdoshat. Én azonban tudom, hogy ő nem ilyen. Nekem az a legfontosabb, hogy nagyon jó barátnőm, nem pedig az, hogy szép és közkedvelt. Nem szeretnék szakítani egyik barátnőmmel sem. Hogyan bizonyítsa be a legjobb barátnőm, hogy ő nem olyan, mint amilyennek gondolják? Kérlek, adj tanácsot!

Csillagocska”

Válasz:

Kedves Csillagocska!

Azt hiszem, hogy a barátságot illetően tudod, hogy mit akarsz, és ebben nem zavarhat meg senki és semmi sem. Kedveled a legjobb barátnődöt, és megbecsüled azokat a tulajdonságait, amelyek számodra értéknek számítanak. A gondot inkább a másik barátnőd viselkedése jelenti. Biztos, hogy van benne egy jó adag féltékenység is, és ez nem is jelentene csodát, ha ez a barátnőd régebből barátkozik veled, és az új „legjobb barátnőd” veszélyezteti a köztetek lévő barátságot. Jó lenne, ha őszintén elbeszélgetnél vele is, elmondanád, hogy a féltékenységgel, mások befekéttetésével, pletykázással biztosan nem tesz jót a barátságainak. Te továbbra is szívesen barátkozol vele is. Ami a legjobb barátnődről alkotott képet illeti, jó lenne, ha ő maga sokat adna az önbecsülésre. Ne engedje meg, hogy csipkedjék, fogdossák. Mutassa meg az erőszakoskodóknak, hogy így nem viselkedhetnek. Ehhez pedig határozott NEM-et kell mondani nekik, és ebben következetesnek kell lennie. Ha nem értenek a szép szóból, segítséget kell kérnie az ügyeletes tanártól, az osztályfőnöktől, az iskola pedagógusától, pszichológusától. Ha te mellette vagy, és támogatod ebben a határozott viselkedésében, biztos, hogy az önbizalma is erősödik, és könnyebben fel tudja állítani a határokat, amelyeket másoknak nem szabad átlépni.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizennégy éves vagyok, és nagyon boldogtalan. Egy hónappal ezelőtt szakítottam a fiúmmal, akivel aránylag hosszú ideig jártam. A gondom az, hogy amióta szakítottunk, nem találok a helyemet. Próbálkoztam másik fiúkkal is, de egy-két nap után szakítottam velük. Most már nagyon szeretném, ha végre normális viszonyom lenne valakivel. Az is gondot jelent, hogy úgy érzem, még mindig szeretem a régi fiúmat, de egyben gyűlölöm is, és nagyon haragszom rá. Mit tegyek? Lesz ez másként is, vagy örökre a senki földjén maradok?!

Válasz:

Kedves Angel!

Akármennyire szeretnéd is, hogy továbblépj és újra szerelmes legyél, ez nem történhet meg, mert még nem fejeződött be a történeted a régi fiúddal. Úgy látom, a szakítás után túl korán kezdted el másik fiúkkal járni. Nem adtál magadnak időt, hogy rendezd az érzelmeidet, hogy „elgyászold” a régi szerelmedet. Tudnod kell, hogy a szerelmi viszony megszakadása után is hasonló ún. „gyászmunka” folyik az emberben, mint amikor meghal valakinek. Ezért engedd meg magadnak, hogy haragudj, hogy dühös legyél a fiúra, hogy fájjon, hogy sírjál, és elsirassad

a volt szerelmedet. Írjál neki búcsúlevelet, amelyben minden vele és a szerelmedekkel kapcsolatos gondolatodat, érzelmedet leírod. Utána ezt a levelet szertartásosan temesd el a földbe, dobd a kályhában égő tűzbe, vagy az égesd el egy gyertya lángja fölött. (Vigyázz, nehogy tüzet okozz!) Ha ez megvolt, ne siess az újabb fiúkkal, inkább egy ideig barátkozz, ismerkedj fiúkkal és lányokkal is. Időközben pedig aktivizálad magad rendszeres tornával, aerobikkal, zumbával, táncsal, és nem utolsósorban olvasással, tanulással. Ha adsz magadnak elegendő időt, biztos, hogy a szerelem ritmusában dobog majd a szíved.

„Kedves Bizalmas!

Már régóta szeretnék irni neked, hátha tudsz segíteni. Már két éve szerelmes vagyok egy fiúba, aki nálam 2 évvel idősebb. Mindig, amikor meglátom, elakad a lélegzetem, és felgyorsul a szívverésem. Nagyon szeretnék vele járni, de neki már van csaja, aki vele egyidős, és akit én jól ismerek. Ha más nem, legalább barátok lehetnének. SMS-eket szoktam neki küldeni, de még sosem válaszolt rájuk. Szeretném tudni, hogy mit gondol rólam, és azt is szeretném, ha az enyém lehetne! Kérlek, segíts!

Tavaszi”

Válasz:

Kedves Tavasz!

Azt hiszem, jó lenne, ha hagynád ezt a fiút a francba. Két éve tetszik, számtalanszor volt alkalmatok beszélni, SMS-eket küldesz, és semmi válasz rájuk. Az biztos, hogy te nem érdekeled! Kapcsolatban van, te pedig SMS-eket küldözgetsz neki, ez viszont egyenesen csúnya dolog. Képzeld el, te hogyan éreznéd magad, ha a te fiúd egy lánytól folyamatosan mindenféle SMS-eket kapna?! Fogadd el, hogy ez a fiú nem a te nagy Őd, és még barátkozásra sem lenne jó, mert csak önmagadat kínoznád, és önmagadnak okoznál fájdalmat. Szóval, felejtsd el! Tegyélpontot, és lépj tovább. Barátkozz másokkal, őt meg sorold el az emlékeid közé. Hogy könnyebben menjen a felejtés, kezdj el rendszeresen tornázni, keress lelkes aerobikozó, zumbázó vagy táncos társaságot, akikkel mozgás és a zene segítségével új barátokra tehetsz szert, és egy-kettőre elfelejtet a fiút és a boldogtalan szerelmed is.

„Kedves Bizalmas sorok!

Én és a legjobb barátnőm az iskolai kirándulásunkon ugyanabba a fiúba lettünk szerelmesek. Úgy gondoltam, magától értődik, hogy ezzel a fiúval egyikünk sem kezd ki, de nagyot csalódtam, mert a barátnőm már másnap összejött vele. Meghara-gudtam a barátnőmre, és én megbocsátottam neki. Most újra beszélünk. Jól tettem? Te mit gondolsz?!

Ikrek”

Válasz:

Kedves Ikrek!

Úgy vélem, hogy egy egyéves harag után jó, hogy újra beszélő viszonyban vagytok és barátkoztok, mert ez eléggé hosszú idő egy büntetésre. Megtörténik a legjobb barátnők között is, hogy elfelejtik a barátság szabályait. És ezeket ilyenkor rögtön meg kell beszélni. Időnként újra kell tárgyalni a szabályokat, hogy minden félnek egyértelműek legyenek. Azt hiszem, hogy egy év alatt elegendő időtök volt, hogy átgondoljátok a viszonyotokat, és hogy új, érettebb alapokra helyeztetek. Remélem, hogy sokat jelentetek egymásnak, és tovább tudjátok építeni a barátságot, amely akarva-akaratlanul is változik, mert ti is állandó változásokon mentek keresztül.

Az új év reménységei

Összeállításunkban azokkal a sztárokkal foglalkozunk, akik irányába elvárás fogalmazódott meg az idei évre vonatkozóan.

A tavalyi év reménysége: Jesse J

Emlékeztetőül: a brit kritikusok zsűrije a tavalyi év reménységének Jesse J-t választotta. Jesse J, Jessica Ellen Cornish néven látott napvilágot Londonban, és akárcsak több immár befutott sztár, ő is dalszerzőként kezdte pályafutását. Chris Brownnak és Miley Cyrusnak is szerzett dalokat, tizenegy évesen egy Andrew Lloyd Webber musicalben szerepelt. Az élete viszont nem leányálom, szívproblémákkal küszködik, tizennyolc évesen stroke-ja volt, és pánikbeteg. Az egyik fellépésén azért lett rosszul, mert sötétben kellett énekelnie. Jesse J végül is teljesítette a hozzá fűzött reményeket, hiszen a Price Tag és a Who's Laughin Now dalok igencsak népszerűvé tették. Ja, és nem összekeverendő Jessy J amerikai dzsesszzenésszel.

Az idei év reménysége: Emeli Sandé

Ez az év nem alakulhatott volna jobban Emeli Sandénak. Már volt egy első számú slágere Professor Greennel közösen, fellépett a Coldplay-el a csapat európai turnéján, a brit kritikusok pedig az új év reménységéként osztottak neki díjat. A Brits Critics' Choice Awardot minden évben olyan feltörekvő előadók kapják, akitől az angol kritikusok a jövő

évet tekintve a legtöbbet várják, és akiknek a díjkiosztó utáni évben jelenik meg a debütáló lemezük. Korábban olyan ismert és elismert művészekké avanszálódott énekesek kapták meg a Brit-díjat, mint Adele, Ellie Goulding és az említett Jessie J. Akik pedig az idén lemaradtak a kitüntetésről, az Maverick Sabre és Michael Kiwanuka. A nagy bejelentés előtt Sandé azt mondta: ha a díj valaki máshoz kerül, akkor is minden rendben, mert bízik a vetélytársaiban, de hozzátette, hogy nagyon-nagyon szeretné megkapni.

Nos, mára tudjuk, Emeli Sandé kívánsága valóra vált, ő vihette haza a díjat. Kíváncsian várjuk, a jövőben mivel rukkol elő a széles mosolyú, kefehajú énekesnő. Róla azt tudjuk, hogy Skóciában született, és először a Chipmunk nevű rapperrel énekelt szélesebb nyilvánosság előtt. Kezdetben ő is dalszerzőként vált ismertté, többek között Cheryl Cole-nak és Tinnie Tempahnak is írt dalokat. Emeli ideggyógyásznak tanul, és hangsúlyozza, hogy számára a tanulmányai állnak a legfontosabb helyen:

– Ha ugyanis az énekesi karrierem befuccsol, mindig visszatérhetek a szakmámhoz, ez a biztos pont az életemben. A szüleim is nagyon szigorúan veszik a tanulmányaimat, és nem engedik, hogy felületesen kezeljem. A menedzserem is tisztában van az értékrendemmel, és tizenhat éves korom óta türelmesen várja, hogy a tanulmányaimat rendezgessem – mondja a sztár.

Emeli egyébként az énekesnő középső neve, a teljes neve Adele Emeli Sandé, de elhagyta az Adelét, miután a Rolling int the Deep-es Adele feltört.

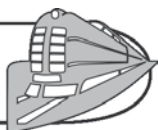
Ígéretes együttműködés

A legendás Queen gitárosa és dobosa, Brian May és Roger Taylor, újra arról beszéltek egy interjúban, hogy nagyon szeretnének együtt dolgozni Adam Lamberttel, és már egyeztetik az élő fellépések dátumait. Adam Lambert 2009-ben került közelebbi kapcsolatba a Queen-el, az American Idol döntőjében ugyanis az a megtiszteltetés érte, hogy együtt léphetett színpadra a korszakalkotó zenekarral. Brian May már ekkor rendkívül elismerően nyilatkozott a fiatal énekesről. Néhány nappal később elindult a pletyka, hogy Adam Lambert lehet a Queen új énekes, de ebből akkor nem lett semmi. Nemrég viszont Roger Taylor és Brian May egy interjúban elárulták, hogy továbbra is komoly terveket dédelgetnek a fiatal sztárral kapcsolatban:

– Adam Lambert fantasztikus előadóvá nőtte ki magát, és elképesztő hang adottságokkal rendelkezik. Szeretnénk együtt dolgozni vele, de egyelőre csak néhány élő fellépés dátumát egyeztetjük, viszont már ettől is nagyon izgatottak vagyunk – mondták a Queen zenészei.

L. M.

Perast és a Szirti Szűz-templom

Montenegróban, a Kotori-öböl legmélyén két aprócska sziget áll, mindkettőn templom. A régmúltban azonban csak egy sziget volt ott, az amelyiken a Szent György-templom áll. Tőle kőhajításnyira egy szárkúpnál alig nagyobb kőszirt meredezett ki a tengerből. Két perasztai halász – a Mortešić fivérek – még valamikor a 15. században ezen a kőszirten Szűz Máriát és a kis Jézust ábrázoló szentképet talált, melyet ismeretlen helyről ragadt el a vihar, és vetett a sziklára. A képet hazavitték. Nemsokára ezután híre ment, hogy a halászok egyike csodálatos módon felgyógyult súlyos betegségéből. A szentképet áthelyezték a templomba, majd eldöntötték, hogy a szirten templomot kell építeni, és ha elkészült, a képet ott kell kiállítani. A gond csak az volt, hogy az aprócska szirten templom méretű épület nem fért el.

Kezdetben egy kis kápolnát emeltek ott, 1484. évi feljegyzések említést tesznek a Gospa od Škrpjela templomról. A bonyolult és nehezen kiejthető elnevezés magyarázatra szorul. A Gospa szó Szűz Máriát jelent, a škrpjel pedig sziklát, szirtet. Az elnevezés a latin scopulus azonos jelentésű szóból ered, a horvát halászok és tengerészek viszont a škrpio szót használták.

A 16. században a perastiai elhatározták, hogy a szirten nagy templomot építenek. Ahhoz azonban a szirtet ki kellett bővíteni, szigetet kellett rakni köré, mégpedig a vízből kiálló sziklát övező húsz-egynéhány méter mély tenger feltöltésével. Erre a célra nemcsak rengeteg követ hordtak oda, hanem az öreg, kiselejtezett hajókat is ott süllyesztették el. Amikor közel száz évvel később a szigetre szemet vető kotoriak Velencében perre vitték az ügyet, a perastiai azzal érveltek, hogy ott ők már „közel száz” hajót süllyesztettek el. És övéké lett a sziget.

További száz évig bővítették, miközben több száz öreg, kővel megrakott hajót is itt süllyesztettek el. A ma 3030 négyzetméter területű sziget alatt van tehát a világ legnagyobb hajótemetője. A templomot is folyamatosan építették, mai formáját 1725-ben nyerte el.

A perastiai abban az időben igen tehetősek voltak. Hatalmas kereskedelmi flottával

rendelkeztek, kitűnő tengerjárók voltak, és a világ minden sarkát beutazva kereskedtek. Távol-keleti, akár két-három évig tartó utakat is vállaltak, és ez igen jövedelmező volt. Ezért a szigeten épülő templomra nem sajnálták az anyagiakat. Az oltár részeit rendkívül drága carrarei zöld márvánnyal rakták ki, amelyből ma már nincs is a természetben, de a régi időkben is olyan drága volt, hogy minden kilójáért egy kilo ezüsttel fizettek. Nem árt tudni, hogy abban az időben az ezüst drágább volt az aranynál.

A templom belterét Tripo Kokolja helybeli művész festette tele bibliai motívumokkal, és erre húsz-egynéhány év munkája ment rá. A festményeket figyelve a képzőművészet világában járatos személy könnyen nyomon követheti a művész kifejezésformájának fejlődését.

A templom külön érdekessége a falait szelés sávban borító fogadalmi lapok. Ezek kevés kivétellel ezüstből készültek, és ma megközelítőleg kétezer darab van belőlük. A legrégebb 1624-ből való, a legújabb tavalyi. Történelmi feljegyzések szólnak arról, hogy 1624 előtt is már vagy 600 volt belőlük, de akkor észak-afrikai kalózkodás rabolták ki a szigetet. De mik is azok a fogadalmi lapok?

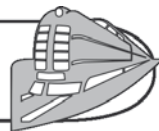
Köztudottnak számít, hogy a tengerjárók mindig is rendkívül babonásak voltak. A régi időkben, amikor vitorlásokkal jártak a veszélyekkel – viharok, kalózkodás... – fenyegető vizeket, még inkább azok voltak. Amikor bajba keveredtek, fogadalmat tettek, hogy az őket védelmező és a bajból kimentő Szűz Mária tiszteletére értékes ajándékot helyeznek el a templomban.

Az igen drága ezüstből készült lapocskák nemcsak szimpla fémlemez, hanem a korabeli ötvösöknek és vésnököknek a remekművei. Emellett, mivel rendszerint a veszélyből megmenekülő hajó képét is ezüstbe vészték, a hajózás történetét is megörökítették.

A perastiai azonban nemcsak imádkoztak meg fogadkoztak, hanem vakmerő hajósok és elszánt harcosok is voltak. Számos történelmi feljegyzés tanúskodik a kalózokkal vívott csatározásairól. Egyik történet arról szól, hogy Đuro Ban hajóját Drács közelében török kalózhajó támadta meg. Az ütközet tíz órán át tartott, melynek során 86 török vesztette életét, és a mindössze 15 életben maradt perastiai még 68 törököt is foglyul ejtett. Egy alkalommal Észak-Afrika partjai mentén nyolc török hajó, 1600 harcossal a fedélzetén, megtámadta Josip Bronze Spirito Santo nevű

A templom beltere

A carrarei márvánnyal kirakott oltár

hajóját, amelyen mindössze 31 tengerész és 23 katona volt. Négy és fél óras küzdelem után a támadók megszüntették a harcérintkezést, mivel már 400 halottjuk és 132 sebesültjük volt; a perastiai közül ötven estek el és tizennégyen sebesültek meg.

Perast történelmében külön fejezet a török ostrom visszaverése. Ekkor több ezres sereg támadott a városkára, melyet mindössze ötvenhárom fegyverforgató védelmezett. A körülmények áttekintéséhez nem árt tudni, hogy abban az időben egyetlen szárazföldi út sem vezetett Perastig. A helybeliek hajón jártak, csónakkal mentek a partig, a házukig pedig keskeny, meredek és kanyargó lépcsősorok vezettek, a masszív kőházak ablakain vasrácsok voltak. Az egész városka egy erődítmény volt. A sziklákon nagy nehezen keresztülbuktácsoló törökök eltévedtek a lépcsősorok útvesztőjében. A rácsos ablakokból flinták dördültek feléjük hol innen, hol onnan, miközben a védők a szűk lépcsősorokon hatalmas

Jacinta Kunić-Mijović hímezése

köveket görgettek közéjük. A török gyorsan halmozta a veszteségeket, amikor már több mint 300 sebesültje és 72 halottja volt – közöttük a vezér, Mehmed aga is –, elinált. A perastiaknak két sebesültjük volt.

Elszántságuk miatt a velenceiek zsoldosokként alkalmazták a perastiakat. Csatákban a harci lobogó őrzőiként ők képezték az utolsó védvonalat, mai szóhasználattal élve, ők voltak a gárda.

A Szirti Szűz-templom tőszomszédságában álló épületben múzeumot rendeztek be. A gazdag tárlatanyagban kiemelkedő helyet foglal el Jacinta Kunić-Mijovićnak a főoltárt ábrázoló hímezése. A munkába tengerész férjét hazavárva kezdett, és mivel az csak nem jött, 25 éven át hímezett, hímezett... A négyzetmilliméterenként több mint hetven öltést igénylő munkához a legfinomabb selymet, arany- és ezüstszálat használt, meg saját hajszálait is. Az angyalfigurákon látszik, hogy közben teljesen megöszült.

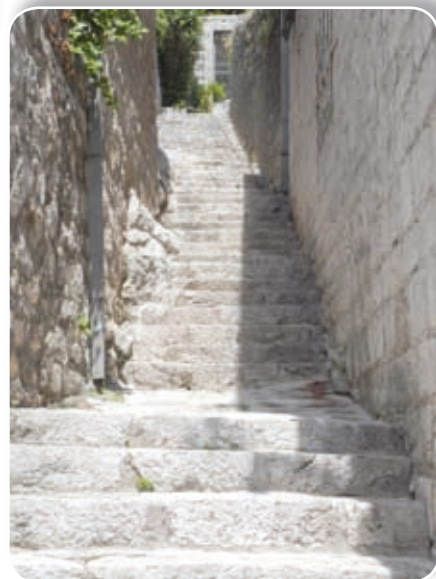
A templom központi helyet foglalt el a perastiak, de más hajósok életében is, eddig mintegy 150 hajó vette fel a névét.

A régmúltban a tengerre induló hajósok, bár ez kerülővel járt, körbehajózták a szigetet, keresztbe helyezték az árbocrudakat, és imád-

Az ezüzből készült fogadalmi lapok

koztak, miközben a szigeten megszólaltatták a templom harangjait. Ez a hagyomány ma is él. Az öbölből kihajózó hajók, még a legnagyobb tengerjárók is, a templomszigetet megkerülve háromszor kürtölnek, a szigetről visszaharangoznak, és csak ezután vágnak neki a tengernek.

Perasti lépcsősőr

A szigetépítés hagyományát ma is őrzik, Mária Magdolna napján (július 22) csónakos körmenetet tartanak. A csónakokat ágakkal díszítik, és kövekkel rakják meg, amelyeket a körmenet befejeztével a sziget körül a tengerbe dobnak. Ugyancsak tengerészbabonára épülő hagyomány, hogy ilyenkor a bárkákból csak férfiak tartózkodhatnak.

Buzás Mihály

A templom mennyezete

Mielőtt nekivág a tengernek, az Armonia óriáshajó is körbejárja a szigettemplomot

Kedves levelet hozott a postás a „hetedhét országon túli” Szlovákiából: az derült ki belőle, hogy ott is van olvasója a Jó Pajtásnak, s mindjárt saját munkáiból is mellékelte kedves olvasónk. Ezekből mutatunk be most két kis írást és néhány rajzot főleg lapunk fiatalabb olvasóinak, hiszen Viktória is inkább még a „Mézeskalácsos” korosztályhoz tartozik...

A teknősbéka és az elefánt

Egyszer volt, hogy a teknősbéka elérte a lecsüngő faág felét, de a többi levelet már nem tudta leszedni. Pedig nagyon éhes volt. Törte, törte a fejét, mit is tehetne, majd eszébe jutott, hogy a közelben lakik a barátja, Trombi, az elefánt. Gondolta, majd ő segít neki. Be is ment mindjárt Trombi házába, és megkérte, hogy segítsen neki. Úgy is lett. Trombival együtt már le tudták szedni a leveleket. Itt a vége, fuss el véle.

A nagy forgószél

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis nyári szellő. Azután ez a kis nyári szellő elkezdett erősebben fújni, majd még erősebben, míg végül mindent elsodró forgószél vált belőle. Még Sári néni hűgát is, meg Pista bácsi cseresznyefáját is elvitte.

Fülöp Viktória, 3. osztály, Komárom, Szlovákia

Királylány

Vakáció

Sellőkutya

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Téjékoztatási, valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

Szekeres László
Alapítvány

TippNet INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

☎ (024) 555-765 Karadjordje Uf 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

65 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. megbízott igazgatója: **Bordás Győző** ■ A Magyar Szó napilap megbízott főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Lennert Géza** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár és segédszerkesztő: **Fehér Mária** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Fazekas Attila, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Sztójánovity Livia, Tomán Mária, † Barátság Zoltán ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■ Dinárfolyószám: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szek@jopajtas.info ■